

6. 17169252

ITINERARIUM

De la 3ra del Col. de Cuernaca.
REGIONES SVB AEQVINOCTIALI

PLAGA CONSTITVTAS

ALEXANDRI GERALDINI

A MERINI,

EPISCOPI CIVITATIS S. DOMINICI

Apud Indos Occidentales,

Apostolicis, Imperialibus, & Regijs Legationibus sancti.

O P V S

Antiquitates, Ritus, Mores, & Religiones Populorū, Ethiopie, Africae, Atlantici Oceani, Indicarumque Regionum complectens:

Nunc primo edidit

ONVPHRIVS GERALDINVS DE CATENACCIIS I.V.D.

Auctoris Abnepos.

Romae, Typis Guilelmi Facciotti 1631. Superiorum Permissu

Instante Octauio Inghilano.

Imprimatur,
Si videbitur Reuerendiss. Patri Magistro Sacri Pala-
tij Apost.

A. Eps Bellicastr. Vicefg.

I *Itinerarium Alexandri Geraldini Patricij Ams-*
yni, Episcopi S. Dominici, Viri in magnorum Re-
gum aulis, & Legationibus diuissimè versati, ex
mandato Reuerendissimi Patris Magistri S. Palatii
Apostolici, à me diuigenter excessum, in lucem emic-
ti è ve Christiana valdè futurum censeo. Quando
reueratis illo aue immensi Oceani claustris apud gou-
tes sub ignoto sydere latentes, adeò præclara vera
pietatis simulacra conspecta refert, ut agrestis illa
barbaries, populos disciplina caelestis quondam alum-
nos, à Romana sede veritatis magistra desciscentes,
pu'denda impietatis valeat redarguere. Dat. ex Ae-
diibus Burghesianis ad xiv. Kal. Septembris. Anno
M. D. G. XXX.

Ita ego Ferdinandus Carolus censeo.

Imprimatur,
Fras. Nicolaus Riccardius, Sacri Palatii Apostolici
Magister, Ordinis Predicatorum.

EMINENTISS. ET REVERENDISS.

PRINCIPI

FRANCISCO

S. R. E. CARDINALI

BARBERINO

ONVPHRIVS GERALDINVS DE CATENACCIIS

S. P. D.

ANTIQVIS, & recentibus Eminentię tuę beneficijs obstrictus antiqua, et noua, que possum Tibi (Princeps Eminentiss.) offero. Monumenta scilicet Antiquitatum Æthiopicarum, Atlanticarum, & Indicarum, Religiones, Ritüs, et Mores Populorum, conscriptos, & perspectos ab Alexandro Geraldino apud Indos Episcopo, Aui mei Patruo. Sunt

3

illa

illa quidem in se ipsis antiquissima,
nobis autem inaudita; quid si etiam
ea vocem iam vetera in membra-
nis Auctoris, in editione autem no-
stra recentia? quæ inter Indicarum
farcinularum reliquias domi sepul-
ta delituere; Sed nunc mea quadam
felici sorte ad Te properantia, vete-
rem meam erga tuam Eminentiam
obseruantiam patefacient, & no-
uum clientis addictissimi nomini
tuo exhibebunt obsequium. Neque
fortuito tuam ad opem (Princeps
Eminentissime) qui longis, & plenis
periculorum peregrinationibus ter-
ra, marique peractis, tranquillitati
Italiae consulis, opus Alexandri Ge-
raldini, post Oceani procellas supe-
ratas, confugit, ut in Sanctiss. D. N.
VRBANI cōspectum ducatur, cum
ad Summum Pontificem ab extre-

mo illo Mundi Cardine fuerit olim
ab Alexandro ipso directum; Quod
si contigerit, ut ipsius sereno lumi-
ne Æthiopicum hoc opus illustretur,
omnis illius nigredo confestim
in lucidum candorem mutabitur,
atq; in tuo complexu, tanquam in
theatro Virtutum omnium, audebit
se offerre spectandum nostro, ven-
turisque seculis, nec timebit cariem
annorum, si suauissimo, & omnia
incorruptè seruaturu tuarū Apum
melle condiatur. Vale diu felix. Ro-
mæ Kal. Aprilis 1631.

CANDIDO LECTORI
ONVPHRIVS GERALDINVS
DE CATENACCIIS S.

*Q*UIS VIS hac, prodeuntia è domesticis laribus, benigno oculo excipies, occultari amplius nefas affirmabis; que nisi diutissime sopita iacuisissent, multò antea recentibus adhuc meritis gloriam forent consecuta, omniaque inuidiæ tela retudissent, quibus nunc forsitan nimis excoleta percutientur, si arcana illorum altius qui hac legēt non fuerint perscrutati. Labores dico, & monumenta Alexa. Geraldini Amerini, Episcopi S. Dominici apud Indos Occidentales Gentilis mei, qui non solum Legationibus, & magnarum arduarumque rerum tractatione claruit superiori ævo in Orbe Christiano, sed ingenij etiã præstantia floruit. Attamen, ut varia, & aduersa quassatus fortuna externis in rebus, ita pariter iactatus in illis, quæ è secundo pectore emiserat nõ vulgaris; ita ut eis opus fuerit cum parente suo, e nostro toto Orbe ad Antipodas migrare, & ex illorum extre-

mo Axe ad nostrum redire, & varijs casibus iactari, ac fere opprimi. Inspicies illa quidem erepta tot procellis Fortuna sauietis adhuc integra permanere; Mirum certe! edax Tempus, Sortem asperam, Mundi alterum. Axem omnia trasse, hac intacta pertulisse! Itaque præteritoram laborum memoria concussus, & impulsus Clarissimorum Virorum hortatu, statui euulgare hæc, tot fluctibus erata, quod nemini Gentilium meorum adhuc permillum fuit; Fateor equidem huic nostre familie Geraldinæ in Ciuitate Amerina nusquam defuisse viros, qui hæc curassent, sed nullus est ausus domesticis laribus meis manus injicere, ne cuiquam meorum gloria fraus fieret, quisque suorum intentus cura. Ego autem ut ex pluribus, quæ publicari videntur digna, aliquid elicerem, ex quo Scribentis consilium dignosceretur, & ingenium, ex quo etiam delectatio aliqua perciperetur, ut primo statim gustu sitim, & desiderium reliquorum operum lectori meo accenderem; Itinerarium ad Regiones sub Æquinoctiali Plaga constitutas emittere statui; Opus labore plentè, refertum Rerum varietate, nouitate populorũ, Religionum, Monumentorum, Legum, Ditionum, Rituum, & omnium, quæ Omniparens Natura Atlantis, & reliquæ Africæ, Indique cultoribus elargita est: Tamen id ego te monitum volo. Scri-

bit Alexand. de Atlātis Mōse olim fabuloso,
 qua nunc rerum experta posteritas certa re-
 perit, & Aethiopia Occidentalis mediterrane
 nunquam antea nota Ritus, & Populos
 exponit, in quibus, si forsan mira audies, in-
 mentem adducito adagium vetus, Africam
 sēper aliquid noui afferre, hoc si ueteribus
 Romanis in Regione iam nota contingebat?
 cur ignotarum rerum scriptori nostro eueni-
 re maiora non potuerunt, quae nil ueritus sit
 à posteritate fore commendanda? Historia
 haec Geographica, ut olim de Platonis At-
 lantico Ficinus refert, fabulosa ex admiran-
 dis, quae continet, reputari forsan poterit, nisi
 consilium eam exarantis aduertatur, eo enim
 planè prospecto, cessabit admiratio, & veri-
 tas commendabitur; Nam licet magnitudo
 rerum, & suscepti itineris audax propositū,
 conspectarum Regionum morum, Religio-
 num obseruatorum Monumenta, Maris
 immensi superata confinia, aliaque laborum
 conspicua, claraque sint, ut cum Lirico dici
 potuerit;

— nec timuit praecipitem Africum
 Decertantem Aquilonibus;
 Nec tristes Hyadas, nec rabiem Noti:
 Quem mortis timuit gradum!
 Qui ficcis oculis monstra natantia,
 Qui vidit mare turgidum?
 Tamen clarior est fidei propagandae fla-

gran-

gratissimus ardor, unde tot labores suscepti;
 Atque ita amplius nullum dubitandi locum
 reperies, nec ostentandi ingenij causa haec
 scripta dices, sed longa indagatione reperta,
 & sui muneris exequendi, & euellendorum
 errorum desiderio transmissa ad posteros.

At fortasse quis inquiet, quae signum quae
 res Damnae ab isto narrantur, sibi ipsi no-
 tāta cōfinxit? Haud equidē ita est; sed is Orbi
 nouo fidem Christianam illaturus à Summo
 Pont. missus, ut more diligentis agricola, &
 medici, culturā aptam adhiberet, prius Ter-
 rarum qualitatem, Ingeniorum, & Populo-
 rum propensionem, Rituumque studium sibi
 pernosendum putauit, & postea ijs perceptis,
 quid plantationi, quid medela expediret, &
 erroribus diluendis rectē seligeret; cognita
 enim contrariorum alterius natura, cogno-
 scitur & alterius, & ex prauo, quid rectum
 sit apparet, sic eruto Deorum profano cultu,
 vera fidei seges illis in agris optima expecta-
 ri poterat; hinc ista exquisita locorum, re-
 rumque cognitio: quod si nimis fortasse pia,
 aut Christiani moris specimen aliquod prefe-
 rre uideatur, nil mirū, quādo, et illi Natu-
 rā ducem sequebātur, & Lex nulla, nullae
 Religio tam legi naturali cōsentiēs est, quam
 Lex Christiana, quae non modo similis est
 Legi Naturae, sed est sola, siūmaque illius per-
 fectio, & ideo si populi in pura lege Natura

vi-

vtuentes consona ei praecepta habent, non est cur mireris; ipsa enim rerum parens ubique aliquo pacto mortales vocat ad aurborem sui generis Deum Proinde dum hanc rerum varietatem contemplantis, abstinete ab aliqua minus recta censura. Hoc magnum cuique semper erit, digna. qua scriberentur vel perfecisse, vel scripsisse, qua digna essent, vt legerentur: Alex noster vtrumque videtur consequutus, vt è nostris vix ei similem reperiatis, & dum manu tractatis haec, ne deneges fidem per inospita maria, terrasque longinquas erranti, studiooque relatori tot rerum admirandarum, quam cuique quiescenti scriptori dares libentissimè.

Quòd si asseras scriptores alios de huiusmodi plagis haec reticuisse, scias velim eos, qui de rebus Indicis, qua viderant scripsere, haud comparandos Alex. cum illi fere omnes eruditione, vel leui caruerint; aut enim mercatores, aut militum ductores fuere: Alexan. vero, non ita, imò eruditissimus, vt illa ferebant tempora, & antiquitatum Romanarum, aliorumque mirabilium indagator acerrimus, vt testantur qua variè edidit ingeniosè.

Et ideo qua aliorum insectis praetermissit, non demnabant alterius solertiam; & si qui apte scripserunt de rebus Aethiopicis, & Indicis, non ex oculata fide, sed relatione Nautarum id praestiterunt, qui locorum cor-

ticem,

ticem, & littora non medullas intuiti sunt: Etenim Aethiopia in littore ab eis conspecta ignobilis est: Interior vero ab Alexan. descripta nobilis est. Ibi referunt vix aliquos Aethiopas ab se eloquio cognitos; hic cum Regibus, Sacerdotibus, Primariisque, et peritis sermonem habuit, à quibus Monumenta antiquitatum, Deorum cultus, & Ritus, moresque Historici textus typum desumpsit, quorum causa iter protraxit haec dum sciscitaretur; hinc relationis diuersitas. Sed si corticem inspicias, & illa in Itinerario reperies, qua de Azaganis, Barbaginis, Budomela Regione, de illis, qui videri nolunt, de Ritibus vulgaribus, de flumine Senega narrat Aloysius de Musto, qui Aethiopia littora praeter nauigauit, & Io. Leo Africanus: qua verò de Regnis Cano, Melli, Logoman, Canorum, & Longon noster scribit, comprobatur etiam Linius Samnitus in sua Geographia, alijque, videlicet Antonius Pigafetta, Io. Barros, Andreas Corsalus, Ouicicus, Maphaus, & alij, qui in idem consentiunt: Qua verò miranda de Imperio mulierum refert, testata reperies à Francisco Aluarezio cap. 33. suarum relationum, & licet comprobata haec non apparerent, absit in veritatis pracone, in viro Ecclesiastico, in Episcopo, qui Pontifici Summo referat à se visa, reperta, cognita, fictionem seu mendacium suspicari; qua vi-

dit

dit de visu refert, quæ audiuit ex auditu, exc-
acti Historici more, & fidem penes Auctores
relinquit. Sic Lector benevole excipe labores
admirandos, de magnis facinoribus potius
laudis prodigus, quam debita fraudator com-
médationis, et honoris exciste, sic probus existi-
maberis, sic bonis sociaberis; sin secus, experi-
re proficiscere, exolæ nauium, intuerere, &
tunc refellere poteris, quæ probaueris minus
vera. Quod si industria, si labores Alex.
tibi arriserint, alia promam in quibus absque
nauigio, & itinerum experimento liberè
tuum iudicium proferre poteris; Nunc susci-
pe, nec carpere studeas, quæ tui emolumento,
& oblectationi vulgantur. Vale.

OCTA-

OCTAVIUS INGHRIANVS
Lectori S.

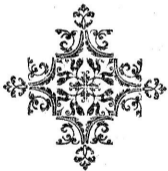

ITINERARIVM Alexan-
dri Geraldini, multiplici
magnarum rerum notitia
refertum, & idè multi-
plici commendatione di-
gnum, multorum quoque laudibus fue-
rat celebrandum. Itaque, dum illud in lu-
cem emitto, nobilium ingeniorum enco-
mia certatim in tam præclara palæstra
sefe exercentium simul profero; vt mo-
numenta Scriptoris egregij variarum lin-
guarum ornatu decorata, hoc etiam no-
mine tibi, Lector amice, sint gratiora.
Meruerat ille doctæ posteritatis elogia,
qui tantoperè studuit, vt suus omnis la-
bor posteritati prodesset; & innumera,
confluebant testimonia doctorum homi-
num magni viri lucubrationes exorna-
tura; sed qui opus edere statuit, impo-
suit modum ardori meo, & tu mini-
mè fueras onerandus ingenti cumulo

scri-

scriptionum, qui iudicijs non vulgaribus
 Illustrium virorum quantocius eras alli-
 ciendus ad percurrendum Itinerarium.
 Igitur Geraldini laboribus frueri, meis-
 que conatibus faue. Si enim in his, quæ
 nunc exhibeo, industriam meam tibi pro-
 bari intellexero, in posterum non leuiora
 præstabo.

CAR-

CARMINA, ET ELOGIA
 variarum Linguarum,
 DE GERALDINO,
 & eius Itinerario.

FRANCISCI ROGERII.

Viderat Oceani victorem Fama Columbum
 Imperiosam alio sistere in Orbe ratem ;
 Nunc videt Aethiops te, GERALDINE, potentem,
 Africa quæ partu turgida monstrifero :
 Hic vir hic est, inquit, Ligurum cui cesserit Heros
 Contemptor mea nobilis Herculeas
 Ille quid Occasum, fugientiaque astra sequutus ?
 Tendit hic in Medium candida vela diem
 Plus habet ille via, Chaos eludatus aquarum ;
 Plus habet hic vita, qui mage mira videt ;
 Orbis at ille noui, laudum qua summa, repertor ;
 Orbis & inuentor verius iste noui :
 Fallor ? an aurifera senis iam Gloria terra ?
 Cum detecta, semel tum nouus Orbis erat :
 Dignior Aethiopum tellus hoc nomine ; semper
 Per noua monstra Orbis redditur illa nouus .

Eiusdem .

Nigrantes populos, Erebi que simillima turmis
 Agmina, per Lybicas qua tibi visa plagas,
 Et Cæli mores alios, Terraque, Marisque,
 Natæque nouas omnipotentis opes,

Propenis Latio dum,GERALDINE,theatro,
 Ingenio plaudunt Sacula docta tuo ;
 Tam speciosa Orbi nostro spectacula promis ,
 Quam nec Mæonij Dadala Musa senis ;
 Sed facile illudis per inania gaudia mentis ,
 Libera que Veri lege Poësis euat ;
 Hoc opus: Aethiopum dum tot miracula narras ,
 Ecce tibi Historia candida tota fides .

Eiusdem .

Monstræ per Oceani qui Terra monstra petiuit
 Maiora, Hesperios uictus ad Aethiopas,
 Quæ semper molli vernant lanugine fyluæ,
 Tondevique vagas non finit arbor oues,
 Quæ generosa nobis surgescit Palma Liso,
 Et Cereri debet gens epulata nihil ;
 Sole sub ardenti uinas, quis crederes? umbras
 Spectauit, Stygio nomina digna foro ;
 Et non una illi Proserpina uisa, nec unus
 Pluto gerens atra gemma septræ manu :
 Regia conuiuas ostendit mensa dracones,
 Hesperidum quales pingere fama solet .
 Singula quid memorem ? nil non mirabile uidit
 Qui mox sacunda rettulit ista manu .
 Tu uè es ALEXANDER, quo gens Amerina triumphat ?
 Tu Geraldine gloria prima domus ;
 Europa in medio per te patet Africa nobis
 Interior; quantum Sacula lucis habent !
 Talia demirans haudquaquam immobilis hæret,
 Sed rerum causas querere læstr amat :
 Hunc habet exoriens animo Sapia motum,
 Hinc hominem bruto uiuero corde pudet ;
 Qui toto penitus nil admiratur in Orbe,
 Vel nimis ille sapit, vel sapit ille nihil .

FRAN-

FRANCISCI GERALDINI de Catenaccis .

Aethiopum gentes, & iniquo subdita Sôli
 Regna per ignotum dum petis Oceanum,
 GERALDINE, clues, quisquam neget? Hercule maior,
 Quamuis nulla tibi monstra subacta manus ;
 Qui tot, nempe, seras, qui tot portenta subegit,
 Noto obluçari noluit ille mari .

GREGORII PORTII.

Quod mores hominum, multas quod uidit Vlysses
 Vrbes, Mæonio carmine dignus abit .
 Apr. GERALDINO sunt hæc præconia laudis
 Qui Gentes, Vrbes uidit, & Orbis opes .
 Vltima sunt testes uisæ confinia Mundi
 Quos illum Decimus misit ab Vrbe Leo .
 Testis Iber, Rhenus, Germaniæ testis, & Atlas
 Quos studuit contra iungere Thracæ Ducem .
 Et quis Alexandro non cedit cedit Vlysses,
 Cedit & Indorum qui rate facit iter .

2 2 ALE-

ALEXANDRI GERALDINI.

QVI

Cœlestissimo Ore

Regum ira flagrantium composuit lites;

Mente firmissima

Variabilis fortuna duros; pertulit casus;

Inuictò Animo

Herculi formidolosum superauit Gaditanum fratrem;

Felici stylo

Vberrimos ditauit historis campos;

Multingi Sapientia

Gemino salutem peperit Orbi.

QVEM

Nostri Aeni existimares Solinum

Si Polyhistoris huius auctoritas de scriptoribus manaret;

non suos

Penes oculos esset veritatis constantia.

Nostratem vocitares Vliissam

Si Homericò, non proprio clarus esset praconio.

Cum Macedonia conferres ALEXANDRO

Si nouum Orbem ad Nominis, nò ad Numinis adorem

Desiderasset,

Vel desiderasset solum, non etiam adisset.

EGO

FELICIANVS SILVESTRIVS FVLGINAS

Demivov famam,

Veneror gloriam, amulabor virtutem,

Magnosq; Nomini

Quod possim obsequentiis animi monumentum

Pono.

ME-

MEMORIE

ALEXANDRI GERALDINI AMERINI

Indorum Episcopi Veræ Fidei præconis

Dicatum.

A cuius Generoso pectore

Non modò cunctorum virtutum chorum exceptum scias;

Sed etiam suauissimo complexu sociatum sibi;

Qua, si vnquam; ut fabula ferunt; auolassent è Terris,

Cum hoc uno in terras redisse videri possent.

Cuius feruens in res Diuinas studium

FIDEM SINCERAM,

Labores terra, mariq; exhausti

SPEM INDOUBIAM,

Gloria Numinis; Animorum salus tantoperè; quæscita

CHARITATEM ARDENTISSIMAM,

Legationes obitæ; iuncti cõnubijs Reges, ingètia peracta

PRVDENTIAM MULTIPPLICEM;

Magistratus laudabiliter gesti, æquiquè seruatus cultus

IUSTITIAM INCORRPTAM,

Perpetuus modus in secundis, & minus lætis rebus

TEMPERANTIAM EGREGIAM,

Calamitates rerum, immensi Oceani fluctus superaci

FORTITVDINEM MIRAM,

Demonstrant.

Quibus meritis; Viro incomparabili

Fama superites

Orbe in vtroque mansurum largita Decus

Nunc

In Arco terrarum per Capitolinos fastos

Illius Immortale Nomen

Aeternitati commendat.

ONVPHRIVS GERALDINVS DE CATENACCIS

ABNEPOS,

Dum in sui Genetis Inbar erigit obseruatiæ monumentum,

Sibi, ceterisq; nepotibus perfecta virtutis exemplar

Ad Imitandum proponit.

a 3 GRÆ-

G R Æ C O R V M
C A R M I N A .

IO. MATTHÆI CARYOPHILI
Archiepiscopi Iconiensis .

Πολλὰ βροσίων Οδυσσεύς ἴδεν ἄγεια , καὶ νόον ἔγνω .
Πολλὰ Γεραλδῖνος γραφῶν ἰδουπόρεον .
Κείνος ἐρᾶν πατρίδος , ὃ δὲ φεύγων πατρίδα γαῖαν ,
Ἀλλὰ πατρίην ζωῆς ἀθανάτου ποθέων .
Ἀργύματος ψυχῆν κεύου , καὶ νόσον ἐτείμαον ,
Αὐτὰρ ὃ δούς ψυχᾶς λύτρον ἀπειροσέαις .
Ὡ πόσον ἦν κείνῳ προσηρέστερος . ὦ τίς Ομηρος
Μέλπει Ἀλέξανδρου νοῦν , πρόγον , εὐσεβίων .

LEONIS ALLATII .

ἘΝθα φῶς τ' , οὐμίχλη τε ἴσους προδέουσι ταλάντων
Ἦκε Γεραλδῖνος πωσὴν ἐπεουμένους .
Ἰθαίας τε νότον δὲ νῆματα , μέχρις ἐς ἰδῆμα
Πισανὸς κατέβη γαῖαν ἀγῶντα τρέχων .
Ἦ τελευτάς , ἦδ ἢ , πηλόμας , καὶ μήτην ἀνάκτων ,
Ἐν τ' ἀγῶσι φράδας ἀλλοτριῶν ἐδάη . (Θλαῖς,
Τοῖς λυγρὰ μίχθεν ἄπειρα . μικροῖς δὲ φρονέουσιν ἐπ' ἐσ-
Ἀλλὰ γὰρ καὶ τὰ νόμ κῆρα μέλασσαν ἄγει .
Οὐ γὰρ ἐπ' εὐσεβίης , πλεῖ κήρανος ἔτρεφε Ρώμην
Αὐτέλλει , σκοτίων δ' ἐκ βερέθρων Βασιῶν .
Πάντα Γεραλδῖνος σπυριτῶς σελίδεσσιν χαράξας
Ἰδρίας οὐδνῶν ἀνδρῶν τῶνδε φρένας .
Καὶ γλυκὺ νέκταρ ἄφροσεν ἀπ' ἀυλομένον κυκεῶνων ,
Τῷ βίον ἡμερῶν αἰθέριον πορέει .
Εὐδαίμων σύ γ' αἰ σάββα . κακῶν γὰρ ἀπ' οἴτον ἀφέλλει ,
Ἐθλα τε ἐξ ἐθλῶν πάντες ἕλασσι φέρειν .
Αὐτὰρ ἀπ' ἰοβόλων βυττήσιν ἄλλων ὀπάξεν ,
Σοὶ γὰρ μετ' αὐτὸν ἀναξ δῶκεν ἄπεινα μόση .

E I V S D E M.

Aliud.

Εσχρατίας γαίης περιβόρως, ἀνδρῶν ἄλλοις
 Θυρῶν ἡμερίωντ' ἀποστασίας ἀβάτες.
 Ἦδες δισπαιούς, ὀλοῖσσιτ' ἐναγισμασι φύρδην
 Κόρζας, καὶ τελετῶν δύμασιν ἀργαλέοις.
 Δὴ γὰρ δὴ ζαδέας κραδῖος ἀπο τῆλε μερονός
 Βέλλοντες θμωός ἤρεσι ἀντὶ νόρμῃ.
 Λιθερίων τε κελῶν ἀμνήμονες ἦτορ ἀνάγκας
 Λάσσαι περθερίων ζ' ἔξαν ἐπ' ἀντιπάλῃ.
 Αλλ' ἔδ' ὡς ἐμίμνας ἐνείσιμα θύλαα Ρόμης
 Τῆσπερ ὄλα θυμῶ ἀσφαλέως ἐκρέμω.
 Λύμασιν ἔδ' ἐμίμνας εἰδυμῖνες. ἐκ δὲ μανθῆν
 Ρήλας ἀχραντοῖς ἀφθορος λυτῖας,
 Εμπεδά τ' αὐτὸν σπέπηγας ἦσ ποδῖ, ὡς διαβήτης
 Πέσση, τῶδ' ἐτέρῃ ἔνδα καὶ ἔνδα φέρῃ.
 Καὶ γὰρ ἐπ' ἰδιῆρ ἀνδρῶμος ἄντυγι κύκλων
 Οὔσσιτ' ἀπεπαλάχθῃς τῆς ποδῖ θῆκας ἔδρας.

E A D E M.

Ex Interpretatione

IOANNIS ARGOLI
 Andreae F.

Lymen ubi & tenebra concurrunt lancibus aquis
 Ire Geraldinus vult properante gradu.
 Sic Austrum, Libyamque secans decurrit ad undam
 Oceani, ignoti nec timet arua soli:
 Hic mores hominum, Regum cognovit, & urbes,
 Et didicit csues, consiliumque virum.
 Multa ibi prava, bonis pauca affona & ista saluti
 Noxia, quaque animos insidiosa nocent.
 Non etenim pietas, quam regnans Roma ministras
 Hac genuit, nigro sed Phlegethonte fluunt.
 Ista Geraldinus committit sedula chartis,
 Atque docet mentes quid plaga longa tegat.
 Album lethifero pragnatuz flumine neclar
 Mortales quo aquas munere caeliibus.
 Felix sorte tua: nam è pravis ducere prava,
 Et bona de pravis quisque suas arte potest.
 Sed de lethifero vitalem haurire liquorem,
 Hoc soli post se dat tibi sorte Deus.

Aliud.

Vlitta terrarum penetraſti imperia noſtris
 Ob ſcelera, atque ipſas non adenda ſeras.
Impia corda hominum, ſcelerataque ſacra Deorum
Expertus, diris extaque iacta focis.
Excordes populi, qui nullo corde dederunt,
Pro ſeruis Domino, qua tribuenda forent.
Atque Dei immemores iure in ſcedus amici
Ditis, nobiſcum qui ſera bella geris.
Non ideo externus Ritus tibi fregit Aruſpex
Romanos animi, qui tibi corde calens.
Nec ſcelere implicitus retuliſti è crimine crimen,
Attamen à maculis huc ſine labe redis:
Firmus es in petra, veluſi pede circinus uno,
Aſſi alium velox hinc bene, & inde mones;
Nam pede dum recto raperis, propertu que volutas
Non erras: ſtabili nam viget ille gradu.

SIMONIS PORTII.

Ο Ἰόσα πλαγατοσύαις Οφρσεύς περιδ'έδρομαν ἄσθ
 Πάντ'δ' ἐπιπλαγχοίς ἔδνεα, καὶ σπλάγι,
 Μήτε τώσαις δάμασιν μετ'άδρυμος τέματα γαίης
 Αἰμαδίον τὸ πάρος καμμονίαις μεδίον:
 Οσα Γεραλδίνος περινοσῶν ἕρεα, κόσμη
 Εργω ἴός δε νόος, ἔδνεα, ἴός δε ἱρόσους:
 Ἰνδῶν ἐσπερίον γαίαν, καὶ ἄλβια φύλα
 Αἰδιόσπον λεύσων ἔσυντ' Ἀτλαντος ὄρος.
 Ούκοῦ σῶν καμάτων ἀντάξιν ἀδλον ἀγείρει,
 Αἰνδρῶν ἐν γλώηαις ἀδδαιατος βίσων.

Idem Latinè ad verbum.

Non tot erroribus Vlyſſes percucurrit Urbes
 Ubique vagatus Gentes, & maria,
 Neque tot domuit magnanimus confinia terra
 Macedonum quondam victorij Rex:
 Quot Geraldinus circumiens montes, Mundi
 Novit & mentes, Gentes, atque mores.
 Indorum Occiduorum terram, & ditem gentem
 Aethiopum lustrans peragrauit Atlantis Montem.
 Ergo tuorum laborum condignum pramium colligis,
 Virorum in linguis immortalis vivens.

E I V S D E M .

Δίσιχον .

H Μερίων γένος ὄς τροχάεις καὶ πείρατα γαίης
 ΗΛΙε , μετρήσας ὄς δρᾶμιν Αμερίας .

Αντιστέφαν .

A Μερίας δρᾶμιν ὄς μετρήσας , ΗΛΙε γαίης
 Πείρατα καὶ τροχάεις ὄς γένος ἡμερίου .

Diftichum .

Mortalium genus ut curris & confinia Terra
 Sol , motiens sic cucurrit Amerinus .

Ordine præpostero .

A Merinus cucurrit sic motiens , Sol Terra
 Confinia , & curris ut genus Mortalium .

POESIE DI DIVERSI .

Del Signor'

ANTONIO BRUNI .

Cauato dal suo Volume delle Tre Gratie .

Si lodano gli Scritti di Monsfg. Geraldini .

M A D .

DOne il liguro Heroe porta Primiero
 Le Chiave Arme di Marte ,
 Porti l'armi di Palla in sì le carte ,
 Pacifico Guerriero :
 De la Fede verace egli apre i lumi ,
 Tù di facondia i fiumi ;
 Ei d'Elmo il crine : e tù di mitra auolto ,
 Egli Effercito hostil , barbara terra
 Vince , famoso in guerra ;
 Tù sfacchi al tempo , & à l'oblio l'orgoglio ,
 E fai Spada la penna , e Campo il foglio .

Del Signor
CARLO MANDOSIO.

Sopra Alessandro Geraldini Vescovo di S. Domenico,
quale hà scritto le relazioni de' Popoli dell'Ocea-
no, oltre i segni d'Hercole, e del
Mare Atlantico.

Non sol di Tethi in fra i spumanti argenti,
Ma in Ocean di gloria i lini sciogli,
Per Orse hai de gli honor stelle lucenti,
Has per remi le penne, e mari i fogli.
Palinuro immortal, nè pur pauenti
D'inuidiosa Sirta i fevi scegli;
Poi, c'hai per Porto à i tuoi desiri ardenti
I più eccelsi d'Olimpo eterni fogli.
Oltre i segni d'Alcide, e l'mar d'Atlante
Scrivendo i Riti al sostener l'antenna
Regger, togliesti à lor l'orbe stellante.
Anzi alata d'Hevi Fama n'accenna,
Ch' al Ciel non già con tante Glorie, e tante
Se non hauea la tua famosa penna.

Dell'Illustrissimo Signor^r
ODDO SAVELLI DI PALOMBARA
Marchese di Pietra Forte.

ALe rive de l'Ifro, e de l'Ibero
Nobil desio di gloria il piè ti scorge,
E per ignoti mari ancor ti porge
I Vanni à risonar la fè di Piero:
E varchi per incognito sentiero,
Ove l'unico Angel cade, e risorge,
E mentre il Sol del tuo girar s'accorge,
Ti crede, d'Giraldini, emulo altero.
Se'l mar fraposto à l'ultimo Occidente
A noi t'aspose un tempo; à Febo intorno
Velan nubi talhora il crin lucente.
Se chiaro ci more, hà lucido il ritorno:
E dal tuo chiaro Occaso, in Oriente
Sorge de le tue glorie eterno il giorno.

Del Signor'
OTTAVIO TRONSARELLI.

Al Vescouo Geraldini, che hà scritto le relationi
de' Popoli, i quali habitano oltre i fogni
d'Hercole, e di là dal monte
Atlante.

POi, c'Hercol giunse à l'Africano scoglio,
Raccolse il Lino d'Aquilon secondo;
E presso Atlante, con cui vesse il Mondo,
Volle ancor terminar l'humano orgoglio.
Ma tu, ch'un tempo in riuerito foglio
Quasi d'alme trattasti eccelsò pondo,
Maggior d'Atlante, e d'Hercol più facondo,
Hai per vola, e per mar l'ingegno, e'l foglio.
Ous hà l'empio Oceano onda inquieta
Per via d'industria, e di prodezza chiara
Il Campion di virtude ir non si vieta.
Aure di Ciel non son di gratia auare
Ad Hercol di valore; e non è meta
Ad Atlante d'ingegno ira di Mare.

Del medesimo
SIG. TRONSARELLI.

Per la parte delle relationi, nelle quali tratta
de' Popoli dell'Oceano.

TV de l'immenso Mar l'ire inquiete
Tranquillo sprezza con sicuro Legno;
E prendi in petto generoso à sdegno,
Che l'ampiezza de l'onde à te sien mete.
T'al forse Vlisso con volante abete
Tentò varcar de le Colonne il segno:
Ma diello à morte il tempestoso Regno,
E gli fu l'Ocean flutto di Lete.
Pur tu, saluo giungendo ad ermi Liti,
Non ne l'Occaso, ma con fauste scorte
Ne l'ardimento il pronto Greco imiti.
E, mentr'abbatti in Mar gli odij di Morte,
E spieghi à noi de l'Oceano i riti,
Ne la Facondia il vinci, e ne la Sorte,

Del Signor Caualiere
PIER FRANCESCO PAOLI.

Monfig. Alessandro Geraldini parti giovinetto d'Amelias
fe n'andò alle Regioni dell'Equinotio; serui
alcuni Rè, e Regine in diuersi carichi;
scriffe il suo Itinerario.

DE gli anni tuoi su'l verde Aprile adorno
Lunge dal patrio suol, (dentro al cor desti
Caldi spirti d'honor) varcar volesti,
Cittadino del Mondo, il Mondo intorno;
Là doue han l'hore egual la notte e'l giorno,
Sotto Zone rimete il piè mouesti;
Quini trà Reggie augulle i d' trabesti;
Che non manca à Virtù chiaro soggiorno.
Varca spatio maggior tu gli alti chioftri
Peregrino anco il Sol: ma co' suoi fregi
Splende assai men de' tuoi famosi inchiostri:
E può del gran camin cederti i pregi;
Ch'egli alberga talhor trà Fere, e Mostri,
E sempre tu fra le Regine, e i Regi.

DIVERSARVM LINGVARVM
Carmina, & Elogia.

POLONICA,
F. ADALBERTI DEMBOLECKI
de Konoiady S.T.D.Min. Conu.

TRIVMPHVS
GERALDINI MAGNI,
De Atlante, & Thetide.

Falsetto.
A Tlas wloczony
Niebieskiem ciężarem
Zobsi zvvyczony:
Gdy za Bozym darem,
Iusz Geraldin zacnie
Ofiadł jego ciężę,
Y vv-tloczył się bacznie
Pod niebieskie brzęmig;
Nasz Thetis Bogini,
Tocząc wwały możkie
Darmo trudność czyni,
Vv-Krainy Zamorskie;
Vvrytko to z-vvycięzył
Geraldin odważny:
Był: vvidział, y piłał.
(Dziwro-pisn powważny:)
Co jest za Atlafem,
Co vvidzieć za morzem,
Przetosz tym to czasem
Dziękować mu mozem:
Za opis prawdzivvy,
Starych lovv mignienie:
A Bóg spravviedlivvy
Niech dà odpocznienie.

Verbatim.
A Tlas superpressus.
Coelesti pondere
Remansit vultus:
Cum Dei munere,
Iam Geraldinum honorificè
Possedit eius verticem.
Et inanis se aduertent
Sub caelestis omni;
Pariter & Thetis Dea,
Agitando vultus marinas
Frustra aditum impedit,
In Regiones transmarinas &
Nam hac omnia superavit
Geraldianus animosus:
Fuit, vidit, & scripsit.
(Mirandarum scriptor gratias:)
Quid sit trans Atlantem,
Quid videndum trans mare,
Ob id hoc ipso tempore
Gracias ei referre possumus:
Pro descriptione vera,
Veterumq; nominum mentient:
Et Deus In-Fus
Dei ei regeretur.

GALLICA.

De Monsieur

JEAN DE BONHOMME
Auignonois Docteur ez Droits.

CIl qui apres auoir esleué quatre Reines
Fut Nonce en diuers lieux des Papes, & des Rois,
Puis meu d'un saint desir alla planter las Crois
Par dela l'Ocean es isles Mexicaines.
Desabusâ ces gens de leur croyances vaines,
Des messagers diuins leur expliquales vois
Eglises y baptilt, leur enseigna les lois,
Les Mysteres sacrez les coustumes Romaines,
Voulant encor pousser ceux qu'estoyent à venir
A semblables exploits par vn vif souuenir.
Dans ces liures tracassés, & ses voiaiges.
Les Religions, les meurs des peuples Africains
Et des nouueaux Indois; ces liures donc ez mains
Pieuses seront leus vn infinité d'aages.

ANGLICA.

IOANNIS WALKERO.

Geraldinus toto Terrarum Orbe celeberrimus, vel eo potissimum nomine est Anglis suscipiendus, quod inter Reginas quatuor, sua disciplina alumnos, Katharina quondam castissima Henrici Octauani Anglia Regis Vxor, exstitit.

Kings, Queenes, thy nursing Parents shall I rearme or thee
The stemme from whence they better being greu'd ?
Many thy Princely children; but the cheefe vvas shee
Vvhom Albion erst à voidou-virgin Knew.
Nor mid't the Brittish lusts stoop'd shee to venus lure
Vvom (as an impe of thine) the Greekes stile pure .

Idem Latinè verbatim .

Reges, ac Reginas tibi parentis nutritio dixero ? an te
Stemona, unde ipsorum melius esse succreuit ?
Plurima tibi Regia soboles, sed principa erat illa,
Quam Anglia olim viduam-virginem agnouit .
Nec mediis inter Britannia luxurias Veneris capta est illecebris
Quam (velut à te transisset ortum) Graci appellauere puram .
Kathari

GERMANICA.

DEM ALEXANDRO GERALDIN

auserlesnem Bischoff,

Vvelcher

Aus inbrunst der Religion, gleich vwie der Sonnen
Schein schir alles land ist vmbzogen.

In vnserm Emisphereo statliche bottschafften
Verrichtet.

Zu den Indianern vnd vndere vvelt vortrefflich
gezogen.

Christi glauben ein zuführen.

Vvirdet, nach dem alles land mit dessen grofen
nutz durch Vvandler.

Zu danck der himlische Krantz auf gesetzt.

Vnd diles zu seligem angedencken gefungen.

MATHIAS BALSTERER

Det. h. Schriff. L. Beir.

Interpretatio.

ALEXANDRO GERALDINO

Antistitium optum,

Qui

Religionis ardore Aetherei omnia obeuntis

Solis iter serè Aemulatur,

Ad Indos Antipodas consciscus

Post nostrum Emispharum legationum fulgere repletum
proficiscitur,

Christi fidem illaturus.

Gloria Serta, Terrarum Peregrinatione feliciter

Pro bono illis parto, et retributa,

Sacroq; capiti contexta

Verè promeritis venerans,

Deuotionis argumento memoricè plaudit

MATHIAS BALSTERER

Th. L. Bauanus.

HISPANA.

Del Señor

MIGUEL MARTIN

Nanarra.

*En alabanza del Reuerendissimo Señor Alexandro Ger-
aldino, Ayo delas Infantas de España, hijas de
Don Fernando, y Doña Isabel sus Reyes Ca-
tolicos, que fueron Reynas de diuersas
partes de Europa: primer Obispo
de S. Domingo en la Isla
Española, y escritor
de su vinge.*

ESte nuevo Alexandro al primer Mundo
Cultiuò exemplos en la Corte Ibera;
Impaciente, despues, de angosta esfera
Su zelo dilatò al Orbe segundo.
Afu esplendor cediò el horror profundo,
Que sepultaba à quella gente fiera:
Y al sacro influxo dela luz primera,
Prouido, enriqueciò el suelo fecundo,
Executò el feruor de santos Reyes,
Estragando los barbaros altares,
Y opuso ala impiedad rigor feucro;
Su curso describió, costumbres, leyes,
Tierras remotas, ignorados mares,
Y no embidiò como Alexandro à Homero.

HUNGARICA.
SIGESBERTI SALKRUVZI.

EZ hogi sole nemzetnek nevére öregbiti
Es szép irafual rendit ékefti
Saiat diczéréti egig emelteti
S.ragiago féniéuel nézoit elcteti
Mert ollj buzgo szívvel s.égo szzeretettel
Vagion Istenéhez.s.ollj igaz hűféggel
Hogi jeges ragjai az Szereczen éggel
Mar Oszue férmetnek.mellj langoz hűféggel
Ne czudald mert az kit Isten szzereteti
Vezérel mindenben.s.neute diczéréti
Annak igaz szíuet az ég meniezeti
Szokott forgafual menniéggben vezetj.

Itala tradncio .

Questi, che i riti altrui
Descrive, e pianta a sui
Con tal'ardore, e zelo,
Che l' Etiopica arsurà
In paragon par gelo ;
Meraviglia non dia !
Hanc moto del Ciel la mente pia .

ITINERARIUM
ALEXANDRI
GERALDINI
AMERINI

EPISCOPI. DOMINICI
ad regiones sub Æquinoctiali
Plaga constitutas.

PRÆFATIO.

Ad summum Christianorum
Pontificem .

VM mecum animo evolue-
rem (Pater Beatissime) cui
potissimum lōgum iter navi-
gationis mea, cui ITINERA-
RIVM dirigerem ; Res enim
non parua videbatur ab ipso
Europa axe , ad remotissimum Æquinoctij
cardinem traiesisse , ad gentem Antipodum
penetrasse ; è vestigio sanctissimum nomen
Beatitudinis tue in mentem mihi venit, qua
cum maxima per Europam potentia floreat.

qua cum longa per *Asiam* potestate ad *Indos*, *Scythas*, & *Aethiopes* se portendat, ad hanc felicitatem, nostro tempore, pervenit, ut latissimum sub plaga *Aequinoctiali* imperium, ut admirabilem ad *Antipodes* ditio- nem adeptam sit. Itaque iure optimo tibi, *Pont. Max.* tibi gentis humanae pastori, tibi fidei *Christianae* Praesidenti, cui tantum bonum ab aeterno, & immortalis Deo tributum est, hanc navigationem meam direxi, in qua varij populi, varia Insula, varia linguae, varia sub alio Caelo nationes à me conspecta sunt, & inter cetera Sedem *Episcopalem Sancti Dominici* adiui, de cuius patria beatitudine plena, memoratu digna à me commemorantur; Sic igitur Pater *Beatissime*, simplex oro Sanctitatem tuam, ut hoc tenue munus, hanc exilem lucubrationem bilari ore accipiat, ritu illorum *Regum olim Parthorum*, qui cum illos non liceret sine munere adire, latiori longè fronte, benigniori longè vultu, exigua pauperem dona, quam maxima Principum munera accipiebant. Vale, Pater *Beatissime*, & lege itinerarium *Alexandri Geraldini Episcopi*, qui ad *Aethiopes*, ad *Anthropophagos*, ad immanes, & incognitas nostro saeculo regiones adnavigavit.

ALE-

ALEXANDRI
GERALDINI
AMERINI
EPISCOPI S. DOMINICI
ITINERARIUM.

LIBER PRIMVS.

GRESSVS *Hispali* Vrbe prid. Non. Augusti (*Beatissime* Pater) *Gades* adiui nobile *Tyriorum* opus. *Tyrij* enim crebro motu patrio quassam urbem suam deseruere, & quatuor Colonias toto Orbe illustres condidere *Carthaginem* in *Lybia*, diu *Æmulam* Imperij *Romani*, *Thebas* in *Bœotia*, *Vticam* in *Numidia*, & *Gades* in introitu maris. Hæc est illa vrbs, quæ, florente per totum Orbem Imperio *Quiritum*, quingentos Equites habuit, qui iure gaudebant *Romano*, in qua illustre *Amphitheatrum*, & præclara multa antiqui

Gades nobile *Tyriorum* opus.

Coloniz *Tyriorum*.

A 2 sæcu-

ſæculi monumenta conſpexi, inter quæ hoc monumētum è medijs aquis excerpti . Illa enim Vrbs æſtu magni Oceani exefa quotidie diminuitur . Propterea tertio antea anno in publico patrum, & populi conuentu, Ciues vehementiſſimè hortatus ſum, vt patriæ omninò labenti ſuccurrerent , quæ quantò maiorem principatum in tota Hiſpania, quam reliquæ Vrbes habuerat, tantò magis natiuus patriæ amor, tantò magis antiqua maiorum amplitudo eos excitare debebant ad eam planè retinendam . Epitaphium hoc erat ſic à me tranſlatum .

MENECHÆVS PATARÆVS

utraque lingua eruditus, cùm ſecreta magni Oceani ſcire in animo haberem , diſtracta parentum hereditate vltimum Occidentem adiui , Gades intraui, ſimulacrum Herculis toto corpore per terram extenſo adorauī; Indè , fluxu, & refluxu Oceani diù conſiderato , comperi magnū mare, Lunam ſequi Deam, & magna ad eò potentia Numina ſuperna agere, vt res humanæ, nihil

Epitaphium
Menechæi .

Magnum
mare in fluxu,
& refluxu Lunam
ſequitur .

com.

comparatione Cæleſtium ſint , & hoc ego primus præſenti populo Gaditano, & finitimis populis apertum reliqui . Deinde morte mihi appropinquante, decreto Senatus, & Populi publico, locum ſepulturæ è regione templi Herculei recepi . Vale Patria mea , Valetè Gaditani, qui me magnopere amaſtis; ad hoc enim nati ſumus, vt breui tēporum curſu, & qui amant, & qui amantur ſe inuicem relinquant . Obij diem **ÆLIO ADRIANO CÆS. AVG. IMP. DIVI NERVÆ TRAIANI AVG.F.** Orbi Imp. Prid. Kal. Octob.

Deinde freto Herculeo ad finiſtram relicto, vnà cum columnis, & ſublimi illo templo , ad quod voti cauſa omnes à toto Orbe mortales olim conſuebant , cuius veſtigia cum magna ego admiratione triennio iam exacto vidi , in Mauritaniam Tingitanam tranſui ; ita enim exteriora Æthiopiæ vſq; loca nominantur , à Tin-

Mauritaniam
Tingitanam
vſq; in Æthiopiæ .

A 3

gi

Tignis An-
thel opus .

gi claro Anthei oppido , quod succedente tempore , parte Populi Romani illuc traducta, C. L. Cæsare rem Populi Romani administrante, Iulia Colonia dictum est, in quo littore multæ , & insignes olim Vrbes extitere ; Verùm omnia cursu temporum mutantur , & ea effigie , qua erant , esse desiunt : septingentesimo enim , & quarto à Redemptione nostra anno , Ioanne Sext. Pont. Max. in Sede Petri residente , & Iuliano Quarto in Oriente Imperante , Arabes Patria egressi Lybiam , & Africam occupauere , & ea effigie cum magna classe superato , totam Hispaniam subiugauere , præter Montana Cantabrorum , & Vacceorum loca , & Gallia partem Lugdunum , & Turonem vsq; imperio suo subdidere . Quo sæculo omnia per Mauritaniam eo modo immutata sunt , quod nihil prisce ætatis incolume in ea remansit ; Colonia enim Constantina diruta omninò est . Zубul nobile oppidum tempestate nostra Azamorum dictum in humili plebe , in humili fortuna , in nullo ædificij genere agit . Lixons quondam maiorè Carthagine , quæ lingua præfenti Arabum , Zophi auncupatur , latissima habere mania , cum quodam veluti luctu conspexi , eò quod ipsa sæcula non humana tantum corpora absumant , verum etiam ipsas Vrbes , & preclara quæ

Arabes Ly-
biam, Affri-
cam, & Hi-
spaniam oc-
cupauere .

Colonia
Constanti-
na Zубul .

Lixos olim
maior Car-
thagine .

que

que è manu magistrorum opera . Vidi turres dirutas, mania demolita, & magnas ad longum spatium ruinas; quæ vrbs sub potestate Lusitanorum delata, cum mira fortitudine, cum immemorabili virtute contra innumerabilem hostium multitudinem defenditur; Lusitanique enim præter Tingim, Zубul, & Lixon in littore Oceani in Mauritania etiam Cæsariensi, quæ citra fretum est, Septim urbem illius Lucij Sept. Cæs. Imp. Patriam, quem Parthicum, Arabicum, Adiabenicum nominauere, Arzilam, & multa Mauritaniam, & Numidiam oppida bello parta, cum magno vbiq; nomine retinent, & vt ad rem meam redeam . Mauri post eam Arabum cladem, ad hoc venere, quod in longissima per Ausurum regione, vicatim habitant, incredibili multitudine Pagorum omni parte se exerente, quæ fontes, riuus, vel flumina sunt : Nam ea regio siti laborat, ac propterea nullæ ad remotissimum tractum arbores, nisi vbi natius terræ humor exudat . Cæterum terra vbertate tritici, hordei, milij, & omnium leguminum plena . vbi numerosa gregum multitudo, magna armentorum copia, longa, & lata Camelorum agmina se explicant . vbi Leones, Vrsi, Lupi, & varia, & noxia reptilium genera oberrant . Verum quoniam Leones, Lyncibus admiscen-

Virtutes Lu-
sitanorum .

Mauritania
vbertas .

Leones Lyn-
cibus admi-
scentur .

A 4

tur

tur, Leones ginguntur, non eo robore, praestantes, quo ij, qui ad Thimauum montem oriuntur. Et tandem cum vela ulterius tenderemus, Subur Ciuitatē, cum insigni flumine, quod antiquum adhuc nomen vr̄bis tenet cōspexi, vbi comœatus à gente Barbara suppeditati abunde sunt, & cum in eam Vr̄bem ascendissem inter multa Romani, & Punici sæculi monumenta, hoc etiam à me latine traductum in magno marmore in foro reperi.

OLIMISSA NEARBAL.

Olimissę Filius à Patricio Suburen-
siũ ordine litteris Latinis in Iuno-
nia Africę capite, quam antea Car-
haginem vocabant, incubui. Mox
in vr̄bem Suburensem reuersus,
multa patrię meę commoda attu-
li, sub L. N. Paulo Consule eam,
omni tributo liberam ad quin-
quennium feci. Deinde sub P. Ni-
gidio item Consule, antiquos limi-
tes à vicinis vr̄bibus non Iure oc-
cupatos, sub potestatem Populi mei

redu-

reduxi. Postea sub P. Nigidio Ma-
merco cum mcenia Suburenſia,
maiori parte collapsa essent, tanta
apud Consulem gratia valui, quod
è publico Prouincię tributo resti-
tuta sunt, & tandem morte mihi
adueniente, cum è decreto Patrię
publico sepulchrum mihi, è mar-
more Numidico erigere deberent,
& me Mauritanıę Tingitanę Pro-
uincię Hispanıę hominem appel-
larent, renui ego tantum Patrię
nostrę dedecus, tantam Prouincię
nostrę ignominiam debere afferri.
Posteriores enim Romani, vt ma-
gnum toti Iberię nomen darent, &
quod tota Hispania crebris colo-
nijs, crebro praesfidiorum vsu in-
linguam, & mores transferat Ro-
manos, eam Prouinciam cum iu-
re minimè possent, cum opprobrio

Mauritania
Tingitana
Africa Pro-
uincia.

Hispania in
linguam &
mores Ro-
manos tran-
ſiit.

no-

Monumen-
ta Olimissę
Clari Viir.

nostro augere voluere, cum enim omnes in toto Orbe Prouinciæ, aut montibus, aut fluminibus, aut pelago dirimantur, & Africa tertia pars Orbis freto Herculeo diuisa ab Europa sit, nihil nos cum regione Hispana commune habemus; ò viri Prouinciæ Tighitanæ, ò magnæ Patriæ vrbes, ò clara oppida, adfurgite, & tantum à patria nostra malum, & tantum à posteritate nostra nefas auertite, Africa enim pro habendo Orbis Imperio, ingentia cum S.P.Q.R. bella exercuit, & Hispania sæpe à maioribus nostris bello victa Prouincia nostra nuncupari debet. Adfurgite præsentis viri, adfurgite posteris, & honorem Prouinciæ defendite, pro decore quidem Patriæ mori opus omni parte nobile est. Cessi naturæ se-

cun-

cundo Diui FLAVII VESP. CAES. AVG. IMP. anno, xiiij. Kal. Iulij.

Ibi etiam in Ciuitate Suburenfi accepi per interiora paulum loca Bambam vr bem esse, quæ propagato per Mauritaniam imperio Populi Romani, Iulia campestris nuncupata est, quæ nunc quoque Barbaro idiomate Iulia dicitur. *Quin*, etiã sexagesimo inde lapide Septemtrionem versus Banasem esse ciuitem, in qua exploriũ magnopere celebre est, quæ etiam nomen à Populo Romano inditum nouæ Valentis adhuc habet; deinde secunda trium dierum, & totidem noctium nauigatione, Salam oppidum Patriæ desertæ vicinum in ripa fluuij, nec multò post campos Autololum vndequaq; fertos magnis Elephãtis, & longa, & lata sub fuscorum hominum agmina velocissimis equis decurrentia, præ longis lanceis cum lucentibus cetris, & cum vario supra caput velamento spectanti, partim enim maxima sudaria è delicatissimo bombili, filio, & aureo intertexta tenebant, partim candidissima linteamina per frontem, & humeros dependentia; & cum vela ad sinistram volueremus, Athlantem montem vidi, Athlantem toti Orbi notum, Athlantem vertice sydera tangentem, & per ora

Bamba Iuliam campestris dicitur est.

Banasem nomen sua Valentis.

Sala Oppidum.

Campi Autololum Elefantis.

vul-

vulgaria currentem, cum magno veluti stupore spectavi, & tunc ego me felicem, dixi, quod talia me cernere contigisset, & tunc ego me bono fato natum credidi, quod ea, quæ vates sæculi antiqui tanto pere celebrarunt, coram me conspicerem, & tunc ego Athlantem montem à gente Romana, & Græca tantopere memoratum vndiq. lustrare capi, qui viridia iuga, vasta latera, imas vsq; ad mare, radices, immenso per Austrum, & Septemtrionem, spatio protendebat, qui longo adeò per Cælum cursu ferebatur quod altissimum culmen, quod remotissimum apicem, quod interiora ad longum tractum loca, nec ego (per Deum immortalem) nec vlli, qui mecum erant, penetrare potuere, & hic locus fabulæ datus est, Athlantem olim hominem mortalem, Cælum humeris sustinere, eò quod cum viueret, & lato per Occidentem imperio potiretur non vt cæteri plerumq; Reges facere consueuere, inter voluptates, & lasciuias consenuit, sed animum ad æterna bona, hoc est ad ingenium toto studio excolendum, ad bonas artes, & ad doctrinam cum ingenti labore consequendam vertens, omnem Cæli cursum, omnem syderum motum, omnem plane Astrologiam præalto per Cælum ingenio conquisiuit; Qua æta-

Athlas omnem Astrologiam in genio equiuit.

te

te Hercules Ioue, & Alcmena natus, fama magni viri motus, relicta Europa, hanc partem mundi eo sæculo vltimam, adiuit, sphæram sub Athlante didicit, & tantum postea bonum genti Græcæ indicauit. Huius etiam montis celebritate, motus Perseus Danae, & Ioue ortus ab Europa discessit, in Mauritaniam, ad eum videndum, ad nauigauit, & eo diu perlustrato, totam Æthiopiam penetrauit, ad ipsos sub Oriente Indos peruenit; & Diuus Aug. Inap. Populi Rom. mari, & terra pacato hostibus. Reip. in toto Orbe superatis templo Iani clauso, & Rep. optimis legibus, & sanctis institutis reformata, homines ab Vrbe Roma in vltimum Mauritanie axem cum hoc mandato destinauit, vt omnia altissimi montis secreta scrutarentur, qui tandem omnia vana, omnia commentitia, omnia à veritate aliena retulere. Cum enim ea ætate Athlantem in vltima parte mundi situm, inaccessiblem crederent, planè omnibus dabatur eas effingere fabulas, quas velent, nunc verò alio orbe è regione Europæ, & Africæ reperto, & eo Oceano eo modo nauigabili effecto, vt nullum mare in toto Orbe, eo modo nauigabile sit, omnia, quæ ante operiebantur, ita reteguntur; vt nihil nos latere queat; Verum si

Hercules
Sphæram sub
Athlante di-
dicit.

quid

quid Romani compertum ex hoc monte, habuere, hoc fuit C. L. Cæf. rem Populi Romani gubernante; Eo enim sæculo arma Romana in Mauritaniam transgressa, eam debellarunt, & tunc primum Consul, & Duces, & è Senatorio ordine Milites cum magna ad montem Athlantem gloria peruenerunt; Nec multo postea Suetonius Paulinus Consul multa passuum milia ultra transgressus, genti planè Romanæ eum montem aperuit, nihil tamen scripsit, nec superiores quicquam, quod exeret, scripsere, aliquam tamen memoriam reliquerunt. Ego verò, & ea quæ vidi, & ea, quæ relatu multorum hominum, qui integritate, virtute, multa rerum notitia, & multo decore florebant, audiui, ritè persequar. Multa, & maxima ex hoc monte flumina emittuntur, quæ partim per remota Lybiæ, & Africæ littora deuehuntur, partim per deserta Patriæ propinqua, partim per Æthiopiæ deferuntur. Quæ accessu aliorum fluminum cum incredibili incremento per loca sine fine plana, adeò effunduntur quod apertam vbique effigiem magni maris reddunt; Multi Populi in eo monte Deos adorant, multi Maumetum Arabem veluti magnum Dei legatum venerantur, & sequuntur, incolæ montis Athlantici nobiliori iudicio, viu-

dio-

diori longè ingenio, quam finitimæ nationes, agunt; quod quidem ex hoc obuenire existimo. Cum enim ingenia hominum è nimio calore, vel è nimio frigore hebescant, & in graui vltimæ Mauritanicæ æstu incolæ eius montis in alto, & eminenti per calidas nationes culmine uiuant, adeò vt non eo ardore premantur, quo ij, qui ad radices immensi iugi sunt, vel per extenta, & torrida propè plana degunt, sed moderato vndique vento temperentur, quem sol nimium esse non sinit, iure credendum est, viuidiora ibi ingenia esse, vbi nimio calore, vel à nimio algore libera sunt, quam vbi hæ duæ pestes generi humano maximè infensæ vigent. In eo monte omnia varijs arboribus, varijs fontibus, vario fructuum genere, referta sunt, qui ex admirabili aquarum vbertate procreantur. Ea verò; quæ de Faunis, Satyris, Semideis, Incubis, & sonitu per noctem audito referuntur nostro tempore, vana sunt; Sed illud, quod ego comperi, Cælum ibi saluberrimum esse, corpora humana diutissimè viuere. In latere huius montis in loco ameno, & paulum à via publica semoto, hoc monumentum, è marmore excerptum, cum maxima barbarorum admiratione, qui longa multorum temporum serie elementa Romana igno-

ra-

Mira res
mōtus Acti-
tis.C. Cæf. Mau-
ritaniam de-
bellauit.

rabant; Imperium tamen Rom. toto Orbe potitum fuisse, & Populis Atlanticis, & toti Æthiopiæ notum est, vbi aliquod hemisphærij nostri nomen quandoque penetravit, & maximum, & immortale antiquorum Consulum, & Imperatorum decus, non in ipsa solum Europa, Asia, & Africa, sed in ipsa quoque Æthiopia se pandit. Elementa monumenti hæc erant.

EGO P. AEMILIVS CASTRICVS, homo Senatorius, & Consularis, cum post multa in S.P.Q.R. benefacta, inuidia Ciuum laborarem, (obeſt enim quandoq; benefacere, sed à bono minimè opere desistendum est), in Mauritaniam Tingitanam traieci, in latere Montis Athlantis substiti, Aedem Apollini Deo restitui, domum templo coniunctam erexi, quo riuui, quo proceræ arbores vbiq; sunt, & Antistes templi factus, omnia tempora in posterum quieta tranſiui contemplationi rerum diuina-

rum

Monumentum P. Aemilij Castrii.

rum, & literis vacando. Discite à me, qui post rem optimè nauatam malè à Ciuibus tractamini; præstat enim in loco solo, & à Patria remoto viuere, quam in magna Ciuum controuersia perpetuò agere, licèt magni quandoq; honores proponantur. Ego verò non potui longius à patria fugere, si potuissem, longius fugissem, tempus habui, quo viuens mandarem hæc in marmore scribere, sculptore mecum manente. Ego P. Aemilius Libertus hæres ad lachrymas relictus sculptore ab Aede Apollinis discedente, monumento imperfecto remanente, & morte P. Aemilio Antistiti obrepente hoc postea addidi.

P. Aemilium herum meum odio Domitiani August. Vesp. Imp. Filij laborasse ex

B

hoc

Bonum cõsilium.

P. Aemilius Libertus optinua.

hoc apparet, & tota factione Principis ob
virtutem ei aduersante Vrbe Roma aufu-
gisse, sub montem Atlantem sanctissimè
vixisse, & cum magno Populi Atlantici
luctu vita functum fuisse, primo Neruæ
Traiani Cæs. Aug. Imp. anno, & tertio
Kal. Iun.

ALEXANDRI
GERALDINI
EPISCOPI.

LIBER SECVNDVS.

NAVIGATIONE mea ad
Atlantem vsque montem,
enumerata (Pater Bea-
tissime) vterius progre-
diendum est, sed nescio quo
rerum caelestium influxu,
ignoro quo syderum motu, tanta in omni
gente varietas vitæ retinendæ data sit, vel
vt rectius loquar, tanta à Deo Opt. Max.
potestas rebus supernis attributa, vt om-
nia in misera hac mole mundi diuersa man-
neant. Quædam nationes omninò hebe-
tes sunt; quædam ingenio sublimi agunt,
quædam ad arma tractanda pronæ, quæ-
dam ad ingenia cum ingenti studio exco-
llenda, quædam ad mercaturam, quædam
ad agriculturam datæ omnino sunt, quæ-
dam ad eò mercuriales, vt sine vilo docto-

re res eo modo viuaces effingant, vt minime credendum fit. Partim hominum Rempub. amant, omne existimant bonum in libertate maiorum retinenda manere, imperia regum volunt; partim quò magis à sole distant, candidiores sunt, auratis capillis, & lumine vbiq; glauco, partim quò magis ad calorem Phœbeum accedunt, magis fusci, acie nigra, & comis planè nigris. Ij populi, qui pone Atlantem sunt, de quibus ad præfens dicendum est, à prima Patriæ institutione vagi in perpetuo errore ad nouas terras cum magno studio quærendas egere; verum tempore Rom. Imp. Mauritania Tingitana à Diuo C. L. Cæs. debellata, coacti sunt antiquum errorem relinquere, vrbes incolere, vnionem ciuium amare, & magna intra oppida coire. Fr. enim Gonsaluus Cashalia homo integritate, doctrina, & sanctimonia probata agens, & è religione Sancti Hieronymi, cum è publico Ferdinandi Regis, & Elisabethæ Regine Hispaniæ Imperio Africam, & regionem desertam ad ipsos vsque Æthiopes penetraret, in ipso ingressu patriæ desertæ, cum Mauritaniam pone relinqueret, altissimis è vario marmore columnis, hæc monumenta variorum Imp. Legit.

Populi patriæ desertæ semper vagi.

Populi patriæ coacti à gente Rom. sunt vrbes incolere.

IMP.

IMP. NERO CL. CAESAR
AVGVS. GERMANICVS PONT.
MAX. TRIB. v. IMP. iv. P. P.

PUBLICO EDICTO IN
exitu Mauritanie Numidie Prouin-
ciæ Carthaginensis in Aegyptum
vsque emissio caduceatore, & præco-
mandatum nostrum exequente,
in marmoreis postea columnis vbi-
que sculpto edicto, impero, & vo-
lo omnes populos regionis desertæ
vagos, & errabundos, qui latissimo
terrarum cardine à monte Atlan-
te in Aethiopiam vsque se proten-
dunt, & longissimo ab Oceano pa-
triæ desertæ ad Erythreum mare
spatio se effundunt, pagos, vicos, op-
pida, & vrbes ritu Africæ, & Lybiæ
condere, more Ciuium agere: alio-
quin eos, cum coniugibus, liberis,
ac omni patriæ fortuna pro capti

Mandatum
Imperato-
ris.

Nobile edi-
ctum C. L.
Neronis.

B 3

uis

uis vbiq̄ue haberi; vilia veluti mancipia commutari, & distrahi per totum latè orbem Romanum. mando, & iubeo.

Et in eo quoque loco cū multa alia variorum Imp. edicta essent, quæ hic ponere non curavi, hoc monumentum Vespasiani Imp. è longissima columna erutum, hic posui.

IMP. CAES. AVG. PONT. MAX. TRIB. POT. ij. IMP. vij. COS. iv. DESIGNATVS P.P.

COMMVNI TERRARVM bono cupiens consulere veluti Romanorum Principem orbi antepositum decet, edico, & mando omnibus Procons. Prætoribus, Proprætor. qui publico Imper. nomine Mauritaniam, Numidiam, Lybiam, & Africam administrant, vt ad priuatas domos, ad publicas patriæ edi-

ficia,

ficia, ad templa, & mœnia vrbium, & oppidorum construenda magistrōs parietum, fabros lignarios, ferrarios, carpentarios, & reliquos eiusdem artis peritos, architectos, & opifices populis patriæ desertæ subministrant, alioquin ab ipso per prouincias magistratu, ab Imperatore planè munere reclamatione ad nos facta, è vestigio amouebuntur. Opus siquidem Principum Romanorum est toti vbiq̄ue orbi prouidere.

Et ipsæ cum magno ordine columnæ ad Æthiopes vsque qui sub Ægypto sunt, se protendunt, in quibus quanta Rom. Reip. amplitudo, quanta Imperij gloria fuerit, se abundè aperit. & vt ad rem inchoatam redeam. Est regio deserta immensa, effusa à monte Atlante ad mare vsque Erythreum, à finibus Mauritanix, Numidix, Lybix, & reliquæ Africæ in Æthiopiã vsque, in qua pagi nulli, vrbes nullæ, oppida nulla manent; sed vagi populi sine

Palchrum
mandatum.

Inscriptio
terre deserte.

B 4

vlla

Edictum
Vespasiani.

vlla requie, in labore Sisyphio viuūt. Hinc viginti, hinc triginta hominum millia, cum coniugibus, liberis, ac omni familiæ fortuna discedunt. sub hisce ducibus, sub eo hominum genere, qui maiori prudentia, maiori per populos auctoritate, altiori apertè ingenio agunt, humidiora per Austrum loca quærunt, vbi terra profcissa, arata, tritico collecto, cum Camelis, gregibus, & iumentis, ad alias per orientem sedes transmigrant. Illic decem, illinc quinquaginta, illinc centum mortaliū millia cum auspicio sapientum plaustra mouent. Nullos enim Reges habent, liberi sunt cum rebus domesticis, cum longa gregum, & armentorum multitudine, alias in alio cardine terras quærunt. Hinc quadraginta, hinc, sexaginta hominum millia Septemtrionem versus contendunt, vberiora Africæ regna petunt. Indè mille, indè quingenta, indè ducenta millia simili mutandarum sedum studio trahuntur: & ij mortales tot sunt, quot nullo possunt modo numerari. Ex quibus aliqui in assiduo bello viuunt, ad littoralia enim Lybiæ, & Africæ loca, ad remota Ægypti oppida delati grandem prædam inde abducunt, multa millia pecorum inde exportant: & ne agros populentur magna auri mole Ciuitates redmere

se cogunt. Alij Æthiopiā inuadunt, vndè ea hominum, ea sceminarum agmina surripiunt, quod totam latè Europam, & Asiam multitudine feruorum replent, quos ipsi pro minima re, cum maritimis populis permutant, vel paruo pretio cum exteris Italiæ, Siciliæ, & Hispaniæ mercatoribus distrahunt; est hæc regio omnium saluberrima totius orbis, in qua homines in graui senio fortissimi sunt, in extrema tantum ætate occumbunt, & quod mirum est, cum pauperes generati sint, se omniū Africæ nobilissimos iactant, nec qui vilia opificia exercent ab ea vllō modo opinione se auocare queunt, vt alicui eorum, qui opulentissimi sunt, nobilitate, & antiquo maiorum genere cedant. Ij cum longa solum lancea, & cetra maxima cum exteris gentibus prælia committunt, & cum admirabili agilitate cum milite vbi que armato certant. Nudo capite progrediuntur, vnum supra nudum corpus capitium, è sago punico gerunt: puellæ, & cæteræ scemine simplici vestitu ex eodem sago vtuntur. Nuptæ aliquo lineo velamine caput tegunt. Sub tentorijs, sub diouitam ducunt. In assidua ad remotas terras peregrinatione agunt. Corpora ad æstum, ad laborem, ad incediam parata, omni tempore habent. Nullo lautarum

Regio saluberrima totius orbis.

Fortissimo hominis.

epularum genere emolliuntur, nullo vino madent, nullis plumis, nullo delicatorum cubilium cultu vtuntur, nihil in tota gente opiparum apparet: lacte, carne, pane, nec semper triticeo nutriuntur. Pauci, nisi ultimo senectæ tempore, intereunt, nisi qui ferro, aut morfu ferarum, succubuere imperio Romano per totum orbem florenti; celebres vrbes, & clara in eo axe oppida incoluere, vt magna vrbiû cadauera, & magnæ oppidorum ruine apertè indicât, & idem Fr. Gonsalvus Casfalia in maxima quadâ vrbe in effuso plano demolita, & in magno patriæ foro, duo Imperatorum monumenta è duabus columnis, quarum altera in ingressu magni fori, altera in exitu erat, excerpfit, quæ hæc sunt.

IMP. CAES. DIVI NERVAE F.
 TRAIANVS GERMANICVS.
 DACICVS PONT. MAX. TRIB.
 POT. V. CONSVL. VI. P. P.

CVM PVBLICVM PATRIAE
 desertæ bonum, cum omne eius
 terræ commodum animo nostro
 iure inhæreat. Opus enim Roma-

norum Imper. est vtiles toti orbi, leges dare, hoc decreto omnibus gentibus proposito, quæ antea vage huc, & illuc erant, mandamus, vt si qui magnam gregum molem, si qui magna armentorum agmina habuerint, ea per seruos, vel per alios stipendio conductos custodire faciant, ipsi verò intra vrbes, & oppida remaneant, vel si per heros gregum, vel armentorum custodiri oportuerit, volumus coniuges, & liberos intra Ciuitates, & oppida se continere: alioquin bonorum fisco adscribi imperamus, ipsos verò, vxores, filios, & nepotes sub hasta in publico vrbiû foro vendi, seruos fieri, qui nullo postea tempore queant ab heris eorum manumitti, & tota quoque posteritas eidè legi ad ceterimum annum

iubiaceat, decreuimus enim deprauatam à tota regione consuetudinem perpetuò vagandi, omninò tollere.

Altera columna Adriani Aug. è Regione erat, & multa quoque edicta multorù Principum cum varijs titulis per pontes, & loca patriæ publica apparebant, quæ hic scribere non curauim. illud verò, quod Adriani Imp. erat hic ponere volui.

IMP. CÆSAR.

DIVI TRAIANI PARTHICI FILIVS
DIVI NERVAE NEPOS
TRAIANVS ADR. AVG. PONT.
MAX. TRIB. POT. COS. iij.

QVONIAM MVLTIVOLENTES ab antiquo maiorum ritu se retrahere, sed intestato patrum errore viuere animo eorum omnino insidet, adeò quod per loca Aethiopiæ finitima, cum Camelis, equis, bobus, plaustris, & reliquis familiæ animantibus affiduè ober-

rant,

rant sub diuo viuunt, omnia Ciuitatum cõmercia, omnia per oppida incolatum euitant, & multos ad idem agendum inducunt, & si aliquem cum publico magistratum edicto, cum aperto Consulium imperio ad se iturum autumant, è vestigio in Aethiopiam deferuntur, propterea ipsi prouinciarum Conf. Proconf. Prætor. Proprator. & quibuscunque populorum Præsidentibus publico edicto mandamus, vt cum electo militum ordine contra illos accelerent ex Aethiopia, si fieri poterit, eruant, per vicina urbium fora, per loca oppidorum publicorum cum crudo, & truculento lethi genere conficiant. Nullo enim modo eam gentem ad antiquum viuendi morem relabi sinere tolerandum est.

Et

Quomodo
populi pa-
triae deserta
vrbes reli-
quit.

Phoca Imp.

Clara Hera-
clii gesta.

Mohumetus
Arabs.

Et in omnibus vrbibus similes columnę,
per fora, per triuia, per loca publica cum
varia Imperatorum edita sunt. Sed quo-
modo populi patrię deserta multas, &
illustres vrbes, præclara, & multa eorum
oppida relinquere, referendum est. Cum
Heraclius Africę proconsul Phocam Imp.
non eo consilio rem Populi Rom. admini-
strantem, quo oportebat, interfecisset, &
Imperio armis occupato, ad præclara
opera per totum orbem peragenda se
conuertisset; nam ducem Persarum sin-
gulari certamine in ponte Dånubij supe-
rauit, vtroq. exercitu illud certamen pro-
spectante Cosdroam Regem in Turri auro
plena cepit; Persidem debellauit, filium
Cosdroę, eo quod ad sancta fidei nostrę iu-
ra venerat, in regnum restituit, templa
per prouincias Imp. Rom. a Cosdroa Rege
demolita reparauit. Postea cum ad Astro-
logiam, ad artes magicas, & ad multos
contra legem errores descendisset, & re-
laxata bene imperij administrandi cura,
publicani totum Orientem expilarent, &
ob eam rem in magno vbique odio age-
rent, Mahumetus Arabs ignobili genere
ortus; animo a natura malo viuens tem-
pora natus, in quibus ad magnũ aliquod
se facinus pararet, ad magnum aliquod
malum accingeret, cum Hebręam, & Chri-

stia-

stianam ante legem per multa Asia tem-
pla cognouisset, vt exitiale aliquod ma-
lum genti humanę afferret, vt magnum si-
bi nomen compararet, nouam sectam ex
vtraque lege cõsinxit, ac eo modo Arabia
egressus grandi multitudine gentium eum
sequente, & se summi Dei legatum nomi-
nante ad cælum toti genti humanę aperi-
endum, legiones Romanas profiguit,
Asiam, & totum Oriëtem occupauit. Quo
sæculo secta eius etiam in Africa inuale-
scente, cum res Romanę omninõ fractę
iacerent, populi regionis deserta in liber-
tatem se crexere, æquas Romanorum le-
ges relinquere, curam ingenij excolendi
reiecere, sancta omni vitę humanę insti-
tuta omnino repulere, & cælesti quodam
sydere eos mouente, omnem vnionem Ci-
uium fugauere, ad antiquum viuendi ri-
tum redire, qui erat vt vagi in perpetuo
motu sub i'diuo uiuerent, & in assidua ad
nouas terras peragratione agerent. Nam
vt veteri prouerbio vtar, facile quique
ad naturam suam redeunt, quę tamen na-
tura instinctu a cælo veniente, mouetur.
ac eo modo populi regionis deserta vagi
iterum, & inculti facti sunt. Sed relin-
quendum minimè est, quę monumenta
in ipso sine patrię deserta, & in ipso Æthio-
pię limine sunt. Innumerę è vario colore

Populi re-
gionis de-
serte redie-
re ad anti-
quum ritũ
vagandi.

CO-

Innumera
bilia mar-
morum ge-
nera regio
deserta, &
Aethiopia
gignit.

Limēs Ae-
thiopiae, &
regionis de-
sertae con-
stit. à Roma-
nis.

Alta Roma-
norum di-
gnitas.

columnarum, quae grandi ubique mole agunt, in exitu patriae deserte, & in ipso Aethiopiae ingressu confurgunt, quae ad remotam usque Aethiopiae, quae sub Aegypto est, longo ordine se protendunt. Nam innumerablem marmorum genera regio deserta, & Aethiopia gignit, quae columnarum per singula viginti stadiorum spatia cum variis Imper. edictis omnibus latè gentibus se explicant, quae ea ratione ad longum adeò remotae Terrae intervallum positae sunt, ut toti orbi pateret limitem certum Aethiopiae, & regioni deserta constitutum à gente Romana esse. Quo saeculo ego credo veteres Quirites praeterea vertice caelum contigisse, & hominum dignitate, qui non minorem curam de toto orbe ornando, quando ipsam priuatim Rēp. tenebant, & civium decore, qui non minorem rationem de ingenio remotissimorum populorum excolendo, quam de ipsa planè vrbe habebant. Qui latissimo per totum orbem imperio eorum mortalium florebat, qui iudicio, ratione, & consilio valebant. Sed inter plurima monumenta, haec duo hic scribenda esse censui.

I M P.

I M P. C A E S.

M. ANTONIVS VERVS INVI-
CTVS AV G. PONT. MAX.
TRIB. POT. viiiij. P. P. COS. ij. PRO-
COS.

NVLLI CONSVLES, NVLLI
Procos. Nulli Praetores, nulli Pro-
praetor. nulli prouinciarum Praesi-
des hos limites columnarum in-
introitu Aethiopiae positos, qui ve-
rum cardini exusto terminum, de-
signant cum exercitu pertransire
audeant.

Romani siquidem nullum in Aethiopia
imperium habere desiderabāt in qua ipsae
Quiritum legiones, ipsi exercitus, ipsi mi-
lites leuis armaturae sub infando ardore,
sub dissimili caelo, sub alia terrae effigie
deperissent. Vbi nudi homines sunt, om-
nia domicilia è luto structa habent, vbi
praeter Principes, & optimates, nullum
reliqui decorem seruant, nullam vitæ hu-
manae actionem in ordine generi homi-
num attributo habent, & sequuntur, nisi

Monumen-
tū M. Ant.
Vetri.

Romani nul-
lū in Aethio-
pia Imperiū
habuere vo-
luerunt.

C

quod

quod hospitales sunt; ibidem etiam aliud M. Aurelij editum in alia columna sculptum est.

IMP. CÆSAR.

M. AVRELIVS ANTON. PIVS
FELIX AVG. PARTH. MAX.
BRITANNICVS MAX. GERMA-
NICVS MAX. PONT. M. TRIB.
POT. xij. IMP. iij. COSS. iij. P. P.

CONCEDIMVS LEGIONARIJS militibus, qui priuatim, vel turmatim pro seruis capiendis ad ipsam voluerint Æthiopiam pertransire, liberè pertransant; hisce tamen gentibus fide reseruata, quæ ad tributa populo Romano dependenda sponte deuenere, Consules tamen Procons. Prætores, Proprætores, & exercitus nostros; proposito publico edicto, prohibemus eum axem vbi immensi vbiq. calores se retegunt, nullo modo ag-

gre-

gredi. Ipsi enim Rom. iure læti latissimo Europæ, Asiæ, & Africa cardine reijciunt Æthiopiam, quæ similia nulla orbi Romano ornamenta habet, veluti Scythas reiecere sub ipso Septentrione vagos, nec hominum ritu viuentes.

Indè à regione deserta breui duorum dierum nauigatione ad Insulas fortunatas delati, terram à primo studio iuuentæ meæ optatam vidi, licet multi auctores, qui præclaro olim ingenio vixere eas infelicitas appellarint, eò quod steriles esse videantur, & sola caprarum multitudine abundarent, sed nostro hoc sæculo ita tritico, vino, ordeo, omni gregum, & armentorum genere, omni fructuum varietate abundant, vt nulli planè regioni in toto orbe cedant. Canaria omnium maior à multitudine canum magnorum dicta Ciuitatem eiusdem nominis Bæticæ Coloniam tenet, vbi nunc magni prouentus è plurimo saccharo sunt; vbi mortales diutissime viuunt; cælum enim vbiq. salubre est. Ningaria à multa in altis montibus niue nomen habet. Nunc Gomera dicitur, in ea duo oppidula à populo Hispani-

Rom. Imp. Europe, Asia, & Africa læti reiecere Æthiopes, & Scythas.

Insula Fortunata.

Magna vberitas Insula fortunata.

Canaria Bætica Colonia.

Hingaria Insula.

co condita sunt, vinetis, gregibus, armentis, & multo venatu clara; in extremo angulo pulchrę Insulę altissimum montem. Ætnęos ignes euomentem, & pumices toto littore dispersos vidi. In Iunonia Insula cęmenta tēpli eiusdē Deę conspexi, basidem altaris, in qua scriptum erat.

ARA IVNONIS A GADITANIS CONDITA.

Pluuias, modò Insula ferri nominata, in ea nullum stagnum, nulli fontes, nulli riui, sed quòd magnum naturę miraculum est, vna tantum arbor aquam ex internodijs foliorum emittit, quę toti populo, & omnibus patrię animantibus abundè sufficit, & hęc arbor ignota omninò est, quam ego cum stupore spectauī, & miror hoc à gente Romana, & Gręca prætermisum esse. Capraria à multitudine caprarum, vocata est, quarum carnes, carnibus nostris arietinis præstantiores sunt, modo Tenariffa dicitur, in ea pulchrę in latere montis vineę sunt, pulchra chrysomeia, pira plurima, etiam poma, & mediocre oppidum est. Ombrion Insula vnum in montibus stagnum tenet, quo armenta se sustentant, & quod dictu mirabile est, habet ferulas nigras, ex quibus aqua planè amara exprimitur, habet albas, quę optimum

Iunonia
Insula.

In Pluuialia
Insula ma-
gnum mira-
culum.

Capraria
Insula.

Ombrion
Insula.

Miraculum.

prę-

prębent liquorem, habet puteos, & cisternas pro communi vsu. Palma Insula visu oblectabilis est. In Planaria quędam herbę pro pannis tingendis optime sunt. In Iunonia minori Ædiculę veteris vestigia apparent. Hęc Insulę præter Canariam, & Ningariam parę sunt, & tricesimo antea anno capte; Incolę omnes in Beticam, traducti robore corporis, & funda plurimum valebant, è folijs palmarum, è pelibus animalium induti erant, putabant orbem terrarum diluuiò submersum esse, & sola Romani nominis memoria apud eos supererat, non scriptis, sed longa serie maiorum eam rem posteris referente. Ad has Insulas olim Q. Sertorius, vt omni planè bello ciuili se amoueret, & vitam perpetuo quietam duceret, traicere voluit; sed ab amicis dissuasus id prætermisit.

Palma Insula.
Planatia.

Iunonia minor.

Q. Sertorius.

ALEXANDRI
GERALDINI
EPISCOPI.

LIBER TERTIVS.

GO rerum naturæ scrutandarum cupidus, quarum Æthiopia ferax est, cum Idibus octobris è Pluuiialia Insula discederem, & ad Equinoctialem mundi plagam eundem dextera esset, & Æthiopiam sub meridie retentam eo modo cernerem, quod tametsi longa multorum dierum nauigatione per eam ferrer, non tamen ob eam rem longius ab Æthiopia, quam ab Insulis fortunatis iter meum fieret, vela postea ab ipso Æthiopum axe, ad ipsum Equinoctium, & Ædem Sancti Dominici conuertendo constitui gentem omni sæculo liberam Imperio Europæ, & Asiæ adire. Constitui orbem à nullo consulari exercitu ambitum penetrare; con-

stitui

Æthiopes
liberi Imperio
Asiæ, &
Europæ.

stitui regionem à gente Romana, & Græca minimè conspectâ intueri, præsertim, cum nullum in ea nauigatione periculum esset, eò quod mollia in eo Oceano maria semper sunt, lenes auræ assidue stant, & maxima nulla ibi tempestas oriri potest. Itaq. præfecto nauis ad me vocato, & aucto ei, & cæteris socijs nauulo per latissima Æthiopiæ littora vela tendere imperaui, & regione Azaganorum ponè relicta, in qua viri vultum velamento tectum omni tempore tenent, & illum detegere pro magno veluti dedecore habent, adeò quod inter comedendum duo vtriq; lumini foramina, & vnum ori apertum è toto vultu tenent, & Senega flumine decurso, vbi magnum, naturæ miraculum apparet, quod in altero latere subfusci, in altera nigri omnino incolæ sunt, & Azagani in patria sterili Mahumetum colût, & populi Bassæ regionis Æthiopum in solo vbertate pleno, varios Deos, varia simulacra, varia Deorum numina adorant, & cum in eo essem, vt de nobili flumine lato ad vnum miliare, & de consilio Azaganorum in ea parte corporis tegenda, quæ aperta semper esse debet, cuperem cognoscere: Nam altæ hominum amplitudo in ipso ore; in ipsa frontis maiestate, in ipsa planè effigie se aperit, cum vicini cuidam amplo pago ef-

Azagani
vultum
tectum
tenent.

Miraculum
naturæ iuxta
flumè senegæ.
Bassæ regio.

C 4 semus,

semus, & famuli mei vnâ cum interprete, vbiq; euulgarent, me magnum sub plaga Æquinoctiali Antistitè ad ea littora peruenisse, cum sorte Pontifex Bassæ regionis, qui in latissima ditone innumeris Deorum Sacerdotibus, innumeris populis præerat, eo tempore ad populum suum, vbiq; administrandum ad litus Oceani venisset, è vestigio obuiam mihi exijt cum multiplici sacrorum hominum agmine, cum magno populi numero, & cum me benignissimè tractasset, in pagum introduxit, primarium hospitium mihi assignauit, lautissimo conuiuio me excepit, & tamen mane succedente, cum causam aduentus mei quæreret, & ego me studio Æthiopiæ videndæ venisse referrem, vt visis multarum nationum legibus, & varijs gentibus in remotissimo axe peragratis fierem doctior exemplo magni Platonis, & aliorum, qui eadem ratione multas gentes, multos populos, & totum latè orbem, pergrassent, & cum ille vehementissimè, studium meum laudasset, & multos Præsules Æthiopum eodem consilio moueri sæpè affirmasset, & ego de statu Azaganorum peterem in vultu corporis tegendo, quem ceteri in toto orbe populi detectum tenent, & quem summi quiq; Philosophi è toto corpore apertum esse voluere. Ille

re-

respondit, Azaganos mediocri statura, corpore informi, vultu omnino scædo agere, robore vero illustri, & ob vina quibus abundant, à finitimis populis, & à gente, longe summota, quæ corpore excellit proceros, & ore nobili, licet nigro, frequentari, & antiquissimis Æthiopiæ sæculis contigisse, sapientem Regem, monstruosa effigie in regno eorum succedere, qui, vt priuatam ignominiam vultus sui celaret, cepit illum sudario lineo contegere, vt pari modo populum induceret communem vultus deformitatem velamento nigro tollere, & inde illum ritum toti genti remansisse, & eam consuetudinem illi regioni indelebilem factam esse. Fluium Senegæ è brachijs Nili ortum, ad vltima Æthiopiæ regna descendere, & Nilum è montibus Lunæ egrediètem bifariam diuidi, & partem superiorem per longos excursus, per longas ambages, per multa Æthiopiæ regna ignota omnibus Europæ, & Asiæ populis, nobis tamen nota, in Aegyptum se effundere, & per septem ora in mare Carpathium procurrere, quæ nomina nobis noua sunt. Nam in libris patriæ Bassæ sacris, Aegyptus antea Nilus dicebatur longè antè Isidem Deam, quæ prima frugum inuentrix fuit, quæ Orum magnum, Regem genuit, quæ vtilis toti patriæ leges

de-

Cur Azaganus vultu scædo tenet.

Senega Flumen à Nilo ortum. Nilus bifariam diuiditur.

Palæstræ sen.

Aegyptus antea Nilus dicebatur. Isis.

Pont. Bassæ regionis obuiam exijt Episcopo s. Dominici.

Ofiis.

Antiquitas
Bassæ Re-
gionis.Marmor
nigrum nec
frigore, nec
calore, nec
humiditate,
nec tempo-
re corrup-
tatur.Cassionideff
Antarctico.

dedit, & in alto postea cælo stella refulsit, longè ante Osiridem Deum, qui multas vrbes, multa in Aegypto oppida condidit, & multa illi patrię bona attulit. Nam libri nostri ante nomen Aboriginum, qui supra Albulam fuere, antè nomen Gręcię inditum, ante omnia Assyriorum, Medorum, & Perfarum, & Macedonum monumenta, memoriale è marmore nigro erutum tenent, quod marmor, nec humiditate, qua Patria nostra caret, nec estu, quo scopuli, & montes erumpuntur, nec vlllo temporum cursu absumitur. Partem verò inferiorem Nili per plurimas, & remotissimas Aethiopię partes se diuidere adeò manifestum est, vt nihil magis esse queat, & multa ab hac regione vbi hoc flumen Senegæ est, ad alium vsque axem terre Antipodum à Gręcis Antarcticon, à nostris Cassion, nominatum, ostia habere certissimum est. Obsupui fateor tãtam in homine Aethiope peritiam cernere, & cum de Dijs eorum inquirerem, comperi eos plura adorare, simulacra, quę ad ipsa Zodiaci astra referuntur, & alia quoque sidera, quę ad itinera mari, & terra obeunda, vel hominibus profunt, vel genitura infantium fauent, vel aliqua commoda ad tempora genti humanę cognoscenda ferunt; Deinde cum de Templis Deorum, & de anti-

qui-

quitate patrię eorum peterem, respondit, maxima nulla in toto axe Aethiopum tēpla esse sine magnis monumentis eorum, Præfulum, qui magna religione laudata integritate, probato viuendi genere, & testato sanctimonię nomine egere. Quin, totam Aethiopiã, vel edicis Præfulum, quę per templa scripta sunt, vel decretis Regum, vel oraculis Deorum gubernari, & si qua per populum dubia oriuntur, quę nec in edicis Antistiticum, nec in decretis Principum contineantur, si pia, vel sacra sunt, ea à Pontificibus, vel ab alijs, qui vicem Pontificum tenent, terminari; si profana, arbitrio eorum senum; qui præclara omni tempore vita, & prudentia egere. Nam Aethiopia diffusas leges, & iura diu detentura homines in lite, & graui impendio omninò reiecit. Antiquitatem verò Patrię eorum in regione Bassæ, vt ea, monumentis eorum marmorum elici potest, quę nec humiditate, nec calore, nec vlllo temporum cursu corrumpuntur vltra triginta annorum millia esse, & fundamenta veterũ ædificiorum ex eodem marmore planè indicare res Aethiopum omnem superare antiquitatem aliarum gentium, & septingentesimo inde lapide in interiori Aethiopia templum suum magnoperè sublime esse, in quo monumentum Sancti

Maxima tē-
pla, & mo-
numenta
aethiopię.Tota Aethio-
pia guber-
nat. vel edi-
cis Præfuli,
vel decretis
Regum, vel
oraculis,
Deorum.Aethiopia
reiecit Dif-
fusas leges,
& iura.Antiquita-
tem patrię
Logomax.

Pa-

Nonem annorum millibus monumentum.

Bassaros Rex.

Lustrum Bassæ terræ.

Patris Dabiri cū hisce characteribus est, quod monumentum ante nouem annorum millia (vt è commemoratione antiqui Iustri Barrabæ terræ colligi potest) sculptū est; Quod Iustrum à Rege Bassaroo e ratione conditum est trigesimo, & millesimo quinto ab hinc anno, eo quod cum Barrabei magnam è populis finitimis victoriam habuissent, respondere Dij, patriæ, se velle in memoriam magni adeo beneficij vnoquoque quinquennio ludos sibi cum Camelis, Elephantis, & vario pugilum genere celebrari, proposito victoribus magno munere à Rege Barrabæ terræ; & quoniam Sacerdotes in patria constituti sunt, qui res vniuscuiusq. Iustri describunt, & illic magnæ Bassæ patriæ memoria, nec parua templi mei mentio habetur, quia nouem mille anni à condito monumento magni Dabiri recensentur, propterea hæc nota mihi sunt. Litteræ monumenti hæc erant.

DABIRVS BASSÆ PATRIÆ
PRÆSVL.

Omnium Syderum Cæli seruus,
Pater Populi mei voluntate superiorum electus, vt ei piè, & sanctè præ-

essem,

Pulchrum monumentum.

essem, qui & præfui viuens, & morte solutus præero semper, nam Deos assidue orabo vt omnia populo meo beata, omnia toti patriæ felicitia obuenant. Filij mei, seruate cultum Deorum; per omnia sæcula integrum, nam ipsa sydera Dij sunt, & ipsi longam patriæ vestræ pacem dabunt. Filij mei, magnam locis sanctis, & Sacerdotibus reuerentiam exhibete, & ipsi Dij omnia à vobis odia amouebunt, magnam posteritati vestræ vnionem tribuēt. Filij mei, debitam genti sacræ alimoniam præbere, cuiusque inopi subuenite, & pauperum hospitales estote, ac eo modo ipsi Dij, qui omnia vident, omnia sentiunt, omnia audiunt magnas omni parte opes, vobis accumulabunt, bonam posteritatem reddent. Filij mei ama-

Præcepta Dabiri.

Pium consilium vt populi sacerdotum venerentur.

Sancta monita.

te

te omnes, qui effigie agunt humana, & ipsi Dij vos integrè amabunt. Filij mei, diligite summoperè antiqua numina, quæ patres vestri coluere, quæ in hunc vsq. diem, patriam vestram omni malo liberam seruauere, quæ manifestam habere diuinitatem, testatam omni terra, potestatem retinere, & patres nostri prospexere, & nos abundè cognouimus: Filij mei quotiescumq. videbitis hoc marmor nostrum, legite verba mea, & in memoriam reducite dicta Dabiri patris vestri, qui nunc quoque pater vester est. Valetè.

Ego quinto postea die, quo Antistitem Bassæ regionis adiueram, ab eo discedens, & per torrentem austrum vela mouens, innumerabiles gentium nigrarum multitudines per vicos, per pagos, per rara oppida è stipulis, è materia crecta vidi, plagam Phebæo calore laborantem spe-

ctau,

ctau, & omnia per orbem vana esse noui, cum incredibiles populorum nigrorum myriades, breui spacio succumbant, & clara, & magnæ per Europam, & Asiam vrbes breui sæculo intereant, & tandem quinto decimo deinde die, quo ab Atlante discesseram, cum è latissimo sinu, vbi plurimæ syrtes, plurimi scopuli, mala multa vada erant, nos subtraxissemus. Gorgonas Insulas detexi, vbi fœminæ truci, & fera, quadam effigie agebant, nunc incultæ omninò sunt, prima ignotis, & altis arboribus plena est, cum optimis aquis; secunda innumeris auibus; quæ nullam habent similitudinem nostrarum auium. Tertia, sterilis est. Inde duorum dierum navigatione à lûgo pelagi tractu promontorium, Sperinoceras, (quod lingua hodiè Lusitana Caput album nûcupatur,) aspexi per loca sola, & arenis plena descendi, ac ibi per aliquot dies, vnâ cum Ribera meo in littore pererravi, vbi nautæ multos pisces, qui varia à nostris figura erant, cœpere, ibi etiam intellexi per vicina patriæ loca multos populos Deos adorare, multos patrum manes colere, & cadauera multo auro occlusa per loca sacra tenere, & multos consilio Sacerdotum, qui è Perfide, & Aegypto veniunt, dogma sequi Mahumeteû, & Mahumetum hominem nefarium ad

vlti-

Gorgone
Insule In-
culæ.Insula spe-
tinocera ca-
put album.Populi mul-
ti patrum,
manes co-
lunt.Multi ma-
humerum
adorant.

vitimum Æthiopiæ limitem post tot sæcula, quibus esse desijt, pertransisse. Tunc ego pro sacerdote earum gentium, quæ manes patrum colebant, misi, quo veniente cum peterem, qua ratione id facerent, vt cadauera omni spiritu, omni sensu carentia adorarent, respondit, populum suū eos homines colere, qui probatissima antea vita fuere, & quorum miracula toti genti testatissima extitere, & cum iterum peterem, an aliqua haberent monumenta per ea patriæ templa, & ipse è vestigio subderet se vnum habere, & velle ob eam rem redire, & ego lato multum animo officium reciperem, ille discessit, & secundo postea die cum hoc monumento redijt.

IANAB MAGNVS MASSIANÆ
TERRÆ ANTISTES.

O fidi populi mei, ò bonæ vbi-que gentes, quæ me elegistis pastorem animarum vestrarum incapacem ad tale onus, quæ me voluistis patrem, qui vobis altum omni tempore Olympum retegerem, & præclaro ego doctore, & magno quoque magistro egebam, ad tantum

munus eo modo peragendum, quo necessarium est. Audite quæ sentio, cum nec Deum videre, nec alloqui, nec audire vobis datum sit, & nos tñ Deū esse apertè noscamus, qui radiantia omnia per cælum lumina regit, qui certo omnia cursu temperat, qui globum terræ vndequaque pendulum in medio aere tenet, qui magnum mare, ne à terra effluat, facit, qui pluuiam gentibus oportunam præbet, & ipsas latè terras sole, & vento recreat, cum tantum adorare numen, cum ad tantam ascendere diuinitatem precibus nos omnino indignos existimem; ò Populi, ò Filij mei censeo nos Patrum debere nostrorum manes adorare, eorum dico Patrum, qui pij, boni, & equi fuere, & eos in maximo palam cultu debere habe-

Qua ratio-
ne popu-
li Massiani
noscūt Deū.

Cur debent
patrum manes
adorare.

re, qui mole corporea exuti, iam puri, iam sancti ipsum noscunt, ipsum vident, ipsum iam Deum alloquuntur, & omnem meritò amplitudinem rerum Cælestium penetrant, vt beatissimis eorum precibus Deum eo modo flectant, vt ad vitam sanctè, & rectè producendam nos inducere queant, & ad sedem in Cælesti Regno comparandam nos omnino iuuent; ò Filij mei qui cum grandi me studio sequuti semper estis, in quos cum incredibili semper amore in immensum fui; ò posteri, in quos cum admirabili affectu viuo, hoc assiduè facite, gratiores enim illorum preces, quam nostrę erunt eò quod illi omni labe exuti corpore putrido per humum remanente, anima per pura aera volante, iam omni parte

san-

sancti sunt; ò Filij mei, credite mihi rectè consulenti, credite mihi toto animo colenti animas vestras. Valet filij mei, & me etiam mortuum amate.

Antiquissimum Ianab Pontificis monumentum est; Sed quoniam ille Sacerdos, qui illud detulit, ea minimè doctrina, ea minimè rerum notitia agebat, qua ipsi Præsules agunt, non potui ea, quę optabam ab eo scire. Postea eodem Oceano ad vnum, & dimidium diem pererrato, cum nouo spectaculo inauditorum populorum Hesperides Insulas conspicatus, cū peterè, qui mortales eas incolerēt? respondere Æthiopes, eas adeo noxias esse, ijs, qui ad eas navigant, quod vaa illic nocte acquiescere manifesto exitio eis est, & propterea mercatores consueuisse mercimonia, luce accipere, & nocte postea appropinquante, ad naues redire. Deinde, cū ad sinistram latus verteremur, & latissimum sinum, ingrederemur, vbi per incuruā maria, prærupti scopuli, vbi multi è duro marmore murices erant, cum vicinā iam terræ appropinquarem, & per amplissimam me vallem verterem, vidi aliam Cæli, & Terræ effigiem; vidi aliam

Hesperide
Insula.Noxium Ce-
lam.Nova terra
effigies.

D 2

noui

noni mundi formam; vidi axem terræ nihil cōmune habentem cum axe Europæ, & Asiæ: Erat alia vbiq̄ue facies, quam nostri mundi. Serpentes enim alati, qui ad longum soli spatium jacebant Æthiopico incantamento eo minimè loco se mouebant, quo imperatum erat, nec gregibus caprarum propinquis hæere audebant: Vidi magna viperarum, & reptilium genera, quæ vnã hauriūt capram aperto ore, nec mādunt, & cogente barbaro carmine nullam audent alicui vim inferre. Hæc ego non crederem, nisi præsens aspexissem, & cum in littore descenderem, & à Sacerdote vicini oppidi peterem, quo carminum genere ea monstra reprimerent, respondit ille; in longa nimum antiquitate, in æuonimum obtuso cum serpentes ad eò coalescerent, vt nulla hominum bella contra eos mage sufficerent, venisse Gnogorem magnum Præsulem, magnum Ætheræ plagæ amicum à terra Æthiopiæ, quæ infra est, quæ vnã cum hac patria ei suberat, qui diu totum late populum solatus est, diu immania monstra coniurauit, ne vllum genti suæ malum facerent, ne vllum gregibus, & armentis damnum ferrent, & cum nihil proficeret, toto corpore per terram strato cum resona per montes voce, cum grandi per loca sola gemitu, cum

Serpentes
alati.Maxima Vi
peræ.Gnogor Præ
sul.Magna fan-
tasticas Gno-
goris.

gra-

gravi per populos, & valles singultu opem ab alto cælo orare cæpit. Quo sæculo patres nostri inopinato conspexere radiantem ab aula supremi cæli lucem ad imas vique partes terræ descendere, inauditum in toto aere splendorem erumpere, & præaltam è media luce vocem à Deo salutaris se effundere: Nam ipse verbo Æthiopico Maid Brenesin, id est salutis Deum se appellauit, quæ ipsum Gnogorem planè edocuit, quo oportebat carmine tantum à populo suo malum, tantum à tota regione pestem expellere, quare populi eo sæculo grati, ducentesimo ab hinc milliario, nobile templum, & basim è nigro marmore, cum sancta Patris nostri effigie erexere, quæ adhuc extat, perpetuoque extabit. Sunt etiam Æthiopiæ litteræ ibi sculptæ, quæ rem omnem, vt fuerat, referunt. Nam tota Æthiopia in littore Oceani ignobilis est, in interiori verò parte magnas vrbes, clara oppida, præalta, & inclyta quoque, templa habet, & cum ego verba in basi sculpta peterem, & ille totum exemplum monumenti domi tenere se responderet, & inde se subtrahendo, è vestigio rediret, ego illud in linguam nostram crui, quod hoc est.

Magnum
miraculum.

Maid Brenesin.

Æthiopia
in littore
Oceani igno-
bilis est in
interiori cla-
ra.

D 3

GNO-

GNOGORI TERRAE IOGOMAN. PONT.

Nos Populi quondam tui, tibi morte erepto, tibi in caelum delato, hoc monumentum ereximus, eò, quod cum assidua cum crudis serpentibus praelia, eò quod cum maxima cum deterrimis monstris bella habemus, nec amplius tutari nos possemus, tuis precibus diuinum supremae patriae numen e caelo descendit. Vidimus enim magnum lumen; vidimus radios toto caelo pernitentes; vidimus terras nostras innumerabili splendore refulgentes; effigiem verò Dei non vidimus, quae ait. O Gnogore nobis amice à prima pueritiae aetate, te orantem audiui, & tuis precibus flexi ad te venimus, & tibi posterisque Antistitibus, & Sacerdotibus ritè in-

Monumentum Gnogori erectum à populo grato.

Videte populi Deum salutarem.

Verba Dei.

sti-

stitutis dico, & iubeo, ut cum fera, per terras vestras pestis venerit, cum truculenta serpentum rabies obrepserit, vos subito per latos campos exite, per altos patriae montes ascendite, & quanta datur voce proclamate. O serpentes, exitialia gentis humanae mala; o monstra generi mortali inimica. Deus salutaris, (ita me nuncupari volo, nam pro publica terrae vestrae salute veni) vobis dicit, edicit, & imperio ubique diuino mandat, audito patriae Antistite iure electo, vel Sacerdote benè ordinato omne deponere venenum, omnem dimittere ferociam, è vestigio vos sistere, nullum animalibus, nullum hominibus incommodum amplius praebere. Et quoniam tu (ò sancte Pater) Gnogore cum manifesto Dei Benefi-

Pulchrè Dei mandatum.

D 4

ni,

ni, idest salutaris, numine, cum testato Dei veri miraculo patriam tuam, populum tibi subditum, & filios cum publico consensu Dei, tibi attributos liberaſti, nos tibi iam Deo prænobile quoque templū ædificauimus, quod certè perpetuum nulla temporum ætate esse desinet; in quo assidua tibi nouo Deo sacra peragemus, & posteriq̃ quoque nostri, quoad ipsa sæcula generi humano current, hunc perpetuum morem seruabunt, & in fine sacrorum, nomen Gnogori Pontificis nostri altiori, qua poterunt, voce proclamando, gratitudinem populi ab alto cælo nouam continuo videbis. Vale magne Pater noster Gnogore.

ALEXANDRI
GERALDINI
EPISCOPI.

LIBER QVARTVS.

EMINI me in principio libri secundi mei (Pater Beatissime) satis enarraſſe de potentia syderum, quæ magnam ad eò potestatem supra corpora humana, ipso æterno, & immortalis Deo permittente, habent, vt omnia in toto orbe diuersa maneat. Quædam enim nationes iudicio à natura alto agunt; quædam nullo plane ingenio viuunt; quædam eo animi splendore, vt mirum omnino sit; quædam corde ad eò stolido, vt nihil eò modo insipidum reperiri queat, veluti hæc natio Annaam, quæ trium dierum navigatione à terra Igomaan distat, in qua populum totum planè amentem vidi, vt credam nullum in toto orbe eo modo esse;

Magna potestas fidei Dei permittente.

Natio Annaam stollida.

Aethiopes
ingenio acu-
to.

Hi populi so-
lem execran-
tur.

Colunt Lu-
nam.

qui magnis cruribus, protento stomacho,
& toto corpore vbique pingui, agat; & cū
Æthiopes ingenio acuto, & iudicio planē
erectō generati viuant, hę gentes tam ma-
res, quam fœminę ingenio obtuso, cor-
pore intento sunt. Solem assiduē exe-
crantur, intolerabilem aſtum toti patrię
ferentem. Lunam colunt, salubrem hu-
morem qualibet nocte dantem. In littore
magnum templum Lunę Deę dicatum ten-
ent, è stipulis, è luto, è virgis, è grandi
materia. In ingressu templi à parte dex-
tera pulchra è candidissimo ebore tabula
est prægrandi robore ex vtraque parte,
eam sustentante, cum hisce characteribus.

EX EDICTO MAGNI PONTI- FICIS IGOMAI SARE.

O Sacerdotes, ò Populi Lunam
Patrię Deam orate, vt tantum à
regione nostra ardorem tollat. Hęc
enim Dea terrę vestrę patrona est.
O casti pueri, ò puellę omni Vene-
re intactę Solem non audientem
coniurate, vt à truci nimium calo-
re populum meum reprimat, si pa-

tres

tres peccauere, quid posteri meren-
tur? Iniqua enim lege Dij agerent,
si iniqua patrum scelera posteri luc-
rent.

Est hæc latissima vallis in parte conca-
ua, in qua nullus aditus alicui vento pa-
tet, & nisi quod hyeme per mediam vallem
flumen labitur, difficile esset aliquem ibi
incolam posse subsistere: Adherent ij po-
puli cuidam Principi, qui multa per Sep-
temtrionem Regna tenet, ipse tamen nu-
quam terram accedit, sed Præsidem in
ea regione tenet, lingua patria Rebaan-
vocatam, quem ego alloqui non curavi,
nec vllum cum ea gente cōmercium habe-
re volui, & tandem indē ad nauigans itine-
re vnus diei cum dimidio ad lata, & effusa
alterius terrę plana perueni, vbi cum ma-
gistratus per interpretem acciperent, me
in propinquo portu esse, fide publica gen-
ti meę data, libenti animo iussere, me in
continentem eorum descendere, & tunc
homines toto corpore exusti, cum coniu-
gibus liberis, & tota familia, vnā cum ma-
gistratibus, & primarijs patrię gentibus,
ad me veluti nomen intuendum concur-
rebant. Erant illę gentes ex aliqua parte

debet penas
luere filij.

Præfes lin-
gua Aethio-
pica Robaas
dicitur.

Homine
exusti.

libe-

Exhortatio
Presulis, vt
Lunā colāt
Deam.

Si patres pec-
cauerit non

libera, & quædam magno cuidam Regi longè posito per interiora Aethiopiæ tributa pendebant, quæ admirabantur hominem album veste purpurea, & cædido multicio indutum ad eorum regiones peruenisse; & cum audirent me hominem Deo sacrum, latissimum sub potestate mea popululum tenere, multa, & magna sub ditione quoque mea regna manere, certatim antè pedes meos procumbebant, & quod manifestum magnæ humilitatis signum, erat, pulverem per capita iaciendo, & se per humum extendendo, pollices assidue osculabantur quem ritum venerationis illi terræ antiquum cû Dijs immortalibus, & eum solis solent principibus exercere, & tandem, plebe sedata, & primario hospitio mihi attributo, & reliquis per singulas domos eorum exceptis. Sunt enim Aethiopes è veteri instituto, adeò hospitales, qui ad triduum, aut quadriduum sine vlla re, sine vlla pecuniæ solutione hospites domi tenent, multa caprarum, & paruarum bouum, munera, multos oryzae cados, plures vini amphoras ex earum palmarum, arboribus, quæ Caryotas non ferunt, mihi attulere. Et tandem depositis mensis cum aliquantulum quiescenssem, & postea in magna nobilium corona, essem; Nam nobiles in magno precio apud Aethiopes sunt, pu-

Honores qui exhibentur Principibus.

Aethiopes hospitales omnes pariter sunt.

Nobiles in magno precio apud Aethiopes.

bit-

blica omnia patriæ munera obeunt, nec vllam, nisi nobiles administrationem patriæ habent, cum plura de toto orbe verba haberemus, ibi retulere trecentesimo, & quadragesimo tertio inde lapide pregrandem urbem esse, in qua sublime Regum, solium, prima Pontificum eorum sedes cû vetustissimo templo manet, antè cuius plateam Turris è marmore nigro ex ingentibus saxis condita est, cum effigie antiquissimi patris Chialaoi Linoftina vitta frõtem cincti, & cum hisce patriæ elementis.

EGO CHIALAOVS PATRIÆ GALANGÆAE ANTISTES.

Nolo aliquem sacram Dei Aedem ingredi, nisi omne cum toto populo odium deposuerit; nisi magno cû tota gente amore egerit, nisi omnis illum antea criminis penituerit, nisi viua se aqua prius diluerit. Mando etiam eum, qui ad sancta Dei altaria accedet, ieiunium accedere, castum, & impollutum ad sacra offerenda venire; quin etiam,

Edifici Chialaoi Prætoris.

pu-

publicum in toto templo silentium tenere, cum Sacerdotes alta vbique voce laudes Deo cantant, nisi forte populus ad preces Deo effundendas se, vnà cum Sacerdotibus occuparit. Concedimus tamen in die sanctis coniugijs dicato, & per priuatas domos, & per publica patriæ templa, magnas epulas, & læta publica conuiuia, & tripudia, & choreas cum testato gaudio exerceri: ille enim dies pro nouo populo terræ humanæ comparando, pro noua gente, quæ assiduas laudes, assidua immortalis Deo preconia è toto corde emittat, constitutus est, quibus ad summum Regnum cœli, ad summam sydereæ aulæ patriam, iter populi sibi aperiant.

Postea in capite Catin appellato, quod centesimo à Galangæa terra lapide distat, à primoribus eius terræ hominibus audi-

ui,

ui, itinere sex dierum orientem versus Odenum oppidū magnopere nobile esse, ad quod Arabes cum Camelis, Elephantis, & vario mercimoniorum genere aduecti magnas opes è multis Æthiopiæ regionibus sibi conquirunt, & tunc ego ingemui gentem humanam ea cupiditate agere, vt nullo cœli excandescens astu, nullo ferarum morsu, nullo hominum periculo moueri queat, quin! ob famem multi auri expiendam, immanes populos, ignota per orbem regna adeat. Deindè non multò post cum vela ulterius tenderemus, audito nomine Albooris filij Sibooris Regis, qui clero olim nomine egerat, & latam in eo litore ditionem tenebat, & Mellis vrbe relicta, quæ in interiori regni parte est, ad maritima loca venerat, eo delati, & nuncijs hinc indè missis, cum magno desiderio Episcopi Christiani alloquendi moueretur. Ego homo fidei orthodoxæ, cum ingenti honore à Principe Mahumetum colente exceptus sum, & assiduus cum eo conuiuia in laurissimis Epulis, in aurato simul toro ad octo dies fui, qua ætate cum me ad templum Mahumeti adducere vellet, & hoc, vt magnum mihi honorem daret, immortales ei gratias egi, & planè dixi, me lege patrum meorum anti-qua prohiberi, nec vllum posse templum,

nisi

Odenū oppidum.
Arabes exercent mercaturam in Æthiopia.

Alboor Rex.
Mellis vrbs.

Alexander Episcopus à ingenti honore exceptus.

nisi Christi mei adire; Qua voce homo Æthiops, qui pio, & nobili vndique animo agebat, omnino reticuit; Postea reuersus cum legem Mahumeti summopere laudaret, quem magnum veri Dei legatum, omnes in toto orbe mortales olim norant; nec ego Christum meum relinquerem, & maxima miracula in omni axe emissa, enumerarem, ille fide Christi laudata; nam & verus, & nouum testamentum à multis Indiæ, & Æthiopiæ sub Ægypto Sacerdotibus audierat, in lege maiorum hæreditaria vnicuique persistendum esse dixit, & in eo colloquio mihi renunciauit maiores suos antiquissimis olim sæculis ante Ninivem conditam, & antequam nomen Chaldæum in ore hominum esset, multa Phæcasorum numina coluisse, à Sacerdotibus Niloticis in Æthiopiam allata, quæ postea, vti vana, à Præsulibus Æthiopiæ, reiecta sunt, vt in libris patriæ nostræ sacris, manifestè patet. Erat hic Rex rubicundo, & sanguineo potius colore, quam nigro, nobili animo agebat, subligaculo, & veste ad genua vsque gossipina utebatur aurata, vnionibus, Sapphis, & Adamantibus distincta. Vxores regis, quæ vltra centum erat, velamento etiam gossipino se tegebant, ceteri è vulgo perizomate è corio pudibunda operiebant, reliquo corpore

Numina
Phæcasiorum.

Effigies, &
habitus Al-
boois Re-
gis.

nu-

nudi erant. Verum quod ego non parum admiror, est, quod Serpentem ore præferocem, corpore prægrandem, cum magnis alis, cum cœnaret ante se habebat, qui natura adeò miti erat, quod nullum in Italia, & Hispania animal adeò mite est. Mulieres quoque Regis Serpentes in delicijs habebant; Nam in multiplici Serpentum varietate, quos Æthiopia gignit, quidam sine vilo veneno sunt, veluti ij erant. Multa inter cœnandum colloquia de Vrbe Roma, de Pontifice Maximo, de antiquis Regibus, de Consulibus, qui magnum in omni gente nomen reliquerunt, de Dictatoribus, de bellis Civilibus, de S. P. Q. R. de maximis Romanorum Imperatoribus, veluti de C. Cæsare, de felici Augusti sæculo, de celebri Vespasiani Titi Traiani, & reliquorum Principum memoria, de antiquis in vrbe ædificijs, de maximis Deorum, templis, de magistratibus, de locis Christianorum sacris, de Italia, & de tota Europa, & Asia mouebantur, quæ cum summa ab omnibus voluptate audiebantur; adeò quod omnes affirmabant res eorum humiles, nihil commune cum nostris habere, & in eo loco cum omnia finitimarum, nationum arcana cuperem cognoscere, idem Rex mihi enarrauit, quosdam populos longè à patria sua remotos, multo au-

Serpentes
sine veneno.

Serpentes
in delicijs
habent.

E ro

ro diuites ad flumen in limine patriæ suæ positum, quoquo anno venire per longas solitudines, per ignota diu loca, & magna onera salis secum ferre, è vario monte cauati, & cum ex institutione patrum antiqua, à nullâ gente extera cupiant videri, vnumquemque eorû separatos salis aceruos, in ripa relinqueret, & è vestigio itinere vnus diei retrocedere. Quo tempore populi sui eo contendunt, & examinata bene conscientia, tantum auri in vnoquoque aceruo ponunt, quantum debere poni videtur, nec ob eam rem sale auferunt, & tunc ij, qui videri nolunt, redēntes, qui tantum auri, quantum placuerit relictum in aceruo vident, auro sublato, & sale relicto, in patriam remeant, qui verò tantum auri, quantum optauerunt, non cerunt, iterum indè discedunt, & tertio deindè die, si quid auri videtur relictum, spectant, sale relinquunt, alioquin, auro dimisso, in natale è vestigio solum se retrahunt, qua re audita, cum laudata fide vtriusque populi à Rege peterem, quare à nulla vellent gente extera cognosci. Respondit Rex, se causam ignorare, tamen credere, eos vel vsu loquendi carere, vel aliqua religione prohiberi, veluti si publico aliarum nationum conspectu, quæ in eadem lege non esset, inficerentur, & ob

eam

eam rem quinquagesimo antea anno aum suum quatuor eorum hominum, cum insidijs cepisse, vnum retinisse, qui cum vario multarum regionum idiomate interrogaretur, nullum responsum emisit, nullum signum dare de ijs rebus, de quibus petebatur voluit, nec cibum capere, nec quicquam ore efferre, & tertio demum die cum truci vultu, & manifesto in Regem odio animam efflauit, ob quam rem populi sui multa damna, & graua quoque incommoda subiere, eo quod cum sale careant, omni illorum commercio exclusi ad triennium sunt. Quo tempore legati Regis Edomai, qui multa in interiori Æthiopia regna habebat, ad Alboacem Regem venerunt, qui cum longa mecum colloquia saepe haberent, & ego de statu Regis, de conditione patriæ, & Dijs eorum interrogarem, respondere Regem suum latum in regione Bassaana Imperiû tenere, ducentia hominum millia in aciem educere, testata, inter finitimos, potentia agere, in grandi populorum amore viuere, præterea inter multas, & illustres vrbes, & multa, & clara quoque oppida octingentesimo, & vigesimo quinto inde milliario Bassianam urbem magno populo insignem habere, in qua Regiæ Aedes, nobile Pontificis Palatium, cum primo Re-

Edomus
Rex.Bassiana
vrbs.

E 2 gno-

Populi quædam, à nulla volunt genere extera videri.

Hic Rex
Deum natu-
re adorat.
Effigies dei
naturæ.

Religio Re-
gis Agerci.

Miracula
Dei Naturæ.

Magnus ho-
mor Pontifi-
cibus exhi-
bitus.

gnorum templo manet, & quod miran-
dum magnopere est, hic solus cum toto
patriæ populo per vicinas regiones Deum
naturæ adorat, qui in præalto è marmo-
re solio sedet, cum effigie, & corpore
minio illito ad similitudinem Ætheris,
& dextra solem, & sinistra lunam tenet,
eo quod omnem hisce duobus luminibus
potestatem rerum in omni terra genera-
rarum tribuit; cætera sidera per vtraque
latera retenta habet, & ea religione ip-
sum Regem agere, qui quoquo concedit
nobile Dei sui simulacrum mira arte con-
fectum ex ebore miniato dorso Elephanti
secum ducit, quinquies nocte, ac die antè
effigiem Dei sui toto corpore per terram
strato procumbit, & magnas preces, è
profundo pectore illi effundit. Multa præ-
terea, & cum exteris gentibus maiores
sui bella gessere; & hunc Deum antè si-
gna regia armatum cum grandi strepitu
maxima hostium agmina effundere vide-
re, & cum peterem, quo apud Regem,
honore Pontifex eorum ageret, dixere,
in rebus sacris Pontificem à dextera parte
manere, admirabilem ei reuerentiam,
Regem exhibere, incredibilem omni loco
obleruantiam præbere, & nullam in Præ-
fule patriæ auctoritatem, nullam in ho-
minibus sacris potestatem tenere, & ve-

luti

luti ipse Antistes in Rep. patriæ admini-
stranda, & in æquitate populo reddenda
se non immiscet, ita Regem in re Ponti-
ficum, & Sacerdotum gubernanda, nullo
modo se interponere. Renunciare quo-
que Principem eorum, & omnes Reges in-
terioris Æthiopiæ minio ad similitudinē
Ætheris toto vultu illiniri, & eos solos
magnam cum Cælo Æthereo affinitatem
habere; & cum quærerem, an aliqua ve-
terum sæculorum monumenta per loca
sacra, vel profana tenerent, dixere, mul-
ta, & vnum inter cætera esse in templo Ci-
uitatis Bassianæ magni Patris Oniob Si-
rien, aded vetustum, vt antequam hæc
elementa litterarum Æthiopicarum, quæ
modo scribunt, essent, sculptum sit, eo vi-
delicet sæculo, quo Æthiopes vnum ele-
mentum pro vno multarum litterarū no-
mine habebant, vt in altera basis parte
magni marmoris è nigro relucens, om-
ni parte videri potest, in quo imago ma-
iestate plena antiqui Oniob Sirien se re-
regit, quod monumentum posteriores in
eodem planè marmore, à posteriori par-
te Aethiopicis elementis, quibus modo
vtimur traduxere, quæ quendam Chaldæ-
arum litterarum similitudinem habent, &
tunc ego legato Regio verba Aethiopica
declarante, hoc modo transtuli.

Reges Æ-
thiopiæ Mi-
nio illinian-
tur.

E 3

ONIOB

ONIOB SIRIEN AGAREÆ
GENTIS PONTIFEX.

O Populi mei, ò Filij, ò Mortales sub tutela, sub doctrina mea, positi, huc intrate, sed puri (est enim hoc templum Deo sacrum) ò fidæ gentes, huc venite tamen omnino mundæ, omni scilicet malo à mente amoto, omni crimine à corpore sublato. Videte imaginem Dei nostri formatam miræ arte magistrorum, magno labore effectam, respicite quanto illustriori in cælo effigie agere debeat, vbi opera hominum inania sunt (filij mei) spectate, quem solem manu dextra gerit, sinistra lunam. Hæc duo altissimi cæli lumina, hæc potestate agunt, vt solo aspectu, ipsi vbique homines, ipsa animalia, ipsi pisces, ipsa per mare, & terras

E folis, &
lunæ aspectu
omnia
procreantur.

mon-

monstra generentur. Respiciite magnum miraculum, quod ipsæ per orbem arbores, ipsi fructus, ipsæ herbæ, ipsa gramina, ipsæ fruges, ipsæ plantæ, & reliqua olera, flores, arbuta, & fructus, è Phæbæo certè calore, è lunari humore procreantur, ò Populi mei considerate, qua ille potentia viuat, qui eam superioribus luminaribus vnus Deus potentiam præbeat; ò peramatae gentes meæ, ne credatis, nisi vnum Deum esse, si enim vnum humanæ terræ regnum sub multis Regibus ageret, qui æqua illud auctoritate regerent, non bene illud administraretur, nec vnus principatus, sub multis possit principibus diu sustentari, ita latissima illa supremi cæli spatia, ita pendulæ in aere terræ, ita magnum ma-

Vnum Dei
creduat.

Regnum
terræ. &
ipse Mun-
dus sub vno
debet Prin-
cipe gubernari.

E 4 re

re Oceanū sub vno oportet rectore, sub vno, necesse est, gubernatore regi. O populi à me dilecti, toto animo, sed cur dilecti, ò à me culti interiori toto corde multum debetis illis Pontificibus, illis patriæ vestræ patribus, qui tantum habere lumen, vt vnum Regem cœli noscerent. O pij filij mei intrate, affiduè per loca Deo nostro sacra, adorete Deum vnà cum cœlo, & terra ortum, qui nullum habet principium, nullum habiturus finem est. O verè Filij, currite quotidie ad summā Dei vestri pietatem. ad inauditam principis Aetherei misericordiam, & ipse coniuges, liberos, nepotes, & totam latè posteritatem ad longissima tempora seruabit, bona terræ nutrimenta subministrabit, aerem cœli purum

da-

dabit, ipsum viuere lætitia plenum concedet, & quandò hæc legetis, mementote Oniob Sirien, bonum quondam Pont. animarum vestrarum bonum olim patrem vestrum fuisse, & modò quoque supra ipsa sydera cœli, esse.

Cumque eundem legatum orarem, vt postquam de nobili patriæ suæ Rege, de Bassiana vrbe, & Agarea terra mihi enarrarat, quæ mihi magnopere satisfecerant; nunc aliquid mihi referret de vicinis Agareæ regionis gentibus, & nationibus, si aliquid memoria dignum haberent, qui mihi respondit finitimos populos eo, quo Agarei modo viuere, nisi quod varia adorant numina, diuersa colunt simulacra, quæ patres eorum in honore semper habuere; tamen in remotissima per orientem parte, Damnaeam esse regionem, visu oblectabilem, vbi plana, colles, riui, & magna flumina, in qua Coninsea primaria vrbs est, varijs opibus, varijs fructibus, & multò auro clara, & in qua Dij familiarissimè cum hominibus versantur, adeò quod nulla in ea vrbe conuiuia, nulla tripudia, nullæ choreæ sine Dijs exercentur

Coninsea.
vrbs.

Dij cum hominibus familiarissimè versantur.

Pu-

Publicæ nullæ epulæ, quin Deos habeant vna cum ciuibus discumbentes, læta nulla dies transit, quin magna Deorum multitudo hominibus admiffa fit, & quod malum non mediocre est, puellas formæ illustres violant, & alia cum maribus scelerata patrant, quæ minimè numeranda sunt, adeò quod in ea vrbe innumeri lætantur cœleste sibi genus esse, & altam ducere originem à Dijs immortalibus, pro re gloria, & decore plena habent; & tandem cum exempla libidinum à numinibus capiant, omnia eo modo corrupta in ea gente manent, vt nullum religionis, & sanctimonix vestigiū in eo axe appareat. Verum, vt legatus assererat, veniente alicui eorum morte, magna adeò Deorum gaudia per aerem reteguntur magni adeò plausus eorum, quos antea adorabant, & mœstæ quoque adeò voces, lachrymæ, & eiulatus se pandunt, quod finitimi quique, & remoti longè populi, qui claro ingenio agunt, qui aliquo virtutis amore mouentur, quibus aliqua Æthereæ patriæ cura subest, credunt inferna ea numina esse, quæ regionem Damnaeam, cum toto populo deludunt, & mortales eius terræ per imā tandem Tartara retrudunt, illi tamen mente cœca agunt, & inducū Deorum, de præfenti tantum voluptate, con-

Non Dijs sūt
sed numina
inferna.

filiam

filium tenent, de æterno, & immortalī patriæ diuinæ bono, nihil pensū habent. Ipsi Pontifices, à quibus magnā sanctimonix exempla emitti debeant, inter exoletos, inter improba scorta semper degunt. Ipsi Reges inter pellices, inter concubinas, inter innumerōs mensæ, & aulae ministrōs, omni principum amplitudine, omni Regum decore amiffio continuò se inquinant, & tandem nihil boni, nihil sancti, nihil æqui, nihil integrī, in toto planè eo cardine se aperit, adeò quod vehementer miror, ipsum Deum, ipsum sydereæ patriæ regem, talia scelerata posse tolerare, ego ipsi legato aliqua dona dedi, vestem scilicet sericam, pellem lupi marini, & multa Coralliorum ferta, quæ ei magnoperè grata fuere, eò quod frequentia per Aethiopiam fulmina cadunt, quæ cum grandi hominum, animalium, & domuum strage veniunt. Et tandem quarto decimo postea die, quo Alboacem Regem adiueram ab eo discessi, multis numeribus donatus, & magna cum eo amicitia contracta, licet nulla cum homine Dei mei hoste amicitia esse mihi queat.

Nefarij Regum mores.

Dona Alexandri Episcopi.

Non possum amicū hostiū Dei mei esse.

ALE-

ALEXANDRI
GERALDINI
EPISCOPI.

LIBER QUINTVS.

Go magno studio cupiens ad vltiora Æthiopiæ littora nauigare, quò patres olim nostri nunquam ad nauigauere, quartò deinde die, quo ab Alboace Rege discessi, ad regionem Budomelam, felici vbique vento, delatus sum. Est hæc regio vbertate plena, & vario fructuum genere referta, qui per inculta patriæ loca huc, & illuc nascuntur. Vbi Præfeti Regis Nobooris, cuncteo honore, quo superiores, me exceperunt. Nam Rex longè aberat, & cum interpres vbique euulgaret, me rei diuinæ antepositum, innumerabiles populos, & maximas quoque regiones sub me habere, vndique populi accurrebant, me veluti cælestem ho-

mi-

Budomela.
Regio.

Noboor Rex
longè aberat.

Putabât populi caput
castrum esse
signum lu-
næ.

minem obseruabant, me vndique ambabant, & cum caput abrasum cernerent, planè asserabant signum Lunæ me deferre, aliquod cum eo numine cõmercium debere tenere, & hominem diuinum esse; multiticium verò habitum esse cælestem, cum cãdore ipsi Deo attributo, licet ipsi Deos eorũ, vel nigros, vel rubeos effingãt. Purpureã vestè aliquam habere figuram patriæ Æthereæ, & diuini in cælo ignis, & vt hæc colloquia hominum insipientium relinquam, cum ea tempestate quædam expeditiones ab eo Rege caperentur; Æthiopes noui, ob nimium cõstum patriæ suæ, equis carere; peditatu, camelis, elephantis abundare, sagittis, iaculis, prælongis lanceis, clypeo, & scuto valere, & cum peterem an alia arma haberent, respondere præfeti Regis, nimium Æthiopiæ calorem non tolerare milites eorum alijs armis vti, se tamen affirmare eas sagittas maiora longè mala asferre, quam vlla Asiæ tela, Scytharum scilicet, Parthorum, Persarum, Assyriorum, & Medorum, quorum nomina apud nos clara sunt, relatu Arabum, Indorum, & Æthiopum, qui sub Ægypto sunt, & cum rationem quærerem, dixere Reges, eorum diuino sanctissimorum Præsulum documento, magica ad eò incantatione valuisse, quæ postea

Æthiop. effingit Deos nigros, vel rubeos.

Æthiopes ob nimium cõstum equis carent.

Mera de incantatione Regum Æthiopiæ.

ad

ad successores transijt, & eos ad præsens, eo modo valere, quod, factò per imam terram circulo, cum leui virga, multi Serpentes è vestigio accurrunt, omni parte properant, & circulo oppleto, & ferociori serpente, per incantatorem, interempto, alijs sine vilo damno abire iussis, sagittas eius Serpētis veneno admittas, seminibus quarundam arborum patriæ nostræ inficiunt, ac eo modo nullum in toto orbe venenum præsentem adeò necem ferre; & cum petrem vndè ferrum, & chalybem haberent, respondere, Æthiopiã latissimã esse, & partem mundi minimè credendam, & multas regiones Æthiopię chalybe, cupro, & ferro abundare, & alijs populis, qui eo metallo carent, subministrare. Plures etiam multo auro florere, & moneta auri, & argenti signata vti, quibus ferrum, cuprum, & chalybem emunt, & qui nihil eorum rerum tenent, omnia mercimonia eorum permutatione rerum exercere. Quasdam etiam regiones orichalchum auro antepone, & magnam cum eo mercaturam facere, quo tempore, cum de interioribus populis aliquid scire cuperem, quidam Sacerdotes de interiori longè regione aduenere, quos cum de regia principis eorum dignitate, de conditione, & regimine vniuersę terrę percunctarer, re-

ipon-

spondere, Regem eorum genus à Dijs immortalibus ducere, multa, & magna, cum illis colloquia tenere, sana quotidie consilia capere, & eos modò sub effigie tauri, modò arietis, modò bouis, modò piscis, modò sub nitidissima mitissimi Serpentis effigie apparere, humana semper verba emittere, modò cum dulcissimi hominis rubei vultu, imaginem Deorum referre. Regionem præterea totam vbertate insignem esse, & trecentesimo, & septuagesimo tertio indè milliario illustre templum manere, in quo multa Regum sepulcra, ex auro purissimo sunt, & imago vetustissimi Bagari Antistitis inter Deos relati, octauo, & millesimo ab hinc anno, cum literis terræ Bassaræ est, quæ hæc populis mandant.

BAGARVS BASSARÆ REGIONIS PRÆSVL.

Nemo huc armatus veniat. In Æde enim, Dijs sacra, preces fundendæ sunt, non arma tenenda; sagittæ, iacula, & omnia demum tela, sancto procul templo sint. Dij enim pacem amant. quicumque huc gres-

sum

Huic Regi
Dij apparēt.Bagarus An
tistes inter
Deos relatus.Bona. & pia
edificia.Æthiopiã
latissimã esse.

Omni Metallo abundat Æthiopiã.

sum feret, cernuus, humilis, vultu in terram conuerso ingrediatur. Mox toto corpore per humum extenso, tam simulacra, quã beata Deorum ora adoret, ac ipsi Dij, cum, cū tota latè gente augebunt, ò pij populi! ò pij filij! ò nimium dilecti Bassaarae terræ incolæ, omnis terrenæ patriæ beatitudo, omnis maximorum Regum celsitudo, miseria est, omnis humani soli euentus ærumna. Nullus dies sine aliquo motu animi, sine aliquo mentis turbine, sine aliqua certè sollicitudine, sine aliquo suorum desiderio, sine aliquo gemitu currit! O populi mortales mihi olim attributi, vertite lumina per Deos nostros cum publico singultu, cum manifestis vndique lacrymis, orate vt iter vobis per alta supra sydera, per sancta cœli lumina

ape-

aperiat. Præstat enim exiguum in alto cœlo locum habere, quam latum in toto orbe Imperium possidere, innumerabilia puerorum, adolescentum, iuuenum, & senum cadauera quotidie efferuntur, quæ statim vos subsequemini, & paulò post nulli horum temporum homines magis supererunt, sed alia in toto orbe facies hominum manebit. O filij magis à me amati, quam ego me amem. O gentes meæ post Deos cœlestes magis à me cultæ, quam arctissima vlla sanguinis pignora, quam liberi à me editi, qui è corrupta carne sunt, non è numinibus verè sanctis, veluti vos estis. Ego Bagarus, ego Pater, ego Rector, ego Pastor, ego animarum Antistes à cœlo electus, hæc iubeo, hæc mando, hæc publi-

F

cè

Præstat exiguum locum in Cælo habere quam latum in orbe Imperium.

Alia hominum facies ubique terrarum erit.

omnis terrenæ patriæ beatitudo miseria est.

cè edico, quæ supra scripta sunt: Cupio enim vos per excelsa Deorum atria ascendere, lucidissima supra omnium syderum lumina manere, in quibus ego cum populo meo cum plebe mihi à Dijs dicata perpetuò vitam.

Postea iidem Sacerdotes mihi retulere, in alia longè regione orientem versus populum esse, qui verum prudentiæ, & sapientiæ Deum adorant, quem lingua patria antiqua Manaid, Banaam Sanaam appellant, qui magno adeò in eos populos amore, magno adeò affectu agit, quod nouo quoque anno per terras humanas redeunte in media nocte ipsemet Deus in altissimo per medium aërem throno toti latè genti se aperit, & sonitu tubarum tympanorum, & vario per totum aërem strepitu oriente, & incognito lumine totam eam terram irradiante, attoniti populi è stratis surgunt, & toto corpore per terram distenso Deum adorant pueri, & puellæ aqua viua dilutæ per latos patriæ campos exeunt, & acie per cælum retenta tandiu manent, quamdiu vocem diuinam audiunt. Quæ tandem eo modo se referat.

O po-

O populi mei, qui à primo terræ vestræ principio me coluistis, nec vlla temporum mutatione à numine meo discessistis, nec vlla sæcula per ipsos hominum animos, quæ ipsum latè orbem mutant, vos mutauere, & cum res hominum naturæ fragiles, & commendatissima tantummodò apud superos altissimi cæli constantia sit, vos ego mortales vehementer laudo, tantum bonum potuisse retinere; itaque in posterum ego solus Terram Teneacam cordi affixam tenebo, & seua eam pestilentia, fame, cæli contagio, nimio calore, nimio frigore, & omni malo liberam faciam. Vos, filij mei me Deum prudentiæ nuncupatis, & rectè quidem, omnia enim quæ præteriti sæcula in memoria teneo, omnia ad præsens cur-

F 2

ren-

Deum prudentiæ, & sapientiæ.

rentia, alto vbique iudicio video, omnia ventura, non minus quam praesentia, antè me habeo. Vos filij mei, me Deum sapientiae appellatis, nec immeritò, Diuina, & humana omnia in mente iura teneo, sacra, & profana omnia, altissimo vbique animo transcendendo, & nihil est, quod me Deum sapientiae lateat. Quare, filij mei, si ea virtute egeritis, qua patres vestri egeret, si hisce meritis, si ipsa in patriam charitate, si ipso in me Deum amore eritis, quo patres vestri fuere, haec omnia munera animi mei, pro communi patriae vestrae bono, pro priuato omnium commodo expendentur, & animae tandem vestrae, me duce per alta per Caelum sydera ferentur. Valere filij mei.

Nihil latet
Dei sapientiae.

Et

Et tandem vndecimo deinde die, quo ad regionem Budomelis perueneram, à Praefectis regijs discessi, & vt meam navigationem sequerer, ad optatum iam mare redij, vbi cum quosdam è familiaribus meis, & multos è nautis graui, & incognita passim valetudine premi, reperirem, ad vicesimum planè, & quartum diem in eo littore me tenui, vbi assidui nuncij praefectorum Regis, vbi magna quotidie munera, vbi magnae primorum hominum visitationes vndique me recreauere, & tunc planè comperi maiori longè vrbantate, maiori longe benignitate, & clementia ipsos Aethiopes cum exteris remotissimarum nationum gentibus se habere, quam ipsi Europae, Asiae, & Africae mortales agant, & tunc apertè noui, aquitatem genti Aethiopiae peculiarem esse, & omni, apertè, barbarie carere, qua mortales hemisphaerij nostri omnino abudant, qui gentes alterius coloris, qui alterius legis populos sub immani captiuitate, sub truci seruitute ponunt, & tenent. Deinde à littore Budomelis discedens (Pater Beatissime) quotidie novos populos, noua regna, nouas gentes, & inauditas nationes, quae alia longè facie agebant, quam in orbe Europae, & Asiae, agunt, perlustrari, & tandem ad terram regni

Aethiopes
benignitate
cum exteris
omnes mor-
tales super-
tant.

F 3

Mo-

Molōgonæ perueni, quæ patria alio à Lusitanis nomine. quam à Rege, ab optimatibus, à Pontificibus, à populis eius regionis nuncupatur. Est hoc regnum multis riuis, multis stagnis, multa terræ humiditate, nobile. Aſteonem Regem habet, qui sexcentesimo, & vicesimo ab eo littore, lapide in vrbe Gongonea erat, filius verò Aſtongoos trium dierum itinere à mare aberat. Quo tempore, cum nauis noſtra è magna parte reparanda eſſet, ego in pagum vicinum conceſſi, vbi incolæ cum magno me amore exceperunt, & paulò poſt litteræ Aſtongoois regis filij allatæ, retulere aduentum noſtrum ad littora Æthiopiæ gratiſſimum ſibi fuiſſe, & ſe infrà paucos dies ad me venturum eſſe; cupiebat enim Episcopum album, è remotiſſimo alio mundi cardine intueri, legem audire Chriſtianam, & cum eo in naui canare, & cum ego aduentum ſuum mihi optatiſſimum futurum, reſponderem, & latiſſimo etiam animo eum expeſtare dicerem, ille octauo poſtea die ad me venit, præcedente longo, & numeroſo optimatum, Sacerdotum, & populi agmine. cui cum obuiam exirem, habitu Pontificali indutus, mitra, & cæteris ſacrorum Præfulum ornamentis cultus, à longo per apertos campos ſpatio, adoleſcentem vidi præal-

Aſteon Rex.

Gongonea
Vrbs.Aſtongoos
ſilius Regis
Aſteonis ad
me videndū
venit.

to

to omni parte Elephante vehi, & reliquos primarios viros in vaſtis Elephantis ferri; qui grandi adeò promuſcide, & duorum dentium magnitudine ſe retegebant, qui ſtuporem minimè mediocrem nobis omnibus afferebant. Cæteri item è populo in magnis Camelis, qui duas in longo dorſo concauitates tenebant. Duo quoque Elephanti ligneas turres cum trecentis hominibus ferro munitis, in tergo geſtabant, & tandem Aſtongoos ſimplici induſio goſſipino perpulchrè phrygiato indutus, relicto Elephanto ad me cucurrit, cū admirabili vbique gaudio me exceperit, ſignum pacis dextra in me tenta dedit, & partem hominum, qui ſecum veniebant in eodem loco, vbi ego eram remanere, iuſſit; partem per vicinos pagos ſe tenere imperauit; partem verò remota adire oppida voluit; ipſe verò cum duodecim optimatibus, & totidem è primaria nobilitate pueris, nauem meam conſcendit, vbi regale ei conuiuium paratum erat è pane triticeo, quo Æthiopia caret, è vino Beticò, è gallinis, caponibus, pauis, & carne ſuilla, è vario ſaſamentorum genere, quo ſummoperè exhilaratus, cum abunde comediſſet, in lecto meo recubuit: poſtea, die iam inclinante, cum incredibili affectu, cum incredibili beneuolentia, cum

Aſtongoos
Elephante
vehcbatur.Cameli Æthiopes
duas in dorſo
concauitates habet.
Ligneæ turres in
Elephantis.Aſtongoos
in naui conuiuium.

F 4 non

non credendo planè amore à me discessit, & septimo deindè die camelos cum multo vino è palmis educto, multo milio, & multa oryza onustos, ad me misit, & interim dum ibi essem ex imperio eius multa quotidie munera, è vicinis pagis, è propinquis populis Dromedarij aduehebant, quæ puellæ forma egregia, licet nigra offerbant. ipsæ enim parua ora, ipsæ brachia parua, ipsæ in pectore mammillas, & omnia demum lineamenta ita venustè effecta tenebant, vt pulchrius esse nihil posset, & postremò cum quadagesimû, & octauam iam diem in naue vbique refarcienda cum vario munere peregissem, duo maximi serpentes ab Actongoo principe missi sunt, ita mites, vt nihil adeò mite esse posset, & litteræ ab Aæone Rege allatæ, & à me hic traductæ.

Duo Serpentes ad me missi.

Litteræ Aæonis ad Alex. Episc.

Aæon patria Malongoea Rex;
Tibi Prasuli Christiano, vitam longam, & tempora perpetuò beata, opto.
Laeto animo audiui te ad littora Oceani nostri delatum esse, & filium meum Actongoonum te aduissse, & varia patriæ nostræ munera misisse. Ego nisi

lon

longa terrarum intercapedine impedire, ad te seruum Dei illicò uenirem: Nunc quoniam nullo modo id fieri potest, te rogo, vt nomen ad me tuum mittas, eo enim audito, plurimum delectabor, eò quod tu primus ad Aethiopes Pontifex alterius legis accessisti, & quoniam te magnum aeterni Dei seruum esse audio, uehementer oro, vt eundem Deum pro Actongoo filio meo, pro populo meo, pro me, & pro tota late posteritate regni mei ores.

Cui ego hoc modo respondi.
Alexander Geraldinus Episc. Aæoni Malongoea patriæ Regi S. P. D.
Regiæ litteræ tuæ summum mihi gaudium attulere, & si celsitudo tua ad centesimum à littore Oceani lapidem fuisset, è uestigio ad eam currissem; Nunc quoniam nulla plane

Litteræ Alexandr. Episcopi ad Aæonem Regem.

sa-

facultas sublimitatis tuae adeunda
 mihi data est. Ego, & te magnum
 Regem; & Actongoom filium, &
 nomen patrie tuae cordi affixum sem-
 per habebo, & quoniam nomen meum
 petis. Ego vocor Alexander in remo-
 tissimo Europa cardine natus America
 illic, ubi maxima Roma in toto
 Hemisphario superiori caput est, &
 Pastor populi Christiani, ipsum prope
 Aequinoctium sum, quod ad dexteram
 terrae tuae est. Christum adoro verum
 caeli, & terra, & Pelagi Regem, &
 ego hunc pro regio solio tuo, pro Acton-
 goo filio tuo, pro tota latè gente tua as-
 siduè orabo. Vale magne Rex.

Hic Rex (Pater Beatissime,) duo numi-
 na colebat, Solem, & Lunam, à quibus om-
 nia terrarum bona succedere affirmabat,
 qui etiam putabat, supremum vnum, suè
 pra Solem, & Lunam Deum esse, qui nul-
 lam de gente mortali curam tenebat: Ita-
 que Reges, & populi Malongoonei assidua

Putabat Deum
 supra solem,
 & lunam
 nullam de-
 gente huma-
 na curam te-
 nere.

Soli, & Lunæ sacra faciunt, eò quod cre-
 dunt tanta apud summum Deum auctori-
 tate, ea numina agere, vt bonos loco per
 caelum sancto constituent; malos verò,
 per loca vmbrosa, per loca horrore plena,
 vbi lachrymæ, luctus, metus semper vigēt,
 per loca, vbi semper noua tormenta ap-
 parent, vbi nulla quies, sed inaudita quo-
 tidie mala furgunt. Ego verò, octauo, &
 quadragesimo deinde die, quo in hoc re-
 gnum descenderam, ab eo discessi, & inter
 nauigandum, quod mihi grauissimum fuit,
 ipsi nautæ illos duos Serpentes, quos à Re-
 ge Acteone habueram, interfecere. alia
 causando, quàm quod verum erat. Quare
 hoc veluti miraculum contigit, quod om-
 nes, cutem è toto corpore mutauerunt, mo-
 le corporea prepingui, & vbique faginata
 redditi sunt; & tandem Septentrione plu-
 rimum fauente, post paucos dies ad pro-
 montorium capitis viridis perueni. Est
 hoc promontorium in tota Æthiopia Illu-
 stre, cui nomen à Præfectis Lusitanis in-
 ditum est, eò quod longo per Oceanum
 cursu, viridatibus vndeque arboribus,
 cum admirabili vndique pulchritudine,
 cum oblectabili vbique effigie, se ostendit,
 è regione maris multa agricolarum ma-
 palia habet, ad quæ cum cymba trásmis-
 sem, Rustici Æthiopes benigno vultu, me

Promontó-
 rium capitis
 viridis.

Benignitas
 rusticorum
 & pietas viri-
 dia.

exceperè, edulia ritu eorum plura grato animo attulere, renunciauereque ante aduentum Lusitanorum, homines nullos, qui albo colore agerent, se vidisse, sed vulgata antiquis sæculis fama erat, homines hemisphærij nostri, albos esse, & nigros Æthiopes comedere, quam opinionem tricesimo antea anno, cum longo commercio Lusitanorum, omnino exuere. Deinde, cum plures fructus, plures amphoras vini è palmarum arboribus emissi detulissent, sine vlllo iussu meo omnia nautarum dolia aquis repleuere, & cum in eo essem, duo Sacerdotes è vicina promontorij ædicula, aduenere, quos cum de vicinis vrbibus, & de tota latè regione interrogarem, respondere, ducentesimo, & septuagesimo inde lapide ciuitatem Brandisina, cum celebri templo esse, regalem Amosæ regis domum, & Pontificalem Gurani Antistitis sedem manere, & cum ego antiquitatum indagator peterem, an aliquam patrum veterum memoriam haberent, & se minimè habere responderent, & postea, an aliquod sæcli antiqui monumenum in magno eo templo esset, quærerem, & alter eorum, nobile magni patris Saræ edictum in scrinio domi tenere, se affirmaret, & è vestigio illud ferret, in linguam illud nostram hoc modo traduxi.

S A R A P A L A N T E R A E
TERRÆ PRÆSVL.

Publico edicto in grandi maremore sculpro, publico mandato hic publicè manente omnibus Sacerdotibus rite, & sanctè institutis, mando, etiam omnibus hominibus, quibus cælestia obire sacra datum est, iubeo etiam ijs, qui præsentati tempore, & ijs, qui futuro sæculo erunt, edico, sub furore diuino eis venturo, qui non paruerint, sub ira Dei per capita eorum obreptura, qui id impiè detraxerint, & sub potestate mihi à cælo attributa, impero, vt in quacumque futurorum præsulum electione in primo patriæ templo, quod in vrbe Brandisina est, in vnum coeant, toto corpore aqua pura diluto, antequam in æde Deo sancta conueniant, mox

Monumentum Saræ Pontificis.

Magne in-
elegedo Pre-
sule condi-
tiones.

pectore per retentum solum strato,
 orent; Inde per omnia altaria, ani-
 mo vndique deuoto, operentur.
 Postea communi voto sanctum
 Patriæ Antistitem cooptent, qui le-
 gitimo matrimonio ortus sit, qui
 præclara doctrina, testata per gen-
 tes pietate, commendato morum
 genere, agat, cuius parentes in
 magno Dei timore viuendo fuerint.
 Quorum vita vbique nota, quo-
 rum innocentia vbique probata
 manserit, qui magna in pauperes
 misericordia, magna cum toto po-
 pulo charitate steterit, & similia,
 illum ornamenta habere volumus,
 & tantò maiora, quantò maiori per
 populum dignitate ipse futurus est,
 quam illi fuere, & si aliter actum
 erit, eam electionem planè nul-
 lam esse volumus. Vota electo-

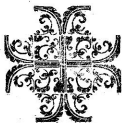
rum

rum, nullum habere pondus de-
 cernimus, damusque potestatem
 Excellentissimo Regi, omnibus
 patriæ magistratibus, & populis
 eum à sede Pontificali amouendi,
 tollendi, & eijciendi, non tamen
 ullam habeant auctoritatem eum
 interficiendi; viri enim profani nul-
 lum habent imperium in sacra
 hominum corpora, in gentes Deo
 dicatas. Electione verò sanctè, &
 ritè facta, mandamus eum, qui
 fuerit electus in altissima sede su-
 præ humeros hominum per tem-
 plum patriæ maius per urbem to-
 tam, per reliquas passim ciuita-
 tes, per cætera oppida, per latissi-
 mam vbique diæcesim vehi. Si
 enim profani per orbem principes
 magnos capiunt honores, eò quod
 magnam in gente subdita potesta-

Viri sacri nō
 debent in-
 terfici à gen-
 te profana.

tem

tem tenent, longè maiora sanctif-
simis Pontificibus ornamenta de-
bentur, qui curam animarum su-
per regna cælestia vehendarum,
gerunt.

ALE-

ALEXANDRI
GERALDINI
EPISCOPI.

LIBER SEXTVS.

Ego (Pater Beatissime) hoc
itinerarium meum in ma-
gno Oceano inchoatum, &
in vrbe S. Dominici fini-
tum à principio in paucos
libros diuiferam. Mox in
plures ea ratione, quoniã magni libri ani-
mos hominum offendere consueuere, nul-
lam gratiam tenere, in magno etiam fasti-
dio esse; parui verò animum oblectare,
nec mediocrem voluptatem ferre, & in ip-
sa quoque memoria remanere. Nunc,
(Sanctissime Pater) attentè nobis ad fi-
ninem vsque eundum est. Cum ego in capi-
te promontorij viridis me tenerem, vt vi-
cina, & remota quoque Regna cognosce-
rem, ibidem mihi retulere ponè illud pro-
montorium multas vrbes, multa regna,

Itinerarium
in magno
Oceano in-
choatum.

Regio libe-
ra.

G mul-

multa liberorum populorum oppida esse, quæ sine vilo planè Imperio regum vivebant. Quare tribus Insulis, quæ parvæ erant ad dexteram relictis, cum eò adnavigaremus, & ad sinistram retrò promontorium ferremur, vbi sinuatim mare longo circuitu erat, prospeximus regionem omnium Æthiopiæ, & Africæ amenissimam, effusa in immensum plana, altissimas arbores, multa oppida, multa loca illustria, & plagam terræ omni parte oblectabilem, vbi magna flumina, pulchri riui, siluestres multi fructus, & varia poma erant; vbi cum maria parùm profunda apparent, naui per altum Oceanum conversa ad caput curuati ad longum sinus, nosse incipiente peruenimus. Ac ibi per internuncios accepimus nullum regem, in ea regione esse, sed magistratus communi patriæ decreto, eligi, qui nullam vitam, necisque potestatem, nisi adhibito multorum consilio, habent. Ibi etiam cum in naui noctem traheremus, intelleximus, homines eius patriæ proceræ staturæ esse, libertatem à maioribus relictam fortissimè tutari, arcui, iaculo, venenatis sagittis, robore præstantis, finitimos omnes anteire. Eam præterea regionem magnis adeò fluminibus cinctam, strictis adeò arboribus innexam esse, quod nulli reges, nisi cum ingenti

cæde,

Regio omnium Æthiopiæ amenissima.

Homines proceræ staturæ.

cæde, & amisso exercitu, eam adiere. Mane postea succedente, fide publica communi magistratuum, & populi consilio recepta, cum admirabili concursu à primario Præsule linea vita caput cincto, à Sacerdotibus, à magistratibus, ab innumerabili mortalium multitudinè, cum maxima vbi que gratia susceptus sum; Cupiebant enim barbari gentes albas intueri, & Antistitem alterius religionis cum ingenti expectatione exeuntem naui, morabatur; Et tunc Deos per altaria coli, diuisa mari, terræ, & cælo numina vidi, & vana oracula Deorum reddi audiui, & tandem magna cum magistratibus amicitia contracta, multæ nomine publico gallinæ, multi anseres, multæ aues, datæ sunt, quæ alia, longè, forma, quam nostræ agebant, multa munera panis è milio, & è radicibus non insipidi, adeò quod Deus nullam orbis partem sine edulio, quo homines sustentari queant, reliquit. Multa vini dolia è palmis tulere. Tota enim Æthiopia tritico, hordeo, siligine, vino caret, quodam olei genere floret, quod odore violaceo, colore croceo, sapore oliuæ agit, & dapes colore croci illinit. Postea in lautissimo conuiuio, vbi multi Præsules, omnes patriæ magistratus, & multi nobiles erant, inter innumeras aues, quæ alia, quam nostræ

Oracula Dii reddunt.

Mirum olei genus.

Faseoli, & fabe magnitudine glandium.

Aethiopes trimestri spatio messem capiunt.

Dij in hac regione nullum malum esse sinunt.

forma nihil commune cum aubus Caeli nostri habebant. Inter varia edulia, faseolos magnitudine glandiū, & fabas: mihi eodem modo grandes opposuere, quæ rubro, vel albo solum colore erant. & multa quoque legumina, quæ cum admirarer, Primarij viri mihi retulere miram Æthiopiæ vberitatem esse, miram populi inertiam; Agricolas enim tantum ferere, quantum vnicuique familiæ sat est, mense Julij seminare, Septembri legere; & solos in toto orbe trimestri spatio messem capere. Postea inter cenandum cum de Dijs eorum, de sacrificijs, & de templis peterem, respondere Deos eorum adeo antiquos esse, ut nulla in sacris, neque in prophanis libris memoria extet, quæ id referat, se tamen audere affirmare, nullos populos adeo beatos esse, quam ij populi sunt, eo Deorum genere, quo agunt, qui nullum malum in tota ea patria esse sinunt, publicis responsis, quæ continua sunt, multiplici monitu, & viuo oraculo ab eorum ore emissio, præterea eam curam de tota regione tenere, quam ipsi cum nullo studio populi habere possent, & propterea totam gentem adeo dicatam sibi effecere, quod nulli Dij in aliqua parte orbis in maiori honore, quam in hac terra agunt, & eos loca ubique sancta retinere, & primarium templū

centesimo, & octogesimo secundo inde milliario cum vetustissima Ioquelis Pontificis imagine, quæ longè antiquior ipso templo est, quod quidem quater è maiore candidissimo erectum est, & ut plura indicant monumeta è marmore nigro, præteriere vltra quadraginta annorum, millia ab eo sæculo, quo prima vice conditum erat, sub Rege Conooæ, & Ioquelo terræ Manassabæ Pastore, & cum summo studio rogarem, ut aliquod mihi monumentum enarrarent, quod in linguam ego meam traducerem. Illi è vestigio Danaoam Sacerdotem in urbem Boscanam miserūt, qui è basi antiquissimi Patris Ioqueli omnia elementa ibi sculpta in papyro Æthiopica traduceret, dixitque mihi singula litterarum elementa vnum nomen, vel integram planè orationem significare, & cum post aliquot dies ille rediret, ego illud hoc modo traduxi.

IOQVELVS MANASSABEAE TERRÆ PONT.

O gentes olim datæ mihi, à summo Cælo! ò incolæ terræ Manassabæ à Dijs superis mihi vni exhibitæ, considerate, moneo, ac toto ani-

Ioquelus Pont.

Vnum elementū, vñ nomen, & integram significare oratione.

Nobile monumentum.

mo euoluite, quod nemo mortali-
 um Deos adeò fauentes habet, Re-
 gio velut nostra habet, nemo nu-
 mina ad bonum commune adeò
 fauentia tenet; si exera ingruant,
 bella, Dij renunciant; si victoria
 genti nostræ comparanda est, Dij
 dicunt; si contagia ex aere corrupto
 ventura; ipsi pandunt, & ea quo-
 modo vitanda sint, retegunt; si
 sterilitas toti patriæ successura, ipsi
 itidem enarrant, quæ remedia
 genti nostræ adhibenda sint, non
 silent; si nimix è Cælo inundatio-
 nes futurae, scimus; si magnæ sicci-
 tates, non ignoramus, & omnia de-
 mum mala, ipsi Dij tollunt! O Fi-
 lij mei, qui modò estis, & omni
 tandem sæculo futuri. Nam post-
 quam ego esse desiero, quoad ipsa
 per Cælium sydera current, quoad

ipsi

ipsi in summo Olympo Dij erunt,
 qui semper erunt, & nullum aliquo
 sæculorum cursu finem habituri
 sunt, semper ero Pater vester, nec
 vlla temporum verustas, me à vobis
 amouebit; seruate quoad sæcula
 current cultum Dijs patriæ vestræ
 incorruptum, retinete ceremonias
 à Pontificibus antiquis constitutas,
 quas ab alto ipsi Cælo habuere, pie-
 tate Deum fauentiū patriæ vestræ,
 quas ab ore Deorum recepere, qui
 amore in vos, & in terram vestram
 non credendo sunt! O Filij mei, fa-
 cite, vt pari in eos amore sitis, qui
 admiranda patribus vestris bona
 præbuere! O gentes meæ ea agite
 obseruantia, qua reliqui Aethiopiæ
 populi vos admirentur, ea estote
 fide, quam omnes in toto orbe gen-
 tes studeant æmulari! O Filij mei,

G 4

om-

Nullū apud
Deos, & ho-
mines tam
detestabile
crimen quā
ingratitu-
do est.

omni planè modò curate, ne in-
grati sitis, nullum enim apud Deos
immortales, crimen, nullum apud
homines æquè detestabile, quam
sæua ingratitude est, si grati eritis,
maiora longè bona, quam patres
vestri, maiora quam atavi vestri
capietis beneficia! O Filij mei di-
scite ab ipsis Dijs nobile gratitudi-
nis opus semper memorię retinere,
qui mediocria nulla obsequia, qui
nulla vnquam officia à quoquam
habuere, quę non multiplicato mu-
nere, quę non multiplicata gratia,
non multiplicatis vndequaque bo-
nis rependantur! O filij retinete
in memoria quę dixi, & ipsa Deo-
rum pietas omnia vobis beata, om-
nia fausta, omnia apertè felicia
exhibebit, omnia posteritati vestrę
secunda, omnia familię vestrę

fortunata, concedet. Valetè Filij
mei.

Mox in eisdem toris. Nam Æthiopes
in solo tapetis strato, & in mantilibus gos-
sypinis cœnant, cum eos vehementissimè
laudarem, quod soli in eo axe nobile Reip.
nomen colerent, libertatem commune
populi bonum tenerent, & quomodo Re-
ges reiecissent peterem, dixerè reges
Æthiopię, ea potestate in vxores, & libe-
ros subditorum agere, vt eos liberè ven-
dere permissum eis sit, & sæpè etiam ne-
cessitate cogente, remotissimis aliarum
nationum gentibus distrahere consueuisse:
Quare maiores eorum, vt è caracteribus
Æthiopicis in marmore, in ebore elici po-
test, trecentesimo, & septuagesimo octauo
supra centesimū, & millesimum annum, re-
ges interfecere, & libertatem amplexi, te-
tam posteritatem è tyrannorum iugo li-
berauerè, & cum etiam peterem, quo
mensium spatio annus apud eos finiretur,
& quam in ordine dierum obseruationem
tenerent, comperi, eos trimestrem annum
tenere, diem verò ab ortu solis ad occa-
sum vsque, noctem verò, neque inter dies,
neque inter noctes, neque inter annos
computari, eo quod eo tempore festę
mortalium mentes conualescunt, nec vl-

Æthiopes
in solo tape-
tis strato cœ-
medunt.

Summa Re-
gum Æthio-
pę potestas.

De obserua-
tione dierū
& noctium
plana notā-
da.

lam vitæ humanæ actionem habent, & multos quoque populos annum tenere, vnus mensis cursu à luna collecto, alios trium, alios quinque, alios decem, alios duodecim, alios quatuordecim, alios nullum annum habere; sed numero dierum, recepto à cursu solis regi. Multi diem à meridie, ad alium vsque meridiem, multi ab ortu solis, ad alium vsque nascentem. Solem, multi, qui lucem nocti parem tenent, duodecim horarum diem appellant. Ibi leges, Iura, plebiscita, antiqua maiorum decreta mihi explicauere, quæ dignitate, & æquitate plena erant. Item cum ritus, & mores aliarum gentium, scire cuperem. Naasamon Barbazinæ regionis præsul, qui in ea cæna erat, homo prudentia, integritate, rerum notitia, & doctrina insignis mihi dixit, quod sequenti postea die me adiret, & multa quoque referret, quæ mihi magnoperè grata essent.

ALEXANDRI GERALDINI EPISCOPI.

LIBER SEPTIMVS.

CVM longa per Æthiopiam mora minimè placeret, (Pater Beatissime) & magnoperè timerem, ne ipse Naasamon per aliquot dies domi teneret, vivebat enim, in magno omnium amore, tandem pro eo ego misi, qui tertio tandem die, cū hoc oraculo Dei Sinnamomi, idest, Dei Sapientiæ ad me venit, quod in templo regionis Aannæ est.

O tu, qui huc intras, vide quies, quo videlicet genere! quo iudicio, qua præterea auctoritate, nihil supra modum ages, ac eo modo in nullo populi odio, in magno om-

Deus Enna-
monus.

Aannæ re-
gio.

nium amore eris, nihil, quod me-
dium excedat sequere, & omnia,
secura, omnia plana current, fa-
pientiam omni studio cole, time
Deum, adhere bonis, omni patriæ
Iudicio sis præfens, euita lites. si hæc
ages ritè sapiens, omnia tibi quieta,
omnia tibi secunda succedent.

Deindè nobile è candido ebore scriniũ
à familiaribus afferri fecit, narrauitque
superiori tempore multa Æthiopiæ regna
se petiisse, multos populos, & varias gen-
tes adiisse, & plures, & ignotas, ad Zonam
vsque Torridam nationes ea ratione para-
grasse, vt multa postea in Templis patriæ
sua monumenta relinqueret, quæ toti la-
tè posteritati prodesent, quæ longissima
per Orientem multò maiori longè homi-
ne egerent, quam ipse sit, & cum ego me-
morabile adèò opus omni parte com-
mendarem, inter multa memoria digna,
quæ longo opere egerent, mihi retulit,
quod ad millesimum, & octingentesimum
à iurisdictione sua lapidem, quædam Re-
gio vndique longa, & lata erat, quæ sub
Imperio muliebri agebat, vbi viri per do-

mestica

Sancta Cõ-
silia Dei sa-
pientia.

Regio quæ-
dam sub Im-
perio mu-
liebri.

mestica solũ se occupabãt, & sub muliebri
planè seruitute esse gaudebãt, & cum eam
Regionè ingrederetur se altissimã Turrim
è marmore vidisse cũ hisce characteribus
quibus Inseena antiquissima olim Regina
omni se scelere purgabat.

Inseena re-
gina.

INSEENA MAIDA ONZONEÆ TERRÆ REGINA.

O Viri! O scæminæ, quæ à terra
huc extera venitis, ò populi, qui à
patria prope sita, vel à Regione lon-
gè posita huc intratis, cum mulie-
bre in hac terra Imperium vide-
bitis, fortè errore ducti, putabitis
omne patriæ regimen nos occupas-
se, coniuges in seruitutem posuiss-
se! O piæ gentes, ne hoc credite,
scæminæ enim humanæ sumus, nec
tantum à nostro sexu scelus admit-
ti potest, verum quicumque huc
venitis, ex ipso solum conspectu,

qui

qui viri nostri sint cognoscetis; sunt enim viri nostri libidine pleni, inertes, ignaui, nulla clarorum hominum fortitudine, nullo decore viuunt, homines sunt, neque ad regimen Reipublicè idonei, neque ad arma tractanda habiles, nulla constantia, nulla fide agunt, robore non mediocri ad onera huc, & illuc portanda valent, nulla hominum memoria extat, nec in libris sacris, nec in profanis, nec vllò patriæ nostræ monumento, quomodò hoc factum sit. Credo ego ab ipso syderum aspectu, maritos nostros, reprimente, hoc obuuisse; si enim ipsæ sceminæ Imperij cupiditate hoc fecissent, coniuges interfecissent, veluti multæ Amazonum Regionis in Æthiopia fecere, quæ dexteram mamillam ferro recisam

te-

tenent, vt ad bella fortiter exercenda habiliores sint, hæ filios à se ortos per remotas longè terras abijciunt, filias ingenti cura reseruant. Nos filios, ea pietate, qua ceteræ per orbem matres, lacte nostro enutrimus, in patria nostra perpetuò retinemus, & cum eos iuuenili ætate succedente, ad seruilia opera procliues nullo splendore virili, per animos eorum pulullante, nolentes, inuitæ, per scemineæ, & domestica patriæ, officia relegamus; itaque! o populi! O mares! O sceminæ, quæ ab alia huc patria admeatis, cum hanc hominum nostrorū infelicitatem consideramus, pro re veluti comperta credimus à primo Æthiopiæ initio viros nostros sponte mulieribus se subiecisse, & considerata ingenij imbecillitate hoc genus vi-

uendi

uendi elegisse, & hanc sanè seruitutem appetijisse. Præstabat enim hoc agere, quam sub immanè barbariè, quam sub crudelem exterorum seruitutem deuenire! O boni viri! O reliqui è quacunque regione mortales, quos publica, vel priuata in hanc patriam negotia trahunt, omnem opinionem, quam de nostra Tyrannide concepistis, deponite. Videtis enim fēminas patriæ nostræ, ingenti corporum agilitate à natura agere, viuido omni parte ingenio, præalto ad Sacerdotia administranda, iudicio esse, sublimi, ad regimen patriæ consilio viuere, præstanti ad bella gerenda robore, homines verò tardos, præpingues, nullo clarorum hominum cultu, nullo animi ornatu, ad ministeria humilia, ad opera intra-

pa-

parietes scēminea ad verbera, ni paruerint, paratos esse.

Deinde cum eam terram intraret, præclara vbique oppida, Regnum auro, & argento nobile vidit, in quo nere, texere, lauare, rerum domesticarum curam habere, opus hominum erat, mulierum verò, arma tractare, Sacerdotia administrare, Magistratus obire, Publica patriæ munera, mercaturam, & reliqua omnia in solo natali, & in remora à patria regione gubernare. Postea cū Nafæenam urbem intraret, fēminas primariās longa mulierum multitudine subsequente per Ciuitatem, incedere conspexit. In lato præterea foro matronæ iam longeuæ æqua toti patriæ iura reddebant, communi Reipublicæ bono prospiciebant, cum summa grauitate, per alta plateæ loca sedebant, & eas cum admirabili veluti spectaculo omnes venerabantur, & silentium omni parte mirum apparebat; Inde cum ad primarium templum se conferret, mulieres vitta alba ornatas spectauit, per sancta Deorum Altaria sacra offerre Octoannam verò Antistitam in excelso solio agentem, & vestibus auratis ambitam, veneratus est, quæ è vestigio sublime aliud pro se extero Antistite solium parare fecit, & tandem cum an-

Regnū mulierum auro & argento nobile.

Nafæenam Vrbis.

Octana Antistita.

H

tiqua

tiqua omnia eius terræ sacra ab ore eiusdem magnæ Antistitæ accepisset, in capite templi prospexit venerandam Atteæ Antistitæ figuram, quæ in præclaro templi pariete eminebat, & hæc verba in grandi marmore sculpta ante se habebat.

CONOEN ATTEA ONZEÆ
PATRIÆ ANTISTITA.

O Sorores meæ, summo Deo Cœli dicatæ! O sorores meæ illi solummodo castitatem professæ, oportet cum grandi eam studio seruare, necesse est integram illi fidem retinere; oportet sanctum illi sponso amoré perpetuò habere! O sorores homines fallere nobis datum est, altum verò Deum fallere, nulli genti humanæ tributû, à sublimi enim Cœli aula omnia aperta tenet, omnia ubique tecta penetrat, omnia per orbem arcana videt, nullum verbum adeò submisisse, dictum est, quod non audiat; omnia hominum

fa-

facta, siue bona, siue mala ei patent. Itaque (sorores meæ) cû natura fragiles sitis, cû mulieres patriæ nostræ apertum carnis calorem non facillè reprimant, nec Deum possitis sponsum vestrum fallere, tria remedia, à vobis adhibenda sunt, primo omne ocium à templo nostro tollendum est, secundo oportet in ipso cubili parum esse, multa inde mala oriuntur, tertio in effundendis Deo nostro precibus assiduè versari opus est; reducite, oro, in memoriam, quot templi nostri sorores breui tempore periere, multæ equidem, quæ magno in vos amore erant, vt cinis, vt puluis, vento raptæ, amotæ à vobis sunt. Considerate (quæso) quot quotidie gentes in regione vestra occumbant. Respiciete (precor) quod breui tandem mo-

Tria remedia contra carnis calorem.

H 2

rien-

Homines fallere datum est Deo vero nemini

riendum vobis est ! O sorores iter ad Cœlos parandum est . Non debetis ad sacra templi ministeria vos obligare , si omnis planè cura de cœlo conquirendo , futura non erat . Vos solæ magno totæ regioni exemplo esse debetis , vt reliquæ vbiq; gentes nostræ ad bene , & sancte viuendum se accingant . Vos solæ præcipuam de Cœlo nanciscendo cogitationem , vos præcipuum de imo tartaro euitando cõsiliu habere , religione cogimini . Non opus erat ad sanctum templi nostri officium venire , si promissam Deo castitatem cum memorabili fortitudine seruare , non intendebatis . Ego (sorores meæ) quotiescunq; video aliquam Collegij vestri ob pudicitiam aeterno , & immortali Deo violatam lapidibus

obruï

obruï , tunc ego vitam nostram ad eum peruenisse diem , in immensum doleo . Tunc ego cum plebem nostram ad publicum veluti spectaculum , ad mortem vestram currere cerno , ipsam aperte lucem amittere , pro summa felicitate , pro summa planè beatitudine haberem . Itaque ego templi Princeps , ego Antistita cupiēs omnium sororum decori prospicere , vt omne à Collegio vestro sancto opprobrium , omne à collegio vestro malum tollam , volo , iubeo , & mando vnamquamque vestrū subligacula è duro chalybe præcincta tenere , quæ duæ templi ædituæ clauis ferrea occludant , & quotiescunq; ipsum leuare ventrem oportuerit , aperiant , quæ ædituæ hoc se tantummodo negotio occupent , huic tantum-

H 3

modo

Mortales lapidibus obruebantur non seruata castitate :

Pulchra dicta .

modo rei vacent, præstat enim hoc facere, quam maximæ quotidie ignominie subiacere, & ipsas velim ædituas omnia apertè merita pro eo labore assequi, quæ ipsæ Sacerdotes in rebus diuinis adipiscuntur, quæ publica, & priuata in templo sacra operantur. Valete carissimæ sorores. Valete filie.

Et cum ipse Naassamon summopere mihi placeret, ob magna ea, quæ paulò antè ornamèta enarraui, & propterea plura ab eo scire cuperem, petij, vt cum multa mihi retulisset, & plura quoque referret; Optabam enim multum ei debere, qui amico adeò animo in me fuerat, ac ob eam rem, cum in remota longe gente recensenda desiderio meo satisfacisset, orabam, vt de regione sua, quæ claro vbique nomine agebat, de Dijs populi sui, de antiquis Pontificum monumentis aliquid commemoraret, qui dixit Barbazinem terram in interiori Æthiopia ad Austrum versam esse, multa habere commoda è plurima oryza, è vino è palmis emisso, è fructibus vndequeque odoris, ex armen-

Regio terræ
Barbazinæ.

tis

tis paruorum boum, è gregibus caprarum, è multitudine auium, è magnis fluminibus è plurimis stagnis, è quibus magna piscium abundantia oritur. Regem habere Anmosam religione magnum, æquum, & pium, qui concubia nocte è lecto semper surgit, vnum adorat Numen Cæli, & adueniente, & cadente postea luce hoc idem facit, Regnum tenere latissimum, multa, & magna ei oppida subesse, & Cansam primam Regni urbem miro modo gubernare. Populus totus, exemplo Regis vnum Deum adorat, & finitimas, & remotas nationes grandi odio habet, eo quod plurima vbique numina colunt, summa toti genti meæ pietas, summa charitas, ac ob eam rem magna in tota regione miracula quotidie apparent, quæ totum populum Deo obligatiorem reddunt. Nemo exteræ gentis illuc accedit, qui non miras de toto eo populo laudes referat, qui plurimum non admiretur, tantum, in ea regione amorem, aduenas reperire. Obseruat planè in Deo adorando antiquissima patris mei Bennisaris præcepta, Sancta, cuius effigies in templo meo sculpta cum hoc monumento est.

Anmosa.
Rex religio-
ne magnus.

Casa prima
Regni vrbis.

H 4

BAN-

BANNASSAAR BARBAZINÆ
TERRÆ ANTISTES.

Bannassaar
Antistes ter-
ræ Barba-
zinæ.

O vòs quecunq̄ue meæ gentes
Deo sacræ, siue mares, siue femine,
Deus vos ad lôgã terrã ospitet. Sur-
gite media nocte, pluias populo
viles orate, Hæc enim terra sicca
est, & ope planè diuina eget! O vi-
ri celebraturi, corpora è lecto tolli-
te, summo mane Sancta Dei tem-
pla ieiuni adite, mundi sacra facite,
Deo supplicate, vt feram luem, du-
ram pestem, sæua Cæli contagia à
toto axe vestro amoueat, populum
ad se Cæli, & terræ, Pelagi Deum
noscendum inducat: Iter per alta
aulæ superæ sydera ei aperiat! O vi-
ri Deo dicati! O femina, Deus vos
saluet, cum mensa vobis parabitur,
supplices à Deo pscite, vt bona

gen-

genti toti alimenta præster, omnem
annonæ caritatem à toto populo
auertat, eum ad beata regna Cæli,
toto animo concupiscenda trahat!
O Sacerdotes, ipse Deus salutem
vobis ferat. Cum sol in alto olym-
po habenas quadrigæ temperabit,
templa adite, corpore per humum
repando, Deum adorete precantes,
vt omnia tempora terræ vestræ sce-
cunda, omnia negotia toti popu-
lo prospera currant, & ante omnia,
vt toto animo, tota mente supre-
mum patriæ æthereæ Regem me-
tuant, caduca mundi regna sper-
nant. Sempiternum habere domi-
cilium in aula ætherea cupiant! O
homines rei sacræ obnoxij, Deus
vos augeat, incolumes teneat, no-
cte iam appropinquante, preces in
Cælum effundite, vt populi mode-

ra-

rato cibo, temperato epularum genere agāt, adeò vt sæua libido, adeò vt duri veneris proteruæ stimuli, & multa vbique mala retrocedant, corpora nocte quieta ducant, iudicio adeò sedato viuant, vt sola de supremo throno Dei cura subeat, & de eo virtute, & meritis consequendo cogitent! O fratres, qui ad sacrum summo Deo operanda à prima ætate venistis. Ipse Deus opem vobis donet. Si hæc facietis in magno per terram vestram exemplo viuetis, in grandi, per remotas nationes, nomine, licet omne planè cõsilium non de gloria terrena, non de fama per populos tenenda, sed pro commodo animæ genti vestræ afferendo esse debeat, quæ omnia æternum patriæ vestræ bonum, æternam mortalibus regionis vestræ solatiũ

affe-

afferent, & cum ea rectitudine illis cõsuletis quod omnes Inferni poenas, quod omnia subterranei Tartari loca euitetis, & superna regna, quoad Coeli erunt, qui semper erunt, duratura, consequamini. Valete filij mei.

Et tandem cum in regione libera multum animo meo fatiscissem, & ab ea, & à Præsule patriæ Barbazinæ discessi, & ad riuum fluiũ delatus obuam habui Ioannam magnum Dei Sacerdotem, qui multa mihi munera attulit, de quo alio à me loco dicendum est. Ac etiam ibi paulò post ad me venit Rabiam patriæ Calangæ magnus Præsul vno tantum Sacerdote comitatus, qui Pontificatu à Rege eliminatus magna religionis, & sanctimonie exempla vbique præbebat, de quo in sequenti postea libro plura enarrabo, & postremò Aethiopia diu peragrata, cõpi magno Ciuitatis Sancti Dominici desiderio moueri. Itaque constitui non ultra progredi, cernebam enim multa Europæ Sydera nos amisisse, & Septemtrionem nostrum Oceano coninctum esse, & Franciscus Rebera familiaris meus, quem ob

Ioanna magnus Sacerdos.

Rabias Præsul Calangæ patriæ.

al-

alta fidei, & naturæ munera summopere amabam, ne amatæ Episcopatus mei sedis, ne Hispaniæ, in qua omnia adolescentiæ, & iuuentæ meæ tempora, tunc cum quinque Reginas erudiueram, cucurreram, ne Italiæ, quæ nobile familiæ Geraldinæ genus in Amerina Vrbe dederat, obliuiscerer, admonebat. Non tamen ob eam rem, cum ea quæ præsens vidi, & à magnis hominibus audiui, scripserim, à labore cessabo; Sed ea, quæ relatu multorum accepi, quibus magna iure optimo, fides habenda est, quoque scribam.

ALEXANDRI
GERALDINI
EPISCOPI,

LIBER OCTAVVS.

MAIOR pars eorum hominum, qui de rebus humanis scripsere (Pater Beatissime) relatione clarissimorum hominum, id fecere, cum enim historia omni parte vera, integra, & pura esse debeat, nihilque ei quod è vulgari, hominum genere prodeat, admisceri, opus sit, ego certè id ponere laboravi, quod à magnis Regibus, à magnis Æthiopiæ Principibus, à magnis variarum regionum Præsulibus audiui, itaque cum littora, aliaque omnia diligentissimè exaravi, operæ præcium erit per interiora longè Regna ab Oceano discedere, quæ clari, & primarij ex axe, viri mihi renunciauerunt. Per interiora loca, quæ peregrè multum sita sunt (Pa-

ter Beatissime) multi lignea, multi lapidea, multi eburnea simulacra, sub quadam figura rerum aetherearum adorant, multi priuata sydera, multi terrena patriæ monstra, multi nullos Deos esse credunt; omnia casu regi, ingenio omnino nobili carent, & quod mirum est ipsi magnarum vrbium Antistites, ipsi Sacerdotes memoranda Cœli, & Syderum documenta habent. In omni littore Oceani, licet ij incolæ aliqua oppida teneant, generatim tamen per innumeros pagos, per innumeros vicos, per innumera passim mapalia, viuunt, & hoc idem sub longo littore, sub longo in immensum tractu vltra Zonam Torridam esse audiui: Per mediteranea loca, vt à me ad plenum commemorabitur maximæ vrbes, maxima oppida sunt, inter quæ citrà Zonam Torridam viginti dierum itinere ab Onzea Regione, vbi omne patriæ regimen penes mulieres est, Nansea Ciuitas quattuor dierum itinere prægrandis supra spaciosum stagnum, quod per quadringenta, & octoginta passuum millia est, se extendit, & plura per mediam vrbem flumina pertranseunt. Rex est, qui se altissimi Dei nepotem appellat, eo quod cum auia Iguinêsa in secessu maximi Palatij sola ageret, inopinato candidum pullû Cameli, cum decore omni ani-

mali

mali anteponendo ad se venire conspexit & cum eius conspectu magnoperè oblectaretur, & tangendo cum adeò mitem esse miraretur, ille effigie statim mutata, eam compressit, vnde natus est Maualienus Rex, qui multa cum Deo Patre suo colloquia saepe habebat, cuius nepos in præalto solij Regij pariete, hoc edictum iculptum tenet.

IVGOMANVS REX SVMMI
DEI NEPOS
SOLI, ET LVNAE IVNCTVS
MAGNAM
CVM STELLIS PARTEM
HABENS.

O Populi, qui huc intratis, qui primùm me in alto folio sedentem aspicietis, submitte, per humum, vultus, & toto corpore per terram iacente, manibus, & pedibus ad me adrepite, ne me respicite æterni, & immortalis Dei nepotem, respicite imam solij mei partem erecta

vbi-

Nansea Ciuitas.

Res altissimi Dei nepos.
Iguinêsam Reginam.
Deus compressit verus in fontibus Cameli.

Maualienus Rex.

Monumentum Iugomani superbia plenum.

vbique voce, quae vultis, petite, aequitatem seruabo, excelsa enim origo summi Dei aequa est, pia est, & clemens. Indè retrocedentes pari, quo antea modo, huc venistis, ore, per imum solium meum verso, quoad me videre poteritis, postea cum non poteritis, recto corpore, regali exite aede.

Est hæc Civitas per innumeras partes diuisa, innumera patriæ fora, cum suo magistratu, innumera quoque templa habet, vno vnus cuiusque triennij die, vni parti populi attributo, quo in foro primario ad secundum milliare lato, cum suo magistratu conueniat, cum magna tubarum, tympanorum classicorum multitudine, cum varijs populis signis, vexillis, & ad mirabili rerum apparatu, indè sublime templum intrat, cum incredibili in Deum honore, cum inenarrabili in patriam pietate, vnoquoque homine vultum ad Cælum tenente, & tandem quique priuatim alta Deum voce orat, vt eam urbem quotidie mage augeat, vt magnum toti populo augmentum donet, vt maioris con-

tinuò

tinuò, opes ei det, vt pueri, & puellæ ad legitimum vsque ætatem, ad sancta vsque tempora conubij casti sint, deinde cum magno per templum gemitu, cum tristi per altaria singultu, cum magno flumine lachrymarum mœsta ora irrigante Deum orant, vt crimina antea commissa deleat, vt scelera antea patrata remittat, & vitam eo modo futuram temperet, vt quoad fieri poterit, omni in posterum crimine se exuant, cum ipse Deus sit, cum ipse pius, cum ipse clemens gentem humanam omni malo subditam esse noscat, & sacrificio cum mira solemnitate peracto, magna passim donaria, per altos parietes suspendunt, in hoc quoque templo pranobile Inonse Pontificis simulacrum cum hisce litteris in præalto marmore est.

INONSA CALONGEÆ TERRÆ PRAESVL.

O pij Populi patriæ huius, quorum animæ subditæ mihi sunt, desinite (oro) effigiem Deo humanam tribuere, fugite quæso tantum scelus admittere, tantum patrare nefas, excelsa quidem immensi Dei Maie-

Statum cõ-
siliū.

I

itas,

stas, qua forma; qua effigie sit, à nulla potest gente humana comprehendendi; qui aliter credunt, crimen admittunt, purgandum nullis sacris, nulla hominum prece; Si forma, ille nostra ageret, & eo, quo nos corpore agimus, minimè capax esset ad grandia adeò elementa temperanda, ad grandem adeò Cœli, terræ, & Pelagi molem apertè administrandam, si corpore gigantæo se extenderet, stolidus esset Deus, nec iudicio integro viueret; linquant ergo ignauæ gentes; linquant stulti Populi, & Plebs omnino ignara ea effingere, quæ non nouere; Deus incomprehensibilis est, nec vlllo potest ingenio mortalium comprehendendi, si enim humanæ gentes ea, quæ per orbem patent, cognoscere minimè possunt, qua ratione pote-

runt,

Fata opio.

Deus incomprehensibilis.

runt, illam supernæ plagæ Diuinitatem penetrare? sic sapietis filij mei verso per Cœlum corde, extento per æthera sensu, & iudicio Deum orate, qui æqua cum Populo humano pietate viuit, ea qua per omnes terras se clementia reteggit, vos audiet, vos fouebit, vos omnino retinebit, relinquite cætera, filij mei.

Et decem dierum itinere, inter Orientem, & Zonam Torridâ Logonsenna vrbs duorum dierum itinere illustris est, vt Ioannan magnæ famæ, & magni nominis Sacerdos apud Riuum fluium, mihi retulit, de quo mentionem in sexto libri feci, in qua templum magnopere illustre, inclyta Baanasaris Dei naturæ imago, præclarum Manallij Pontificis monumentum, cum hoc edicto, est.

O Incolæ Logonsennæ vrbs à me, nimium dilecti, nimium amati, vero naturæ Deo exhibete illi vni cultum, qui solus omne Cœli, terræ, & maris regimen tenet, nam

Logonsenna Vrbs.

Ioannan Sacerdos.

Baanasaris Dei imago.

Illustre edictum Manallij Pont.

I 2 alia

alia omnia planè stulta sunt, hic est, qui tanta per omnes gentes benignitate, tanta per omnes Terras æquitate, & virtute agit, qui vnicuique effigie humana viuenti partem genij sui attribuit, & hinc est quod homines, multa Terræ, & Pelagi arcana percipiūt, hinc est, quod ūiui omnia penè sydera altissimi Cœli, viuendo ingenio transcendant, & apertè noscunt. Hinc sæpe probatissimis, & sanctissimis patriæ nostræ hominibus pulcherrima effigie, ore vndique venerando se offert, & admiranda regioni nostræ bona affert! O filij mei, planè credite nationes Aethiopiæ, quæ aliam Deum formam, quam humana effingunt, amentes esse. Si enim alio vultu, quam humano ageret, monstrum esset, quæ figura reptilium,

vel

Bonum consilium.

vel brutorum animalium Deo conueniens esse posset? si facie hominum non ageret; portetum se exfereret, & nihil cū Diuinitate Ætherea commune teneret, quæ enim maiestas alicui pisci, boui, equo, lupo, leoni, vel vrsō esse posset, quæ aliquid cum Deo Cœlesti simile habere queat? Itaque! O Populi! O Filij mei, siue in publica Deum pictura effingetis, siue in ære, siue in marmore forma illum humana, & qua pulchriori poteritis, effingite, nec ab opinione Patrum nostrorum antiqua, qui magno per finitimas, & remotas regiones nomine, ob præclaram sapientiam egere, vllō modo discedite, & vos per Sacerdotes, per sacra templorum altaria, in ipso sacrificio vnum nominare Deum naturæ, & vos Populi

I 3

mei,

mei, alta ubique voce proclamate, vnum adorete Deum nature, facite, quae ego dico, Filij mei, & omnia vobis, & Filijs vestris secundaerunt.

Calongea,
Regio.
Rabbian.
Font.

Nec longo ab hac patria spatio Calongea regio est, à qua Rabbian Pius Pontifex, & Deum timens, de quo in fine sexti libri enarraui, à Siriene Rege eiectus, ad Riuum fluuium tetenderat, & biduo mecum eo loco fuerat. In hac regione Deum Caeli colunt eum solum, toto animo, & mente venerantur quem ATTEAN NASAMON linguae Patriae peculiari nuncupant. Illic Nabonnea Ciuitas magno Populo insignis est. Celebre Dei Caeli templum, & nobile antiqui numinis oraculum, quo tota patria gubernatur ibi etiã mos est, quod si Pontificem ritè electum contingat ira principis, vel odio populi à templo eliminari indè discedit, patriam relinquit, in perpetua ad remotas regiones peregrinatione, agit, nec reuocatus ad amatam templi sedem redit, hunc populi saepe reuocauere, orantes, ne templum, ne populum, ne terram, quae memorabili in eum amore erat, relinqueret, ne sancta templi altaria, ne sacrificia sibi An-

tistiti

Nabonnea,
Ciuitas.

tistiti attributa desereret, ne cum dedecore dignitatis suae, ipse, qui cum magno Sacerdotum numero, cum magna populi frequentia in publicum praebat, per remota modò regna aliarum gentium, cum publico veluti contemptu solus progrediatur, quibus ille respondit, oportere se Deo parere, praestare sibi inane vulgi fauorem, vanam populi auram fugere, quam summo Caeli Deo non placere; quo tempore cum Rex Sirien publico populi tumultu oriente, regno aufereret, proceres regni vnà cum populo Ionam Calongea Terrae principem Regem optauere, & de nouo pro Rabiene Pontifice misere, qui dixit se nullo modo in optatam posse patriam remeare, nec tale in posterum profanis gentibus, exemplum, velle relinquere, vt in sanctos audeant Pontifices sauire, & illud exilium læto animo tolerare, tamen vicem suam, & omnia quoque Iura Pontificalia exercendi Panniano homini sanctitate, & religione insigni attribuere, Deinde, cum omnia templi emolumenta ei mitterent, ipse cum admirabili exemplo ea per egenos, & miseros populos diuidebat, & ea solummodo reseruabat, quae sibi, & vni tantum Sacerdoti sufficiebant; magnum certè exemplum virtutis, & sanctimoniae ritè emulandae Pontificibus, &

sanctum responsum.

Ionas Rex.

Pannianus
sanctitate
insignis.

Sancti exemplum.

I 4 sacris

facris gētibus:& sub excelfo ex Alabaſtrite ſimulacro Dei Caeli hoc mādatum erat ab ore ſimulacri emiſſum,ea ætate, quæ multa in Cælo prodigia in Æthiopia viſa ſunt.

Me verum Cæli Deum nulla populorum ſecreta, nulla Regum molimina latent, mihi enim abdita omnia, per mare, & terras loca aperta patent, omnia hominum facta nota ſunt;ego ipſe, qui antiquiſſimo aliorum temporum ſeculo vixi,ego cerno Reges, & populos terræ Calongææ nullo in Pontifices amore, nulla in ſacros homines reuerentia, agere, hoc publico edicto ab ore meo iure dato, volo, mando, & impero, vt ſi aliquis ex hoc populo aliquem Sacerdotem interemerit, à tota latè regione perpetuò exulet;dimidia hæreditate ſiſco reſeruata, & alia dimidia filijs adſcri-

pta:

ſia Dei mī-
data contra
eos qui Sa-
cerdotes in-
terficiunt.

pta :Edico; & iubeo, eum Regem, qui Pontificem patriæ benè,& ſanctè inſtitutum confecerit, vel à ſede Pontificali eiecerit à toto latè regno depelli, à Regⁱ dignitate omnino deponi,& liberos eius hæreditario maiorum ſceptro priuari, & Regem exterae terræ ad Diadema Calongææ Patriæ recipiendum à primatibus Regni, à publica vrbium legatione acciri . Decerno etiam Populum, qui ſanctum Patriæ Antiftitem impiè pepulerit, peramando planè paſtore, colendo aperte Pontifice, & patre quoad ille viuet, ſpoliari, omnia templi emolumenta antiftiti exuli per legatos mittere; Illum verò vagum, quoad ſupererit, viuere, vt ſcelera Populi Calongæi alijs vbique nationibus, & Populis comperta ſiant, ſi

verò

Pœna in po-
pulos qui
Pontificem
confecerint.

verò Populus Præfulem interfecerit, tunc ego mando ad centesimum vsque annum regionem Calongeam omni Pontificum amplitudine carere, sacra simplices Sacerdotes administrare, & Pontificem alienæ gentis, vno quoque triennio patriam totam prælustrare Calongeam, cui Populi duplicata, & maiora quam antea Præfuli suo emolumenta dependant, si verò Pontifex ob testata toti terræ maleficia in publico populorum odio viuet, tunc in vrbe Nabonnea publicum omnium Sacerdotum Cœcilium coeat, in quo scelere Antistitis omnibus gentibus patefacto, cum ab omni Populi regimine amoueant, alium ei Pontificem sufficiant pium, & bonum, & qui magno in me Deum Cœli timore peragat, & si secus fiet,

ego

ego pestilentiam, bella, famem, quæ terram, & omnes latè mortales perdant, mittam, & furor meus supra populum mihi dicatum excandesceat, nam ego Deus pius, mitis, clemens, & cum opus est, fortis, iracundia plenus, & terribilis sum.

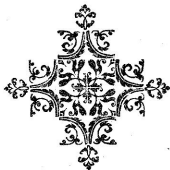
Et vt ad Æthiopiam redeam, ea tota Elephantos vndique præaltos, minuta bouum armenta, camelos, greges optimarum caprarum tenet, multi populi nullas carnes edunt, lacte, oryza, ouis, leguminibus, & priuatis patriæ fructibus nutriuntur. Dogma æmulantur Pithagoreum sine vilo doctore. Multi circumciduntur, nec vllam antiqui Moyfis legem, nec vllum Mahumeti nomen audiuere; multi matrimonia obseruant, & magnam in matrimonio religionem esse credunt, multi ritu ferarum viuunt, ad eod quod nullam liberorum notitiam tenent, nec filios, nisi mares norunt, habent maxima flumina, latissima stagna, longissima per admirandum tractum plana, diffusas in immensum valles, altissimos montes niue plenos, qui Cælum contingere videntur viridantia præta, non tamen ea magnitudine, nec ea

Multi Populi
Æthiopiæ
non comedunt
carnem.

pa-

patriæ irrigatione, qua Æthiopes, qui sub Egypto, & Indi, qui sub Oriente sunt, habent: immensa omni loco nemora, quæ mollem in folijs arborum lanam gignunt, tamen ipsi montes, ipsa plana, ipsæ valles ot yza plenæ sunt, quod edulifum toti Æthiopiæ peculiare est. Regio tota vberissima, licet Augusto, Septembri, & Octobri tantum mense in ea pluat, & reliquo nouem mensium ordine nihil in ea pluat.

Oriza peculiare Æthiopiæ edulifum. Augusto Septembri Octobri tantum mense pluit.

ALEXANDRI GERALDINI EPISCOPI.

LIBER NONVS.

M E M I N I (Pater Beatissime) me à principio descriptionis Æthiopiæ dixisse, me magna debere fugere volumina librorum, in quibus animi legentium offenduntur, & ea minimè memoria retinentur, quæ operæ precium est; breues enim libri voluptatem haud mediocrem ferunt, magni verò grande fastidium quandoque præbent. Itaque (Pater Beatissime) ab instituto minimè meo discedendum est, qui & de situ Æthiopiæ, & de Zona Torrida, quo breuiori modo, & quo maiori etiam studio potero, planè referam: Æthiopia, quæ sub Africa est (Sanctissime Pater) nomen cepit ab Æthiopo Vulcani filio, hæc à flumine Senega, quod ponè Atlantem

Descriptio
Æthiopiæ.

est, cum longissimo vltra Zonam Torridam spacio ad Antipodes descendit, & à Promontorio Sperinoceras cum latissimo multarum nationum tractu, in mare Erythreum se effundit, & quod contra Ptolomeum, Aratum, & reliquos, qui de Cosmographia scripsere, est, & Zona Torrida, & omnes terræ à sole exustæ, à plurimis, & maximis populis cultæ sunt, hæc forma hemicycli paulò oblongior, per Antipodes non cum acuto, sed obtuso aliquantulum exitu in Orientem nostrum, qui apud Antipodes Occidens est; se extendit. Zona Torrida in solo Æthiopiæ intemperatissima est, in multis verò partibus terræ humanæ temperata, in ea multi Solem orant, vt à maximo terram eorum calore releuet; multi eum execrantur immanem toti regioni; multi Lunam pro supremo numine Cæli venerantur, & tenent, eò quod desideratum nocte solamen humidi humoris, fert; agricolæ in multis partibus per loca concaua, per antra, per vmbrosa patriæ loca die latent, nocte per campos operam rusticam exercent. Multi Septemtrionem clamant Deum, eum Æthiopiæ numen vocant, & licet nullum videant Septemtrionem, aliquam tamen auram inde capiunt. Verum quod ego obtusepico, est, quod magna adeò muliebri genitura fecunditas

sub

Aethiopes
in multis
partibus nocte
operam
rusticam
exercent.

sub Cælo vbiq; exandescente fit. Æthiopes enim Sole patriam eorum exuberante totis radijs, & recto orbe penetrante capita hominum, & sanguinem è corde ad summam cutem euocante, sanguine colore, & vultu violæ suboscuro agunt. Cum verò per Europam, & Asiam aduehantur, aere Cæli nostri sanguinem eorum refrigerante, & vigorem infra cutem remittente nigri omnino sunt, plures sub Zona torrida magni Imperatores sunt, qui se Monarcas appellant, multi Reges, multi Principes, libera multa oppida, multa passim vrbes, & magni populi. Verum quoniam omnia è virgis luto illitis, è cæno, è materia erecta sunt, tristi vbiq; effigie agunt, & inter multas vrbes ingressu eius terræ Naazabea est maxima ciuitas, in qua nobile omni tempore emporium est, ad quod innumeranda è varijs multitudo confluit regionibus, etiam sublime magnum templum è grandibus tignis perpulchrè fabre factis, & simulachrum Dæ Lunæ è candidissimo Alabastrite, quæ comas rufas, & multo auro illitas, ad cingulum vsque tenet, & Lunam in duo cornua protensam in alto vertice gerit, & eam candore Cælesti pulchram eo modo depingunt, quo in alto Cælo euntem vident, cum cæteros Deos per templa, & altaria

ni-

Res miræ.

Magni Imperatores
sub Zona
Torrida.Naazabea
Vrbs.Simulacrum
Dæ Lunæ.

nigros, vel rubeos effingant, & hæc verba in marmore sculpta habet.

O Incolæ Zonæ Torridæ, me solam habete Deam, me solum, tenere numen, ego omnia toti genti alimenta humore meo do. Ego omnia animalibus vestris nutrimenta præbeo; nisi numen meum præsto esset, iam pridem tota hæc terra calore Phœbæo exusta iaceret; propterea assidua mihi sacra facite! O Senes! O Iuvenes! O puellæ in quocunque animi fluctu, in quocunque æstu mentis vestræ venite ad me, lætabor ego de aduentu populi mei, omni ego fletu vos leuabo.

Hæc verba ab antiquo simulachro eiusdem Deæ emissa, in eadem vrbe sunt, quæ posteri sub præsentis imagine posuere. in eodem etiam templo dextera parte veneranda antiquissimi Iguini Præsulis effigies est cum characteribus Zonæ Torridæ lōgè diuersis ab elementis terræ Æthiopiæ, &

quod

quod mirum est, mitram in vertice tenet eo modo, quo nostra est, non tamen vlla parte diuisa, & reliqui item Pontifices nobilem gerunt mitram è candido bombili. Litteræ hæc sunt.

O Filij mei, amate Patriam licet laborantem nimio solis ardore, Filij mei (si Patres vestri) qui à primo mūdi initio eam coluere, nouissent hanc patriam iure relinquendam esse, à primo eam sæculo reliquissent. Instituta maiorum meritò à nepotibus seruanda sunt illic; hunc axem orbis elegere, & hunc tandem hæreditarium vobis reliquere! O Filij mei nihil natali solo pulchrius, nihil antiqua Patria dulcius. Addo, quod si ad alias trāsmigratis sedes, illæ vobis noxiæ essent, veluti nostri calores, remotis omnibus aliarum terrarum gentibus, & Populis essent. Addo, quod si ad

K

alios

Præsules
Æthiopiæ
mitram ge-
runt.

Mira exhor-
tatio ne pa-
triam desce-
rant.

Draculum
Deæ Lunæ.

Iguinus Præ-
sul.

alios mundi cardines vos transferretis, illi testato vitæ vestræ exitio forent, & Cœli intemperie, & animo Popularium hostili, qui vos alio colore, & alijs institutionibus agentes, in seruitutem ponerent. Filij mei hæc Patria vobis salubris est, ideò eam colite, eam omni studio retinete, & credite mihi Iguino Patriæ vestræ Pastori, & fidem date mihi Patri vestro, qui incredibili in vos amore ago.

Ego viso consilio Iguini Episcopi sæpe mecum cogitavi, quo ego amore in multas Hispaniæ Vrbes esse debeo, quæ toto adolescentiæ, & iuuentæ tempore me nutriuerunt; quo in Italiam affectu, quæ terra omni parte beata est. Iure igitur Roma olim rerum domina, quæ latum in toto orbe Imperium tenuit, quæ leges rectè, & sanctè viuendi toti latè genti humanæ dedit, quæ nunc earum gentium caput est, quæ verum Christi nomen adorant, minimum mouet. Iure igitur nobile Latij decus, sub quo Cælo Alba Troiana gentis

opus

Laudes Romanæ vrbis.

Alba

opus fuit, vbi Dardanij Reges alta Ænæ, & Ascanij origo ad trecentimum, & tricentimum quartum planè annum nobile Latiniæ Terræ sceptrum tenuere, ab Æquinoctiali mundi plaga, in qua præfulago me renocant; Iure sublime Hesperiaæ terræ nomen me delectat, quæ tantò nobilior Zona Torrida est, quanto ipsa alti ætherei Cœli sedes toto mortalium hominum orbe nobiliores sunt. Possent aliqui subdere ipsa Æthiopiæ marmora antiqua, ipsa itidem monumenta, ipsa Præfulum edita, ipsa Regum decreta, varia ipsa elementorum genera tibi cordi sunt, his ego respondeo, me omni gentium antiquitate oblectari, tamen longè magis, ipsa vetrum Quiritum, monumenta, in quibus altum prudentiæ columen, sublime sapientiæ fastigium apparet, iucunda mihi sunt; longè magis antiquæ Dictatorum figura, antiqua Consulum, & Imperatorum simulacra me mouent, in quibus nobile illud sæculi vetusti ornamentum se aperit, in quibus testata in toto orbe bella, in quibus memoranda antiqui sæculi gesta, & sublime Patriæ Latinæ decus commemoratur, longè magis ipsi triumphantium, arcus, qui in vrbe sunt, antiquo pleni splendore, ipsa Theatra, ipsa Romani sæculi ædificia, quæ ipsum latè Cælum memora-

Antiquitatum indagator.

Simulacra Imperatorum delectant.

Triumphantium arcus.

Theatra.

K 2

bili

bili veterum dignitate, & amplitudine, æquauere, longè magis ipsa per Europam, & Asiam marmora, præclaro principum nostrorum nomine plena pectori meo hærent; & quod ego vehementer miror, est quod ipsi Zonæ Torridæ populi se gætium omnium nobilissimos esse iactant, nec quemquam, nisi genere nobilem in pretio habent, veluti Scythæ sub Septemtrione vagi, qui excelsa maiorum origine omnes in toto orbe mortales anteire se affirmât, veluti Germani, Galli, & cæteræ per Orientem, & Occidentem, nationes, quæ omnem in illustri nobilitate beatitudinem ponunt, & ego obstupesco Italianam non eo modo eam magnificere, veluti reliquæ vbique regiones faciunt, & licet ego primam nobilitatem in virtute sitam esse putem, non tamen ob eam rem celebri, & spectato maiorum genere latari, nisi pñchrum esse existimo. In nobilitate enim commendata animi magnitudo, sancta pietas, boni mores, & laudata vbique fides plerumque subest: Itaque qui ea carebunt, si clari, si ingenio magno erunt, censeo eam vndequaque conquirendam, & nobile, & inclytum à magna gente genus vndequaque effingendū esse. Sed si omnes populos Zonæ Torridæ scribere cuperem, si omnes Reges, & liberas gentes hisce

ego

Populi Zonæ Torridæ se omnium nobilissimos iactant.

Stella nobilitatem magni facit ut alię nationes.

ego libris amplecti, longo, & immenso volumine, & lōgo multum tempore egerem. Sed quoniam omnes vrbes, quæ plurimæ, & maximæ sunt, omnia Oppida, omnes vici, omnes pagi è materia luto illita sunt, vna planè facie, vno ore, vna planè forma, tota ea mundi pars agit. Itaque non est opus priuatim aliquid de ea scribere, cum in ipsa clarorum hominum meditatione apertè, quæ ipsa sit, videri queat, altissimi montes, maxima flumina, maxima plana in ea sunt, multi populi ipsa magni pelagi numina adorant, qui sub alio ab eis nomine, quam à nobis recensentur, multi ea sidera, quæ ventos, quæ pluuias, & quæ magnas populis, & regionibus tempestates solent inducere. Verum de Gannæa vrbe ob magnitudinem eius aliquid dicendum est. Hæc nonagesimo ab vrbe Naazabea milliario Austrū versus est, in qua quadriennio iam exacto, lustro facto quadringenta, & octoginta, & duo hominum millia reperta sunt, qui in bellum prodire poterant, præter senes, pueros, qui ad bellica munera planè exercenda, inhabiles erant. Quæ vrbs in libertate posita quatuor Antistites habet illustri mitra insignitos, penes quos totum Reip. regimen communi nobilium, & populi voto subest, qui sacra, & profana cum

Gannæa, maxima, vrb.

Naazabæa, Vrbis quatuor Antistites habet.

K 3

admi-

admirabili æquitate adminiftrant , qui etiam . vt maiori omnia confilio fiant , trecentos è gente profana Senatores in collegio eorum , tenent , ij Pontifices quatuor primaria in ea vrbe templa tenent , & totidem palatia longè diuifa è grandibus tignis . & è præduro robore erecta in eminenti patriæ loco habent , cætera omnia ædificia è virgis , è luto facta funt , tria per eam flumina tranfeunt , quæ miram toti terræ vbertatem reddunt , per maiora omnia , & minora patriæ templa nobile magni Dei Oceani fimulacrum in primo altari tenent , & hoc folum numen colunt , quod dextera nauem velis retentam , finiftra tridentem manu elatum tenet , ftellam verò , qua puppes reguntur , & lunam fronte bicorni aduncam antè fe habet , omni quoque nouilunio per eam vrbe redeunte pueri , & puellæ cum longo ordine ad loca magno Deo Oceano facra peragunt , orantes altis vocibus , vt nubes grandi aquarum multitudine compleat , quæ radiantia Phæbi lumina operiant , totam planè gentem , à nimio calore recreent , & pluuias toti patriæ falubres emittant , reliqui fenes , & iuuenes cum magna ad templum religione tendunt . Cum verò ipfi Pontifices celebrant , quod quinquies in anno folemni patriæ tempore faciūt , cum

pri-

Magnam
Oceani fimili
lactū .

primaria templa tantam Ciuium multitudinem non capiant per altiffima templorum fora facris operantur , quo fenes , & iuuenes . pueri , & puellæ cum pietate minime credèda ad numen pelagi concurrunt , nofte qualibet concubia finguli è frato furgunt , crimina in luce commiffa cum grandi gemitu , cum duro fingultu , cum multis lacrymis , ipfi magno Oceani Deo fatentur , Sacerdotes nulla connubia inuent in continua per populum caftitate viuunt , decies nofte , & die per fpacia à facris Pontificibus conftituta pro tota gente orant , omnia à populo diffidia , omnia à tota regione odia tollunt , vrbe totam , & finitima vbique oppida in pace tenent , oracula à Deo pelagi emiffa , ex incredibili Zonæ Torridæ antiquitate hæc funt .

Magna Po-
puli religio.

O Pontifices in alto Patriæ loco pofiti ! O Sacerdotes purè electi ! O homines facris initiati viuite perpetuò cafti , viuite apertè pudici ; alioquin parua vitæ tēpora vobis erunt , innumerabilia vobis incommoda obuenient . Quò magis fecura vi-

Oraculum
Dei Pelagi
antiquiffi-
mum .

K 4

ta.

ta viuetis, eo magis exitialia vobis mala currunt, melius erat in profano hominum ordine vos manere, quam sanctum Dei vestri locum non rectè occupare; tantò meliores esse debetis, quantò in maiori Populū vestrum labore esse spectatis, sub intolerando ardore Zonæ Torridæ, sub sole nimium sæuente, idèò primarium in tota regione locum habetis, vt terram, & populum vobis cōmissum iuuetis. Cum mihi sacra facietis, orate numen meum, vt lunam Deam vobis amicam faciam, nam ego eam Deam die, & nocte, & omni quoque tempore sequor, & eam habeo patronā inde enim fluxus, & refluxus in omni littore meo sunt, inde luna nubibus tecta, magnæ per mare tempestates oriuntur, fulgura, tur-

bines,

bines, & venti, inde multa per terras mala succedunt. Volo prætereà, vt Luna nouiter redeunte, pueri integri, puellæ intactæ meum ad-eant templum cum grandi gemitu precantes, vt ego patrum vestrorum pastor, ego regionis vestræ rector Lunari numini coniungar, ad ingentia toti patriæ commoda ferenda, adeò, vt nubibus imbre marino imbutis, omnia toti genti vestræ prospera, omnia toti terræ vestræ secunda se retegant, frigore, & pluuia totum hunc axem refouente, nam ego preces gentium castarum libenter audio, nam ego sancta hominum, & mulierum uota serena fronte ausculto, & illis læto animo subuenio, mando, & impero senes, & iuuenes ædem mihi dicatam ieiunos adire, corpore aqua ui-

Preces castarum gentis libenter à Deo audiunt.

ua

ua antea dilutos omni crimine è toto corde expurgato ante altaria stare, submissa uoce preces effundere, ne Sacerdotè alta uoce Deum orantem impediunt, ne sancta templi officia perturbent, Dum uerò in alto sanctæ ædis altari rei diuinae operabuntur, toti populo edico, ut demisso per solum lumine corpore per terram repando cum gemitu, & lacrymis orare, quin etiam ueto, & prohibeo aliquem profanum eam partem ingredi, in qua sedilia Sacerdotum laudes mihi Deo uestro canentium sunt, sed plebem totam ab hominibus sacris separatam agere, si ea, quæ mando non feceritis, maxima per patriam, & per populum meum damna ego mittam.

ALEXANDRI
GERALDINI
EPISCOPI.

LIBER DECIMVS.

Vm ego totum Zonæ Torridæ axem, eo modo aperuerim (Sanctissime Pater) ut manifestam totius eius terræ imaginem altis ingenijs reliquerim, adeò ut omnia resecta, omnia plane clara in eo ubique cardine prospici queant; adeò ut nihil in ea illustres homines latere vllò modo possit, ad alias longè, & latè regiones progrediendum est, in partibus mediterraneis, tam citra, quam ultra Zonam Torridam (Pater Beatissime) supra maxima patriæ flumina vrbes quatuor, & quinque dierum itinere pregrandes reperiuntur, quod multiplici Ethiopum, & Lusitanorum testimonio probatum est, quæ vnoquoque quinquennis per regionem eorū

reccurrente, lustrum in tota patria eorum faciunt, & si populum eo modo auctum inveniunt, quo cupiunt, multa per totam gentem sacrificia, cum publico populum gaudio eterno, & immortalis Deo solunt; & si imminutum omnes populi intra priuatos parietes cum gemitu, singultu, & magno etiam dolore triduo latent, mox sacra quedam ad eam rem constituta celebrant. In illis urbibus latissima fora, amplissime Primorum eedes, maxima templa sunt, ipsi Reges aedificia in modum urbium structa, cum innumerabili familiarium multitudine, cum admirabili fortissimorum hominum praesidio tenent, qui iaculis, sagittis, lanceis, & vario armorum genere in tutela eorum sunt, cum vero publica iura reddunt, in primario urbium foro in altissimo supra populum solio resident, è quibus aliqui toto corpore eorum minio illiti ad similitudinem Caeli aetherei, diuinum veluti numen populo se aperiant. Quo tempore magni acerui capitum eorum, qui deliquere ante Regem iacent, postea cum solemni per populum ritu feruntur in praeterea sede crati coniunctissimarum tabularum supra posita, quam innumeris Aethiopes supra capita eorum gerunt, toti palam genti se ostendunt praecone alta voce proclamante.

Aedificia
Regum.

Reges Aethiopiae minio illiniuntur.

Elario Regum Aethiopiae.

O Po-

O Populi retrocedite, longè abite, ecce Rex noster, ecce omne patriae bonum venit, eum, quem Deo honorè daretis transeunti per gentes humanas, eum ei date; nam locum summi Dei gerit! O Populi pectore toto per terram, extenso manete, quoad longè pertranserit, ipse quidem se mortalem esse hominem noscit, tamen pro aequitate per Populos administranda vicem Dei tenet. Itaque hos sibi honores ex loco dari vult, si quis tamen pro iustitia à Rege petenda huc accedere cupiet, adhaereat, supplici enim vultu eam illico assequetur.

Multi Reges simplici sago induti, cum Dyademate, scepro, multis per nuda brachia lapillis, praecedente tubarum, & tympanorum strepitu in candido camelo feruntur partim eorum Elephantis cum thiara,

Superbum
mandatum.

Habitus aliquorum Regum cum in publicum prodeunt.

& sce-

& scepro, toto corpore nudo vnionibus, & margaritis, pleno, partim ritu triumphantium in sublimi curru ab Elephantis tracto, partim hominum humeris portantur. Pudenda pulchris, & auratis velamentis celant, partim omnia aperte nuda tenent, partim in nullo honore, & in ea, qua populi fortuna, vel paulò supra viuunt; mira populorum obseruantia in Reges, vbique se referant, nudi, genibus flexis, per solum strati, Regem adeunt, modò humum, modò arenam per capita, per terga, per omnia demùm membra iaciendo, quasi terra, quasi Cœlum comparatione Regum sint; mira Regum elatio, mira superbia, & fastus; toruo enim, & terribili se vultu in eos conuertunt, & duobus tantum verbis ad aliquem remittunt. Reges Æthiopia timeri à plebe volunt nò amari, & populi ea planè acerbitate egêt, vt in debito Regem eorum honore habeant, cum verò in bellum prodeunt, sæpe videre decies centena hominum millia eos in aciem educere, & nunquam conspexere aliquem à Rege deficere, sed memorabili omni tempore fidè esse; sed cur ego decies centena, cum vicies centena, & longè plura millia in bellum educant; nec quispiam miretur eas hominum multitudines, nam multi Reges Æthiopum maxi-

Quo modo
Populi Re-
ges adeant.

Superbia
Regum Æ-
thiopia.

Maximi Re-
gum exerci-
tus.

mi sunt, & considerata sphaeræ imagine, non minorem partem mundi gentes nigrae, quam albæ tenent; pone Zonam Torridam ducentesimo, & tricesimo quarto ab ea milliario Gallongea vrbs maxima est, multo auro, multis piscibus, multa terræ fertilitate beata, per medium cuius maximum flumen labitur, magnæ in montibus auri fodinæ sunt, maxima plana, latissima stagna, multi pagi, multi vici, multa passim oppida per vicina vbique loca se retendunt. Caput Regni Cannofee est in se rebis sacris Pontifex, Gallongeus mitra vtitur, in profanis illustri vbique corona, hoc tantum malum in ea vrbe est, quod vnoquoque triennio, quinquennio, vel septennio acies in aere armatae apparent, quæ maxima per totum Cœlum praelia committunt cum ingenti strepitu, cum horribili sonitu, cum tristibus palàm vocibus, quæ à militibus, quæ à laruis vbique certantibus emittuntur, quo tempore homines, & fœminæ cum tristi vultu, cum pallida, & mesta effigie, cum horrore minimè recensendo ad sacra patriæ templa confugiunt, tunc Sacerdotes toto populo per loca sacra relicto, cum hoc mandato, vt preces Dijs patriæ effundant, ipsi in eo loco vbi à nemine queant audiri, cœunt, & coniuuratione antiquissimi patris Conorbani in

Gallongea.
Vrbs.

Maxime-
tes.

Res notanda.

medium educta alta quantum voce datur inferna agmina, stygias omni parte cohortes coniurant, ut à tota ea regione, à toto eo Cælo repente recedant, ad alias longè terras transmigrant, quæ cum maiori, quam antea strepitu, modo facies eorum retegendo, modo operiendo, alij effigie nigra, & tristi, alij vultu albo, & mæsto, alij fronte vbiq; efferata, alij miti, alij ore hilari, alij lacrymoso, alij aspectu vndique minaci indè discedunt. Solebant etiam crudeles illi spiritus immanes hominum Lemures antiquo maiorum sæculo per omnes populares, per omnia principum atria oberrare, & nunc media nocte, & nunc in luce horrendos emittere eiulatus, nunc incòpositos effundere risus &, nunc sole per mediū Cælū oberrante, nulla hominum effigie se exerente, modò alta voce, modò submissa, modò rauco tono stupendas inopinato minas, vel tremendos reterege hiatus, quibus grauidæ mulieres fœtum, eijciebant, quibus multi pueri ad longa tempora attoniti remanebant, quæ omnia, ut referunt, magni Conorbani precibus cessauere, præter illud quod dimicantes per Cælum acies per definita tempora, eo modo, quo dixi, remansere. Illæ enim preces, quibus à tota regione pelluntur magno, & sancto præfule Co-

nor-

norbano Sacerdotibus patriæ relictae sunt, quas nemo profanorum hominū scire potest, & si qui sacerdotes eas reuelant, cum testato per totam gentem miraculo, & qui eas retegunt, & quibus illæ reteguntur ante diem tertium occumbunt, in vrbe Gallonea nobile tēplum Dijs patriæ dicarum est, & in eo præclara Conorbani Antistitis imago cum elementis litterarum multum diuersis à characteribus Zonæ Torridæ.

CONORBANVS REX, ET TERRÆ
CANONSE
PRÆSVL.

O Filij supra omnem modum à me culti! O gentes mihi peculiare!
O ciues omni tempore cariores vitæ meæ, ego Conorbanus pater, & Præsul morte sublatus, per omnia Cæli, & Terræ sæcula longè magis quam antea viuens colam vos, Deos patriæ antiquos teneris, qui ab vno pendent principio, qui è meris ho-

L

mi-

Dij ex ho-
minibus fa-
cti.

minibus terræ vestræ Dij ob merita facti sunt, illis antiqua præbere sacra, nihil addendo, nihil diminuendo, gaudent enim Dij vestri maiorem pietate, gaudent innocentia, gaudent laudanda aliorum sæculorum simplicitate, quorum nulla extat memoria, & illæ pestes, illa mala, illa incommoda, quæ mea longè ante sæcula in hac regione extitere, non semper extitere; sed postquam dura nimium crimina remotissima olim ætate inualuere, ut posteri piè, & sanctè viuerent, Dij patriæ vestræ magna ad eòdè damna ea ratione misere, ut magnam eorum memoriam populi teneret, ab omni planè scelere temperarent, multa cura plagæ ætheræ esset, & magnus terræ humanæ cõtemptus per animas eorum obreperet, eo

quod

quod ipsi populis nimia patriæ felicitate, nimia auri mole, nimis opibus, è redundantem epularum genere, magna libidinum incendia, magna animi elatio, immoderatus factus, ingentes iræ, maior in dies cupiditate habendi, maior honorum aviditas, maior per populum potestas, & ante omnia immanis Deorum contemptus oritur; Itaque filij mei pro re comperta habete, Deos vestros in interiori animi parte vos habere, ideò agite gratias eis immortales, ideò grati estote, qui vos cordi fixos tenuerint, ut vos omni parte pios, bonos, puros, & sanctos redderent. O Filij mei, cum ego Connorbanus adhuc pater, & Pontifex vester viuerem inter Deos relatus communi Deorum vestrorum voluntate fui, & nunc in alto illo Cœ-

L 2 li

li axe vobiscum sum, vbi semper actiones vite vestrae per sancta opera, ad sancta Deorum vestigia ponam, ac omni patriam vestram labore liberabo, illae tamen voces, quae per domicilia, quondam vestra erant, modo non sunt, illae acies, quae cum magno per aera strepitu, & sonitu vagantur, quae vos putatis inferna-
malorum spirituum agmina esse, erratis, non sunt animae hominum, qui esse desiere, sunt quae nec in Caelo, nec in Inferno receptae per ipsum ad mille, ad quingentos, ad centum annos aerem vagantur, vt magna, vel mediocria eorum scelera fuere, donec longo eo tempore errore se purgarint, non enim poterant in Caelo admitti, nisi omni vitae praeteritae crimine ante expiato, nec magna adeo cum viue-

Stolidae opinionones.

rent

rent scelera eorum fuere, propter quae deberet perpetuo in infernum retrudi, ac eo modo illae cum magno Deorum iudicio, per vrbes, per oppida, per vicus, per pagos, per loca à gente mortali culta, ad terrorem populo humano inferendum huc, & illuc properant, nullum alicui homini malum inferre queunt, innoxiae omnino sunt, carmen vero, quo Sacerdotes vtuntur ad eas effigies à toto aere pellendas à me impetratum à Dijs est, quod nec à populo profano sciri potest, nec ab ordine Sacerdotum alicui, nisi homini sacro, detegi; quod si secus fieret, magnum vbiq; exitium obueniret.

Propterea sexcentesimo, & septuagesimo ab vrbe Gallonea lapide Ammosenna magna Ciuitas est, in qua Ianob maximus Rex est, qui multas vrbes, multa oppida,

Ammosenna Ciuitas Ianob Rex.

L 3

& mul-

Rongoonus
Præsul.

& multa quoque Regna Antarcicon versus habet, & in ea etiam vrbe Pontifex est alba mitra insignitus nomine Rongoonus, cuius consilio per eas regiones diuinæ vbique res sunt, nec Rex quippiam, nisi adhibito antea assensu huius magni viri facit. Est præterea per loca huius patriæ remota, per altos montium recessus, quoddam genus Philosophorum, quod in assidua rerum diuinarum meditatione agit; ij sacri viri sunt, qui omnem in noscendo Deo curam ponunt, minimi cibi, potus aqua, omnem à se Venerem tollunt frigidis quibusdam herbis, & quodam populi genere ad libidinem hominum omnino extinguendam facto, ieiunia ad triduum sapè ducunt, magna cum Deo colloquia post multas preces habent, diuino sermone refecti Cælum sibi apertum vident, ij Deum effingunt effigie, quæ omnem humanæ gentis formam excedit, quæ nulla potest ratione à populo mortali comprehendendi; ornamenta eius nullo queunt iudicio penetrari. Nunc referunt totum esse pietatem, totum esse sanctitatem, clementiam, virtutem, humanitatem, & magnificentiam, & nunc eundem esse terribilem, & ad crimina, per orbem puniendam, neminem habere parem. Volunt insuper hunc Deum mortalia curare, & ab al-

tiffi-

Miri Philo-
sophi.

tissimo illo maximi Cæli solio, Solem, Lunam, & reliqua, per totum inane sydera eo modo constituta habere, & certa quadam lege, vt nihil in illis prouidendum magis sit. Orbem verò in vltima elementorum parte aere circumdatum, vna cum magno mari manere, volunt quoque eum hominum cursus spectare, & bona, & sancta eorum vita plurimum oblectari. Qui etiam hunc Deum innumeros habere ministros, qui omnia humanarum gentium corda, per orbem totum transcendunt, & tandem morte adueniente, animam corpore exutam ab eo ministro, qui eum in tutela tenuerat Osunnæ aulæ supernæ præfecto præsentari, qui compensato virtutum, ac scelerum aceruo, si eam dignam, sede Cælesti comperit, antè altissimum, Dei thronum hilari ore eam adducit, qui serena fronte, qui lata vbique facie, qui vultu maiestate pleno, & supremo Cæli Rege digno, ad loca perpetuo decore refusa, ad loca incredibili gaudio festa, ad regna sempiterno bono dotata relegat; animæ verò eorum, qui omninò mali fuerent, turbæ infernali, quæ metuendo ibi ore, quæ tremenda ibi effigie præstò est, attribuit, & tunc cæteræ Stygiæ, fronte omni parte exasperata, & vultu adeò truculento, vt nihil eo modo esse queat, eas

L 4 ad

ad aeternas penas, ad aeternas tenebras, ad aeterna sub profundo Tartaro mala comprehendunt, innumerabilia tormentorum genera in ea vasta Tartari voragine sunt, quae veluti cruda hominum scelera fuere, ita miseras animas torquent, & macerant; animabus verò eorum, qui nec boni, nec integrè mali extitere, ut omni planè labore exuta, omni peccato liberè Caelum postea ingrediantur, longi per aerem errores, longi per mare volatus, longi per terras excursus, lege ab Osumna Praefecto constituta assignantur. Verum cum Caeli regem adeò pulchrum, adeò decore plenum, adeò forma excelsum Reges regionis Innocentiae esse affirmant, ut consilio Põtificum, & Philosophorum ob populum à scelere amouendum, ob plebem metu Dei deterrendam quadriformem effinxerint, hoc est cù quatuor capitibus e Lynce animali ductis, è quorum vno, totam planè Orientem aspicit, & alio Occidentem, ex alio diffusum longè Septemtrionem, ex alio Meridiem spectat, hoc est, acuta gentes omnes, acie videt, Lynce totum orbem lumine cernit, velut illud animal, ipsa trans parietes, & mōtes loca acie transit. Sub statua tamen, quae è pulcherrimo marmore in templo Amosennae urbis est, haec verba sunt.

Ego

Ego Oriissa, seu motor, idest Deus Caeli, & Terrae, ore in alto aethere nimium pulchro ago, qualem Caeli, & Terrae regem decet agere, vultu supra omnia mundi elementa excelsò, fronte, omni splendore nitidiori, in terra tamen humana eam, quam videtis formam mihi dedere, eo quod omnia hominũ facta apertè conspiciam, omnia mortalium gesta lumine ubique meo penetrè, abdita omnia per orbè consilia audiam, licet innumeri mihi ministri de conditione terrinae gentis renuncient, tamen cum scelera audio, non prius ad horrendam vltionem tendo, quam me in quadriformem Deum verto, ore è Lynce animali ducto, quo omnes quadripartiti mundi partes transcurro, & ideò me sic effinxere! O

Po-

Populi mei , qui me tantummodò
Deum colitis , linquite odia , lin-
quite liuorem, linquite cupidinem,
linquite inanes mundi fastus , lin-
quite nefanda omnia , linquite dira
vibique facinora; Colite me Deum
vestrum , qui omnia à toto cardine
vestro mala amoueo , innumeranda
semper bona affero . Ego Orissa
Deus vester is sum , qui omnia sen-
tio, omnia oculis, licet tecta multis
integumentis,transcendo , qui nul-
la re æquè offendor,quam detestan-
do crimine mortalium,& licet tar-
dè mouear iratus,tamen ad necem
nimium truculentam , ad stupen-
das nimium pœnas accelero .

ALEXANDRI
GERALDINI
EPISCOPI.

LIBER VNDECIMVS.

Go (Pater Beatissime ,)
olim à Naasamone Terra
Barbazinæ Antistite disce-
dens, & ad Æquinoctialem
mundi plagam nauigans
consilio eiusdem Naas-
monis mecum duxi Rangaanum Sacerdo-
tem, qui multas post Zonam Torridam re-
giones peragrarat, linguam Lusitanam op-
timè norat, & studio multarum nationum
ritu Æthiopiæ adeûdarum, vt doctior fie-
ret, libenti animo mecum venerat, qui mi-
hi retulit, quod quadrigentesimo, & sexa-
gesimo quinto à Callonea vrbe lapide, de
qua paulò ante in fine libri noni dixi, Dan-
nasea Ciuitas, & Isarij Pontificis sui Me-
tropolitana sedes est, in alto cuius parie-
te Imago Dei omnia in se continentis ma-

Dannasea.
Ciuitas.

net, è regione cuius in alto templi pariete marmoreū Titaani Præsulis simulacrum, quod dextero latere prægrandem è marmore tabulam cum hoc monumento habebat.

TITAAVVS DEMNASEÆ TERRÆ PRÆSVL.

E Iussu mandatoque Dei omnia in se continentis, quem ego Titaa- nus Pontifex coram me habui toto Cœlo pulchriorem, effigieque non bene à me noscenda, & cum ego sine mente, sine iudicio, sine animo toto corpore per solum extento iacerem, ille cum sceptro omnibus lapillis preciosis lucidiori caput meum leniter terigit, quo ego veluti experrectus illud erexi, nec tamen recto eum lumine intueri potui, sed stupens obmutui, qui dixit O Sancte Titaane vicem meam in populo Terræ Demnaseæ guber-

nan-

nando tenens, vade, & hæc edicta, omnibus Sacerdotibus sanctè electis, Regi patriæ, optimatibus, nobilibus, populo, & plebi proponere, quod Deus omnia in se continens potens in Cœlo, in Terra, & in Mari, qui omnia Elementa in suo cursu sub quadam lege minimè mutanda tenet, qui Mare ne à Terris effluat, facit, qui globum Terræ aere occlusum, & aerem, & ignem cum magno vndique miraculo sustentat, omnibus imperat, ut mane inlucescente è strato surgant, se

Deus Omnia Potens.

Oratio matutina.

Deum pro Antistite Terræ Demnaseæ, pro toto sacrorum hominum ordine, pro Rege, pro maribus, pro sceminis, pro tota Demnaseorum Republica pro omnibus patriæ animalibus, pro aere salubri, pro imbre congruo tempore venturo,

& pro

& pro magna per totam gentem vbertate orent, Reges verò mane, antequam vlla obeant negotia suū adeant templum, si verò in bellum ituri sunt, triduo toto rei se diuinæ occupent, optimates quoque, & nobiles, qui publica patriæ munera exercent, nihil prius agant, quam suum ante altare humiles succumbant, cæteri item populares priuato nullo se negotio antea exponant, quam sanctam Dei ædem petant, vbi imago eius est. Mercatores extra solum patrium profecturi, tota minimè vrbe egrediatur, nisi vultu omni pietate supplici statuam eius adorarint, reliqui plebeij nullaneant opificia nisi suo coram simulacro decubuerint, eum interiori corde non adorarint, donec Terra Demnafea hæc faciet, omnia foeli-

cita-

cite plena, omnia ei fausta erunt, quam primum hæc facere definēt, omnia in eam mala, omnia in eam exitio plena obuient, & Regnum ad exteram longè gentem transferetur.

Et vt ab eodem etiam Sacerdote accipi, itinere duodecim dierum è limite terræ Demnafeæ Orientem versus Damniana, Panniani soli Ciuitas maxima est, per medium cuius flumen à Nilo ortum labitur, ibi latissimæ valles, ibi altissimæ arbores, vellera nobilissimi serici per folia tenentes, ibi per colles odoratæ passim arbores se retegunt, quæ quadam parte anni sudorem per internodia emittunt, quem postea coagulatum per sancta Deorum, templa adolent, cum suauiori longè odore quam ipsa thura; qui etiam vineas habent, quarū malleolis primo vere putatis liquamina manant, quæ salubria toti genti vnguenta præbent, vulnera eo modo sanant, vt nulla remaneant signa cicatricum, membra obtorta dirigunt, omnes è toto corpore dolores pellunt, Itaque hæc regio à remotis populis, à constitutis longè regionibus, à gente per Insulas Oceani

Æthio-

Deus ante
omnia gerenda
precan-
dus.

Damniana
Ciuitas.

Odores Æ-
thiopum.

Vnguenta
salubria.

Dei Consilij
Templum
& Oraculi.

Aethiopici sira, ob ea patriæ mercimonia frequentatur. In vrbe *Damniana* Templum Dei consilij est, & oraculum per ea secula emissum quorum nulla planè memoria extat, cuius verba hæc sunt.

Sæcta Insi-
tuta contra
transgresso-
res legum.

Qui Deo maledixerit lapidibus obruatur, interfectores Pontificum, Regum, Reginorum liberorum, & proditores, patriæ, nulla lege seruata, incognito omni mortis genere conficiantur, parimodo parricidæ, & matricidæ, vel si publicam, aut manifestam illi causam leto eorum dederint, & qui clarum hominem impiè interfecerit, duro tormentorum genere, cruda vndique nece è vita tollatur; si medio-crem, vel minimum, simplici morte, soluta tamen aliqua mulcta heredibus illius; quem male peremit; homini eminenti; ob mala omnia palam homicidia, parcatur. nisi in

Homines
Eminentes
non eadem
pena effici-
tur sicut re-
liqui è popu-
lo.

Pon-

Pontificem patriæ, nisi in Regem, coniurarit, vel proceres opprefferit; qui vulnere aliquem affecerit, pari ille vulnere, & eadem corporis parte, in publico loco per carnificem afficiatur, multa etiã arbitrio bonorum ei imposita; Incendiarij priuatarum domuum; & Sacerdotum necatores, conuocato vndique populo occidantur; Incendiarij templorum, & publicarum adium, per singulos manuum, & pedum articulos, per omnia membrorù internodia in primario patriæ foro, per triuia, & quadriuia refecetur gladio; Adulteri, vel adulteræ, considerato, eorum, vel earum dignitate succumbant; latrones vbique ad arborem suspendantur; causæ pupillarum viduarum, hominum, & fœminarum sacrarum per Pontifices,

Pene vario-
ri delictora.

M

vel

vel Sacerdotes à Pontificibus constitutos definiantur, cæteræ lites, cætera maleficia arbitrio. senum, & probatissimorum hominum à Rege electorum, terminentur seruate præcepta mea Populi Damniani, nam ego Deus Consilij sum, qui piè, & sanctè vobis consulo; Regna enim quæ rectis legibus gubernantur ad longissima temporum sæcula durant, alioquin breui recidunt.

Quo tempore cum considerarem, quod si omnes consuetudines, omnia Æthiopiæ monumenta scire cuperem, minimè homines inuenire possem, qui ea recenserent, ob prægrandem illum immensæ patriæ axem, ob ignotum planè cardinem gentium innumerarum, statui ea omnino relinquere, cum satis ea sufficere debeant, quæ vidi, & audiui succinctè enarrasse, nec tamen ob eam rem generatim reliqua prætermittam. Ultrà Zonam Torridam, vbi omnia sub alio polo noua apparent. Elephanti per latos campos, vbique candidi pascuntur, multi serpentes, multa

Æthiopia,
Vatissima
est.

Elephanti
Candidi.

vi-

viperæ, multa animalia nobis ignota apparent, multi Reges vnum Deum colunt, multi plura adorant numina, & inter eos Rex Manicongonum fidei nostræ est, cuius auis opera Regis Lusitanæ lauacrum fidei nostræ recepit, cui cum minor frater Regnum eripuisset, & ad antiquos se Deos retulisset, ipse cum viginti millibus Christianis primariam regni arcem cepit, & paulò post fratrem minorem cum eo numero aggressus viginti hominum millia prosligauit, multos occidit, & inter eos fratrem minoremprehendit, qua in re miraculum visum est, copix enim fraternæ inter pugnandam conspexere agmina. Cælestia albo velamento induta, ab alto palam Cælo descendere, & cum eo impetu irrumpere, quod cum tremendo metu in fugam versæ sunt, quo miraculo victi omnes fidem receperunt, & tunc frater maior ea conditione fratri minori, & cæteris Regni optimatibus, qui fraternæ impiæ signa secuti fuerant, pepercit, vt perpetui templorum Christianorum æditui essent, vt asfiduè illorum purgandorum officia tenerent, quod Regnum cum manifesto æterni, & immensi Dei miraculo nunc latissimum est, per medium cuius, flumen à Nilo emissus labitur, quod per longissimum Æthiopiæ spatium tota Zona Torrida pe-

Rex Mon-
cogonus
Christianus
Rex Lusita-
nus ad fidè
adduxit Re-
gem moni-
cogi.

Miraculum
fidei Chri-
stianæ.

Rebellese-
plorum ædi-
tui facti sūt.

M 2 nè

Democratia

Aristocratia

Monarchia.

Regimina
Varia.

nè relicta, in Oceanum, qui sub Antarcūico est, cum grandi vbiq̄ue strepitu se immergit. Multi populi Democratiam rectè, & sanctè administrant, omni tyrannide, omni nobilium fastu procul amoto; Multæ gentes Aristocratia gubernantur, latum per multas terras Imperium munificentia, largitione, & forti bello tenent, plebem eorum in libertate esse sinunt, priuatam tamen omni Reipublicæ gubernandæ munere. Multi Monarchiam appetunt, priuilegia reiiciunt, sub sola Regum, & Principum voluntate manere volunt, nihil æquè bonum existimantes, quam magna apud Regem auctoritate valere; Multi Aristocratiam Democratiæ coniunctam, habent, & ea lege, eo consilio, eo temperamento, nobiles, & populi viuunt, vt Respublica eorum manifesto vndique robore sulca sit, & tamen publica pontificum e. i. cta, testata patriæ decreta, vel manifesta Deorum oracula præcipuum in Republica optimè gubernada munus tenent. Aliqui populi leges, & iura literis scripta habent, quæ ad vnguem seruant. Multæ vrbes, & multa quoque oppida, omni Regum Imperio amoto, solo sapientum consilio, patriam rectè, & sanctè administrant, multi consilio Pontificum, & Sacerdotum, quos in magna vbiq̄ue veneratione tenent,

rem

rem patriæ publicæ optimè temperant; In extremo Oceani axe, qui ad Antarcūicon finitur in altissimis patriæ montibus serpentes adeo magni & oblongi è nauibus nauigantium conspiciuntur, vt summa montium cacumina prauasto corpore occupare videantur qui immani ore per latum Cælum aperto (quod mirum) est aere sustentantur, & tandem post longa sæcula cum grandi tædio longæ vitæ afficiantur, cum duram tolerare senectam graue est, se paulatim mouent, & cum tremèda corporum mole, & cum incredibile arborum, & animalium strage, ad longa se plana proripunt, & in ipso longè Oceano se effundunt. Nam populi, vt manifestam cædem euerent subterranea ad longum tractum, domicilia incolunt. Verum non ab re erit aliqua gentis Æthiopix priuata enarrare. Æthiopes omnes è nimia cerebri siccitate, quæ è sole procedit recto orbe patria, eorum euerberate, desiccata capitum humiditate, breuissimos capillos tenent, candidos, & perduros dentes habent, firma, oculorum acie viuunt, ingenio acuto, & leui ob nimiam siccitatem agunt; veluti Scythæ sub contrario longè polo præ nimio frigore, præ nimia patriæ humiditate, iudicio hebeti, dentibus infirmis, nec acie acuta sunt. Æthiopes verò, qui sub

Maximi serpentes.

Æthiopum descriptio.

Æthiopes sub Ægypto & Indi.

M 3

Ægy.

Ægipto degunt, & Indi, qui in Asia, ita Nillo flumine, ita Indo, ita plurimis stagnis, innumeris fluminibus, ita plurimum niue, quæ Canicula, & Leone in immensum fauente, è summis montibus liquefcit, ita nimia terræ humiditate temperantur, quod nigros crines per colla oblongos, quod labia exilia, quod omnia corporum lineamenta ritu hominum Europæ, & Asiæ habeant, & admiranda toti orbi ingenia sæculo veterum exseruere. Nam Æthiopes, qui infra Cataphagion sunt, sæpe Ægipto imperauerunt, & magna exempla Reipublicæ benè administrandæ toti Asiæ tribuere. Indi saluberrimas leges, præclara patriæ instituta, illustria ingenij doctrinæ exhibuere, & velut Ægyptij Mathematicos, Persæ Magos, Græci Philosophos, Itali Oratores, Galli Druidas emisere, ita Indi Gymnosophistas, fama quorum diuinus olim Plato relicta, vrbe Atheniensium sapientiæ magistra ad eos in ultimo orbe videndos, sine vllò itinere, sine vllò metu captiuitatis properauit. Sed gentes illæ nigre, quæ in vltima illius Insulæ parte sunt, quæ (vt Plato in Critia refert, Europa, & Asia maior est) longissimo ab Arctico nostro ad alium Antarcticum spatio, efferuntur, & latissimo ab Oriente in Occidentem tractu se-

pro-

protendunt, & quinque mille Insulæ nigrorum populorum, quæ circum quaque sunt, ex vndecim mille Insulis, quæ in nobilis Aristotelis Cosmographia memorantur; in his iudicio nulla parte integro populi viuunt, animo nulla parte nobili agunt, nullum in Cælo Deum esse credunt, nulla elementa litterarum tenent, nulla inter se commercia exercent, nullas leges, nulla Iura, nulla maiorum instituta habent, ipsa matrimonia pro minimo diffidio, pro minima controuersia dirimunt, & tandem nullum terræ humanæ regimen seruant, quod ideo obuenire existimo, quia solam gættem Æquinoctij finitimam tenent, quæ nimia terræ vbertate, eadem planè inertia, & paulò supra ingenio agit, & idem esset Æthiopes, quæ sub Africa sunt, nisi multiplici Numidarum, & Maurorum commercio, nisi variæ terræ desertæ inuasionem, viuiores efficerentur nisi mutua cum Æthiopibus, qui sub Ægipto sunt, mercimonia tractarent, nisi Arabes, Persæ, & Indi ob maxima per Æthiopiam lucra se conferrent, nisi Ægyptij eadem, quoque cupiditate eam penetrarent, cum Thure, Myrrha, Cinnamomo, Cassia fistula, vnionibus, aromatibus, cum lino serico, Balsamo, multa è præcædido bombyce veste, & varijs è toto Oriente lapillis assidue

Amætes populi.

M 4

pe-

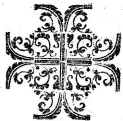
Differentia
ÆthiopotumNationes.
quæ Emisere
sapientes.

Plato.

peragrarent, iura, leges, Deos, Astrologiã, Philosophiã metum Dei eam quoque edocerent; sed iam tempus est, vt gentes nigras, & Æthiopiam relinquam, de qua, ea, quę ad multos menses vidi, & ea, quę à summis hominibus auidini diligentissimè annotati, & licet ego Reges, & Præsules, qui Christiani non sunt, in numero ignauę plebis ponendos esse censeam, & soli homini Christiano fidem esse habendam iudicem; si lege ille integra viuere; In his tamen rebus, quę ad Vrbes, populos ad remota à nobis regna, ad Cosmographiam, ad Astrologiam, planè noscendam attinent, si ex leges periti erunt, iudico illis fidem dandam esse.

Fides habenda est soli homini Christiano.

ALEXANDRI GERALDINI EPISCOPI.

LIBER DVODECIMVS.

VNE iam tempus est ad nauigationem meam redire, quam paulò ante in Rino Æthiopię flumine ea causã reliqueram, vt interiores Æthiopię partes, quas non videram, multos sub Zona Torrida populos, multa vitra eam regna describerem, eo tempore, quo mihi graue erat ad sancti Dominici diu relinquere, & Regnum Gambię ob immanitatem gentium adire odio haberem, & lititora patrię Gineę infida lustrare; vbi populi nulla fide viuunt, omninò refugerem; ibi enim fratres, & consanguinei cum detestabili insidiarum genere fratres, & consanguineos exteris remotissimarum nationum mercatoribus vendunt, & eandem

Riuus nomen Æthiopię.

Regnum Gambię Gineę.

ad hoc veni, quod tertio decimo Kal. Ianuarij à Riuo flumine, quod sexagesimo lapide à Capite viridi est, cum animo meo fatiscissem, in Æthiopia diu peragrata, vela ad templum meum vertere imperaui, sed ne longa malacia Oceani Athiopicì ad longa tempora laboraremus, ad octauum vsque diem eo consilio ad Septentrionem nauigauimus, vt faciliori postea modo ad Æquinoctium iter caperemus, & tunc primum ceti corpore tremendi pisces aspectu informes, cum horribili rostro ad istum fundæ oblongi, per latum mare apparere, & alia in toto ponto facies se aperire cepit, cum enim aquæ non multum profundæ essent, & arenæ omni parte rubræ infra manerent, ipsum pelagus longo sanguine plenum existebat, & hoc erat Sole eas vndas feriente totis radijs. Deinde vbi colles è cãdidissimo mare se retegebant, pari modo omnia lacte cãdidiora erant, & vbi virides siluæ, & ingentia ad longissimum spatium plana è viridi colore se offerebant, & vbi nigri, simili modo ad multa passuum millia, totum mare se nigrum retendebat, quo tempore cum dubio multum animo ageremus, adduxere è sentinã nautas Æthiopes, quos paulò ante captiuos fecerant, qui omni animi motu nos leuauerunt; Æthio-

pia

pia enim vbique mari, & terra, vario mare repleta est, quod colorem adeò viuudum habet, quod sole postea toto orbem euerberante eam patriam, nihil adeò viuudum esse potest. Multa in eo Oceano Insulæ à gente nigra culta, vbique comparuere, quarum mortales, nisi quia ore agebant humano, bestia omnino erant, nulla enim commercia cum exteris nationibus habebant, cymbas, nisi piscatorias, cum quibus non longe inde ad nauigare poterant. Postea cum longè à cõtinenti Æthiopiæ quinque dierum nauigatione effemus, inaudita in toto Oceano monstra cum noua, nec cognita antea effigie comparuerunt, cum tremendo vbique aspectu, quæ cum nauem nostram ambirent, & præaltam, horribili dorso puppim superarent, & ingrandi vndique motu nos tenerent, tormentorum icibus submotæ, infandas voces, immanes boatus, horrèdos omni parte sonos, ad longum immensi pelagi spacium emisere. Nam illud mare hisce monstris repletum est, quæ apertam vasti portenti effigiem tenent. Et tandem tricesimo septimo postea die, quo à Riuo flumine discesseramus felici vento ad detestãdas Anthropophagorum Insulas peruenimus, qui lingua eorum Caribz, idest viri fortes, nuncupantur; Quæ Insulæ ab

innu-

Pisces ad istum fundam longi.

Mare Rubri ubi arena rubra.

Candidum marmor.

Mora terribilia.

Anthropophagi.

innumerabili truculentissimorum hominum multitudine cultæ sunt, ij illa Insula, egressi, quæ Platone in Critia enarrante, Europa, & Asia maior est, & ad octingentesimum ab vrbe Sancti Dominici lapidem distat, cum carne humana vescerentur, & montana per propria eorum loca incohererent, quò secum prædam hominum retrahebant, & assidua cum viris fortibus bella gerebant, qui à tali se alimento abstinebant, & pij, & boni in vera naturæ lege vivebant, cum vicinas Insulas planè imbelles spectarent, cæperunt ad illas cum multiplici cymba se transmittere, & vna, & alia bello capta, & maribus in nefanda mensa eorum assumptis ad hoc venire, quod vltra centum Insulas eorum hominum, qui recti, & integri, cum mira vbiq; æquitate vivebant, occupauerunt, immani ingluvie mares omnes deglutire; ij nullos Deos esse credunt, hostes naturæ sunt, procero corpore semper nudo agunt, prægrandibus membris, vultu omnino truculento sagittis venenatis vtuntur, quarum aculei ex osse piscium omni ferro duriores sunt, & ne longi, & nigri per humeros capilli ictus eorum remorentur crine supra verticem retorto, & in nodum ligato, cum multis sagyttis in manu sinistra, cum prægrandi huc, & illuc sal-

Caribe cœn-
sum Insulas
occupauerunt.

Prelia An-
droplagorum.

tu se semper in altum eleuando, ne tormentis, telisque nostrorum conficiantur, in certamen prodeunt, corpore nudo, & varijs coloribus depicto, & sagyttis iactis cum mira celeritate ad vicina nemora, quorum ingens omni parte copia est, se retrahunt, & inopinatò cum nouis sagyttis cum nouo veneno, cum incredibili in hostes impetu referuntur. Quo genere vitæ, in innumerabili metu, in incredibili animi fluctu vicinæ vbiq; Insulæ erant, & populi longè amoti per altiora patriæ loca speculas tenebant, & per promontoria in mare retenta, homines, qui aduentum eorum è vestigio vicinis populi renunciabant. Et tandem impij Caribæ corpora, quæ bello capiebant, si pingua erant, in magnis arboribus, asseribus ad ignem ponebant, vel in pregrandibus à henis è fistili opere effectis ad ignem elixabant, capite truncato, & longe eiecto, si macra vario edulio saginabant, veluti nos alcilia ad diem festum reservata: De pueris dicendum est. Impij mortales pueros omnes repentè eunuchos reddunt, & postea; pinguefactos geniali patriæ tempore in vnum coeunt, & miseram puerorum turbam, miserum agmen populi saginati, in media eorum corona sedere faciunt. Inde vnus Caribarum, Nam Cariba nobile in

Caribe ho-
mines sagi-
nant.

Cariba homo bello fortis.

Caribe mulieres feruat.

Dæmones alloquuntur.

ea gente nomen est; significat, enim, vt dixi, hominem bello fortem, cum varia brachiorum gestulatione, cum varia impij vultus agitatione, cum vario corporis motu, cum ore omni parte crudo, & truculento, calamitosam sæpe cateruam ambit, corpore per eam retorto simul cū lumine crudeli, mox capite vnus, postea alterius, vel eorum quotquot collibuerit, vel communi consilio statutum fuerit, vno ictu ensis lignei reciso, quod acuta adeo acie agit, veluti è præduro chalybe. Inde grandi abominandorum hominum plausu succedente, diem genialem, diem voluptate plenum, carne puerorum, vltra hominum præpinguium ducunt, mulieribus captiuis parant, & eas ad priuata coniugum officia, ad priuatum liberorum obsequium reseruant. Dæmones sæpe alloquuntur, nec vllas illis preces, nec vlli Deo effundunt, raptu gaudent, & assiduo bello cum hostibus, & omnes habent hostes, qui alimento humano abstinent. Ipsi tamen, cum admirabili inter se, concordia viuunt. Magistratus eligunt, qui omnem à tota patria litem è vestigio tollunt, cum verò ipsi capiuntur fida omni tempore obsequia præstant, sed pios oro mortales, sed piam humanorum hominum gentem quæso, vt ea planè obsequia renuant, vt omnia offi-

cia

cia hominum carne humana tumidorum euitent. Cum enim fera per orbem monstra generi suo parcant, quid boni in eo genere hominum esse potest, qui generi suo non parcat? Et tandem vt ad iter meum redeam, Beriquiam Insulam deteximus, quæ modo Gratiola dicitur, & nobile matris meæ nomen à Colono Ligure inditum tenet, quæ genere, sanctitate, antiquis moribus, multa doctrina, & testata in Deum pietate clara fuit, tunc ego lætus, quod antiquam mecum amicitiam Colonus seruasset eo scilicet tempore, quo eum ad talem in magno Oceano expeditionem capiendam iuui; nam cum ego genitricem meam summoperè, me minimè petente commendarem, ipse mihi respondit, se illustre matris meæ nomen alicui nobili Insulæ inditurum esse, & tunc ego cum grandi vbique gaudio in proximum portum descendi, inde Insulam intraui altis arboribus plenam, herbiferis campis insignem, gelidis fontibus, & multis riuis celebrem. Hæc Insula olim culta à pijs, & bonis genitibus erat. Mox Anthropophagi eam cepere, & omni ciue in crudeli conuiuio eorū deuorato ad longa tempora tenuere, & postremò metu Hispanorum eam deseruerunt. Ibi ego nomine materno recreatus ad biduum fui. Quo tempore cara matris

Beriquia. Insula Gratiolæ matris meæ nomen capit.

Gratiolæ Insule descriptio.

meæ

meæ vbera, antiqua genitricis meæ memoria, amatæ immensum blanditiæ, læta mihi puero ora à me nunquam recessere. Quo tempore, spectati illi mores, præclaræ illa animi dotes, magna pietas, probata vitæ beatæ sanctitas, & memoranda sæculi antiqui ornamenta, quæ in ea erant, mentem adeò nostram subiere, quam in maxima admiratione, assiduas ad lachrymas mouere, cui si contigisset, me magnū in longissimo axe Præsulem intueri, omnia certè bona ei cōtigissent. Nunc ego finem huic duodecimo libro in matre mea, & ratione pono, vt maior de ea memoria superfit, cum eam ab alijs rebus itineris mei semotam lugeam, & hæc carmina in ipso Insulæ ingressu, non longè à portu in mare posui.

Insula nomen habet generosum matris amatæ,
Chara nimis merito quæ mihi semper erit;
Marmoræum Lætia tenet in regione sepulchrum
Atque etiam patria membra sepulta solo.
Nomen ad Antipodes retinet tamen illa perenne,
Nobile quaque sibi cum foret omne decus
Dotibus ingenij, sancto virtutis honore
Æquabat veterum sacula prisca patrum.
Excoluit doctas animum celebranda per artes,
Cum caperet primos alma puella dies.
Filius hoc posuit nunc terra marmore in ista,
Commemorat matris cum bona magna suæ,
Præsul' Alexander submoti in sydere mundi
Per recessum poscens templa beata mare.

ALE-

ALEXANDRI GERALDINI EPISCOPI.

LIBER XIII.

VNE (Pater Beatissime,) ad iter meum redeundum est, qui tertio postea die, quo ab Insula nomen matris meæ tenente discessi, ad Insulam Caruqueriam tempestate perueni, quam Insulam Colonus antea Guadalupiam appellauit, à Guadalupio vterioris Hispaniæ Cœnobio, omnium vniuersæ Iberiæ nobilissimo, vbi nauis nostræ ob cōmeatus habendos, descendere, signo pacis à gente Caribarum antea habito. Quo tempore, cum primarij multi mortales è crudelissimo eo hominum genere, vt me adirent, nauem ingrederentur, renui ego immanes adeò homines, renui ego infamem adeò gentem intueri, & per Riberam meum monui, vt ta-

Caruqueria
Guadalupia
nuncupata.

Caribe Pri-
marij me-
adiret.

N le vi-

Animalia,
brara sibi ip-
si parcant.

le viuendi genus relinquerent, & cum Leo
Leoni parcat, Vrsus, Vrsus, cum Tigris, Ti-
grim non perimat, & serpenti magna cum
serpente concordia sit, & quæque per orbē
animalia generi suo amica viuant, licet iu-
dicio integro, careant; Abominabile enim
opus erat populos Caribarum, qui effigie
humana agāt, ea scelera patrare, à quibus
animalia omnino bruta abstinent, & cum
boni quique à cæde animalium innoxiorū
abhorreāt, nefas erat nullis sacris expian-
dum, nulla hominum prece purgandum,
gentes Caribarum à letho non posse hu-
mano temperare, ne diem genialem, ne
diē apertē festum carne puerorū, vel ho-
minū saginatorū, vario edulio protrahāt;
Qua voce illi audita, cum ingenti impetu
ad me cucurrere, & familiaribus meis ab
ostio tabernaculi summoti, quo ego
inter libros eram ante pedes meos pro-
cubuerere, & antiquitatem patrum eo-
rum à longo ordine maiorum relictam,
qui præclara per eas terras fortitudine
egere, & ritus à posteritate obseruatos,
enarrauerere, se omnium populorum, qui in
eo axe sunt, nobilissimos abundē iacta-
uere, finitimos omnes comparatione eo-
rum inter homines minimē habēdos esse,
retulere; Consilia verò mea optima esse
affirmauerere. Si illi quorum corporibus ve-

fce-

scabantur, viri fortes essent, nam ego pla-
nē scire debebam, quod præcipua homi-
num virtus in præstanti corporum robore
sita est, quo illi carebant, & pietas in ma-
gno contemptu habenda est, si viribus ma-
gnis sulta non sit? Tunc ego crudelem,
gentem interrumpi, & fastu nefariorum ho-
minum damnato, quod se nobilissimos ia-
ctarent, cum essent omnium hominum
ignobilissimi, qui nulla humanarum gen-
tium lege viuabant, qui nullo animi deco-
re agebant, quibus nulla patriæ æthereæ
cura erat, nec vllum in Cælo Deum nosce-
bant, & cum illi plura responderent, & ego
nihil proficerem, & eos à me abire iube-
rem, & illi ridendo vinum peterent, ego
vt ea à me portenta amouerem, & vinum,
& lautum ientaculum ritu Christiano da-
re imperaui, nec iterum, vt ipsi cupiebant,
me adire permisi; postea die iam inclinante
oram inde solvimus, & mane illucescen-
te, sparsas circumquaque Insulas, & longē
positas malignæ gentis circumspeximus,
& tunc ego cum grandi vndique gemitu
clamare cæpi! O Populi aspiciate tempora
nostra vnde quaque enormia! O humanæ
gentes spectate scelera omni parte truci-
lenta! O pij mortales cernite immania
facinora, nec in axe Europæ, Asiæ, & Afri-
cæ audita! O mores omnino crudi! O ri-

Exclamatio
Alexandri
Episcopi.

Caribæ ante
pedes Ale-
xandri Epi-
scopi.

Excusatio
Caribæ.

tus iure abominandi ! O execranda per totum orbem scelera , humani enim homines , humanos comedunt homines ! O Populi , qui aliquem æthereæ originis sensum retinetis , qui aliqua antiqui seminis memoria mouemini , videte omnia calamitate plena , omnia scelere operata , gentes enim , quæ ratione vbiq̃ue humana agunt gētes ex eodē semine natas edunt ! O curricula ætatum ritè misera ! O curricula temporum iure lachrymanda , in quibus ipsi mortales , qui integro sensu , integro iudicio agunt , dentes per eorum viscera iaciunt , qui ore per altum Cœlum retento , qui effigie per sublimem ætherem , erecta viuunt ! O infame quidem genus , quod carne eorum hominum nutritur , qui eodem vultu , eodem ore , eodem lumine , eadem planè imagine , se retegunt ! O beata per orbem animalia bruta , quæ generi vbiq̃ue suo percunt , quæ cum eadem animalium specie pietatem seruant , quæ eadem minimè carne replentur , quæ de eodem aperte semine orta est , quod nostro tempore cum inaudito crimine , cum inaudito facinore humani patrant populi ! O commendanda Pelagi , & terræ monstra , quæ terribili per mare fronte vos aperitis , quæ horribili per sylvas , & montes rostro vos panditis , & tamen cum

ani-

animâtibus ex eodem genere emissis cum testato palàm amore viuitis ! O gemendam sæculi nostri feritatem , in qua populi humani , in qua mortales Deo Cœlesti similes , humanis minimè gentibus indulgent , sed simili se corpore sustentant , & coalescunt . Nunc ego credo crudelia Antiphatæ facta apud Formias fuisse , vera Dianæ sacrificia in Taurica extitisse , verâ hominum immolationem apud Druidas , & Cyclopes in Ætna Siciliæ monte hominum epulis coaliuisse . Nunc ego credo Thiestæam mensam , Nunc truculentam Therei gesta , & Ityn filium paterno ore esum , Nunc tragica omnia prisici sæculi facinora minimè ficta fuisse cognosco ! O mortales per orbem positi , si humani estis , nobile originis vestræ nomen , in mente retinete ! O mortales excelsum seminis ætherei decus in memoriam reuocate ! O mortales tale fugite malum , tale euitate nefas , tale admouete scelus , tale tollite facinus à posteritate vestra . Sed ad rem nostram , à qua impia Caribarum facta aliquantulum me auocauere , redibo . Aliquæ illarum Insularû à longa earum multitudine vndecim mille Virgines à Colone Ligure nuncupatæ sunt , eò quod die earum Virginû festo , quo in Colonia Agrippina Germaniæ inferioris Vrbe pro fide

Nomina
malcarum
insularum .Colonia
Agrippina .

N 3

Chri-

S. Vrfula.

Christi vnâ cum sanctissima Vrfula earum duce occubere, repertæ sunt; quæ omnes immitti eo populo plenæ horrorem nauigantibus non mediocrem præbent. Deinde succedunt aliæ decem ab ea gente cultæ, & quia omni cultore absumpto, desertæ remansere, publico Anthropophagorû idiomate Tairiane, idest ore ofeæ nominantur, vbi misera omni parte facie se aperiant, memoria eorum hominum, qui eas incolere, & triste postea sepulcrum per corpora hominum recepere. Quarum prima pileus à forma pilei dicta, secunda Anguilla, à longa anguillæ imagine, tertiâ sancti Marci, quarta sancti Sabæ, quinta sancti Bartholomæi, sexta sanctæ Mariæ Rotûdæ, septima Diuæ Mariæ Niuis, octaua Montis Serrati, nona Diuæ Mariæ antiquæ, decima omnium sãctorum, eo quod luce eorum solemnè inuenta sunt, vel quod sic Colono Ducis, visum est. Præterea quedam insula Guadalupæ coniuncta, immensi eo ciue referta est, nec inde longe Iguanacheia, mox alia sanctæ Lucie à barbaris Igunaronia vocata, aliæ Granatæ olim Thauria, alia sancti Vincentij, ante Irumania. Quæ omnes à detestabili eo mortaliu populo tenentur, & tandem tertio à Guadalupia die Insulam sancti Ioannis Baptistæ deteximus, quam an-

tiqui

Tairiane insule idest Oreofe.

Nomina insularum de populatant.

tiqui patriæ incolæ Beriqueriam appellabãt, quæ maior Cyro maris Etrufci Insula est, vbi templa Christiana, & Alfonso Mansus ætate Iulij secundi Pontificis maximi Antistes constitutus est. Quo tempore incognitas in illo Oceano tempestates experti sumus, adeò quod in eam Insulam nullo modo potuimus accedere: Cum enim Cælo vbique sereno nauigaremus, vna nubecula, vno momento oriente, & imbre, & vento inopinato succedente, nullum remedium dabatur, nè omnino succumberemus, nisi è vestigio à malo vela deducere. Itaque in Insulam Hispaniolam nos conuertimus, triduo ea peste laborauimus. Cum enim omnia per Cælum candida essent, & sole totum orbem irradiante, securi vela tederemus, nubecula nouies, & decies vno die apparente, quotidie etiam inualecente, ingenti item procella subsequente, in incredibili descrimine fuimus, & quarto demum die portum nobilissimæ Ciuitatis sancti Dominici intrauimus, vbi cum maximo populi, nobilium, & magistratuum apparatu exceptus sum, eo quod ego primus in eam urbem, Episcopus traiecissem, vbi admiratus inelytam Ciuitatem breui spacio viginti quinque annorum conditam; Ipsa enim, ædificia ritu Italiæ alta, & pulchra sunt, ip-

Incipit
tempestates.Portus Sancti Dominici in pref-
fias.

N 4

se por-

Ciuitatis S.
Dominici
nobilitas.

se portus omnium nauium Europæ capax, ipsa via lata, & recta, vt via Fluentina, nullo modo comparanda ijs sint, quamdam antiqui sæculi amplitudinem nostro tempore surgere conspexi. Quare si populus meus relinquet factiones, quas malè incipit, planè animum affirmare hanc urbem succedente minorum ætate latissimum in tota plaga Æquinoctiali imperium habituram esse. Quid referam, nobiles Equites, vestibus purpureis, sericis, auro intertexto claros, qui innumeri sunt? Quid Iuris consultos, qui patria eorum sub axe Europæ relicta, hanc Ciuitatem optimis legibus, optimis moribus, sanctissimis institutis insignem reddidere? Quid Præfectos nauium? Quid Milites? Qui nouas gentes, nouos populos, nouas nationes, noua regna, & alia sub alio Cælo sydera quotidie detegunt, res proculdubio admiranda est. Postea cum templum Episcopale adirem è tignis, è coeno, è luto erectum ingemui populum meum tantam curam in ædibus priuatis posuisse, quæ breue ei domicilium daturæ sunt, & nullum consilium in templo ædificando tenuisse, in quo perpetuum eis receptaculum futurum est. Itaque mecum animo euoluens hoc opus Episcoporum esse, populo, & magistratu in sede Episcopali coadunato, &

ora-

Ecclesia Episcopalis
Iuro, & tignis edificata.

oratione ibi publice terhabita adeò omnes moui, quod licet graue eis sit, deserta in alio orbe cognatione, & patria pecunijs se exuere, præsertim cum antiqua maiorum sepulchra, cum affines, cum gentiles, cum cara amicorum pignora, cum natiuus patriæ amor saepe eos reuocet, nec integrè constitutum habeant, an hic permanesuri sint; tamen pro pio adeò opere me iuuabunt. Verum (Pater Beatissime ad prænobile templum sub remotissimo axe erigendum, in quo nullum antea nomen Dei nostri traiecerat, ope Beatitudinis tuæ (cui latum à Deo Imperium, veluti Europa, Asia, & Africa est) cõparatur, faciendum est, connumerata enim illa Insula Europa, & Asia maiore; dimensis vndecim mille Insulis ab Aristotele memoratis in celebri illa cosmographia à se edita, non plures in superiori emisphæro regiones, quam in inferiori sunt; sed non abire erit, aliquid de Illustri eo homine, qui Insulam Hispaniolam, & latum adeò cardinem mundi inuenit, & quomodo inuenit, referre.

Non plures
gentes in
superiori
Emisphæro
quam in inferiori sunt.

ALE-

ALEXANDRI
GERALDINI
EPISCOPI.

LIBER DECIMVSQVARTVS.

QVONIAM omnes, qui aliquid scripsere, ante omnia, nomen, genus, & patriam eorum, qui aliquid memoria dignum, qui aliquod facinus posteritati demandatum peregere, commemorauere. Ego, (Pater Beatissime) eorum opinionem sequutus, ita faciam. Eo enim modo omnia melius explanabo, omni ætate venturæ plana magis efficiam. Christophorus Colonus (Sanctissime Pater) natione Italus è Genua Liguria vrbe fuit, Cosmographia, Mathematica, omni Cæli, Terræ dimensione clarus, & ante omnia magnitudine animi Illustris. Hic cum dimenso Cæli, & terræ circuitu, comperisset in longa per Oceanum navigatione terras Æquinoctij,

vel

Christophorus Colonus.

vel Antipodum inueniendas esse, & lecto in Critia Platone nullo modo crederet, magnam ad eò partem mundi summersam esse, quam ille non minorem Europa, & Asia esse dicit, primo Galliam, & postea Britanniam Insulam adiuit, & proposita spe noui mundi inueniendi, cum hæc expeditio ab utroque Rege velut incerta rejiceretur, ad Ioannem Lusitania Regem concessit, cui cum idem videretur, in vltiorem Hispaniam ad Ferdinandum Regem, & Elisabetham Reginam, qui eo tempore bellum in vltima parte Baticæ contra Arabes gerebant, profectus est. Vbi ab Antonio Geraldino Fratre meo Pontificis Legato, & homine clarissimo, qui paulò ante è publica ad Innocentium Octauum Pont. Max. Legatione redierat, vehementissime adiutus est. Verum morte Fratris mei succedente, cum humana omni parte ope destitueretur Colonus in tantam calamitatem incidit, & familiarium infidelitate, & pauperie eum premente, quod ad quoddam Sanctissimi Francisci Cœnobium, quod in Regione Baticæ, & in agro oppidi Marcenæ est, supplex, & humilis, ve necessaria vitæ alimenta sibi subministrarentur, se contulit, vbi Frater Ioannes Marcena, homo, vita, religione, & sanctimonia vndique probatus visò Colono ho-

mine

Coloni vltima itinera.

Ferdinandus ncc.

Antonius Geraldinus Colonum iuuuif apud Reges.

Calamitas Coloni.

mine omni parte Illustri, misericordia, motus in Illiberim urbem, quam nostro seculo Granatam vocant, ad Ferdinandum Regem, & Elisabettam Reginam perrexit, qui auctoritate clari hominis moti, pro Colono misere, quo intrâ paucos dies veniente, cum coadunato primariorum hominum consilio variâ sententię essent, eò quod multi Antistites patrię Hispanę manifestū reū hereseos esse planè asserbāt, eò quod Nicolaus à Lyra totā Terræ humanę compaginem ab Insulis Fortunatis in Orientem vsque suprâ mare extensam nulla latera habere per inferiorem partem spherę obtorta dicit. Et D. Aurelius Augustinus nullo esse Antipodas affirmat, Tunc ego, qui fortè iuuenis, retro eam Didacum Mendozam sanctę Romanę Ecclesię Cardinalem hominem, genere, integritate, prudentia, rerum notitia, & omnibus præclare naturę ornamentis Illustrē, petij; cui cum referrem Nicolaum à Lyra virum sacrę Theologiæ exponendæ egregium fuisse, & Aurelium Augustinum doctrina, & sanctitate magnum, tamen Cosmographia caruisse, eo quod Lusitani ad inferiores eo modo partes alterius hemispherij tenderant, quod arctico nostro relicto, alium sub alio polo antarcticum detexerant, omnia sub Zona

Tor-

Nicolaus à
Lyra.D. Aurelius
Augustinus.

Torrida populo plena repererant, nova in axe Antipodum sidera conspexerant, tunc sanctus Angelus rationum patrię Valentinię magister à Colono petijt, qua summā pecuniarum, quo nauium numero, ad longam ad eò nauigationem opus esset. Qui cum responderet tribus millibus aureorum, duabusque nauibus necesse esse, & ille è vestigio subderet, se eam velle expeditionem capere, & eam quoque summam pendere, Elisabetta Regina alto à natura animo quo erat, accepto Colono, naues, Collegam, & pecuniam pro nouo orbe genti humanæ aperiendo liberalissimè attribuit, quo tempore Colonus miro consilio prospiciens, quod si rectis Zephyris per Occidentem nauigaret vbi magnę sæpe procellæ oriuntur, in ignoto mari omninò deperiret, & si per Septemtrionem, vela panderet, turbine ventorum assurgente in Cælo à nemine antea noto, longè maiora pericula subiret, vtraque nauigatione cum magno consilio reiecta ad Insulas fortunatas, ad tepentem mundi partem, ad ipsum deindè Æquinoctium, vbi mollia semper maria sunt, se conuertit, ac eo modo in longa nauigatione, primo ad Insulas Anthropophagorum, postea ad Insulam Beriqueriam, quam sancti Io. Baptistæ nominauit; Inde ad Itim, ad imatam,

Elisabetta,
Regina Hispaniarum,
pecuniam
tribuit.Mira Coloni
Prudentia.Prima Coloni
nauigatio.

ad

ad Cubam, ad partem maximi illius continentis, quam Americam appellant, peruenit, & postremò toto Oceano longè, & late oberrato cum Itim Insulam multo auro, multis populis, multo vberè, multis nativæ terræ bonis abundantem cerneret, ei Hispaniolæ nomen à terra Hispana deductum indidit, & quoniam die Dominico eam Insulam inuenerat, ibi urbem sub nomine sancti Dominici primariam fundavit, quam paulò post Nicolaus Onando homo, è religione Calatrauæ nobilis in aliam partem magni fluminis ob vicinum ubique aurum per magnos montes transfudit, cui Ferdinandus Rex, & Elisabetta Regina Guarciam Pauillam è religione Dni Francisci pium, & sanctum Præsulem nominavit. Cætera deliramèta, quæ quidã effingunt, vana sunt; aded quod proverbum ætatis antiquæ verum est. Mali homines bonorum omnium hostes sunt, & præclara magnorum virorum tacta quoquo modo possunt, damnant, & nihil grandi aded odio prosequuntur, quam Illustria hominum ætatis suæ facinora spectare, cum ipsi nihil edere queant, quod aliqua dignum memoria sit. Quod quidem opus ab exiguo animo, à mente omni parte maligna, à corde scelere pleno progreditur, quæ enim res aded iniqua est, quam

Remp.

Hispaniola, ubi S. Dominici Civitas est primo hinc vocabatur.

Quare vocatur Civitas S. Dominici.

Remp. claris hominibus exutam, quam patriam, quæ omne planè incrementum à præstanti civium ordine, à spectabili magnorum hominum genere recipit, iacentem spectare, cupere? magni animi est. Remp. publicam, & patriam excellenti civium multitudine fluentem velle intueri. Magnitudinis undique commendandæ est, eos Civis, eos mortales optare, qui immortale patriæ decus, qui æternum toti genti humanæ lumen ferunt, quid enim, aded improbandum est, quam hominem, nullo decore agentem, nulla virtute, nulla doctrina, nullo ornamento insignem, altæ magnorum virorum amplitudini detrudere? Deberent enim tales homines à toto orbe eliminari, qui publicum præclaræ genti damnum, qui publicum magnis ingenijs exitium maligno corde præbent, cum deterrima illi portenta sint. Sed hæc satis. Ad Colonum reuertar. Referunt monstra naturæ apud Cluvium Galicia urbem à quibusdam nautis diu per ea maria iactatis, à quodam hominum genere, quod per illud mare ad nauigabat, Colonum audivisse, terram sub eo axe visam. Dicunt etiam quosdam sub Insulis fortunatis agitados, immani tempestate ignotas arbores vidisse, renunciasseque Colono regiones aliquas propè esse. Hæc ridi-

cula

Mala cōditio Reipublicæ claris hominibus exuta.

Detritores deberent ab orbe eliminari.

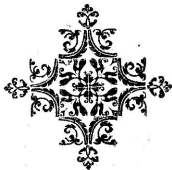
Vana color abiectiones.

cula sunt; licet enim in Oceano Callico diutissimæ procellæ essent, nemo ad milliesimam partem longæ adeò navigationis tempestate iactaretur. Est enim illud mare difficillimū pro navigatione ad Equinoctialem plagam capiendā; pro reditu verò in Hispaniam, adeò facile, vt nihil maius esse queat. Arbores verò non ad Insulas Fortunatas, sed per inferiorem Æthiopiam longè sub promontorio Sperinoceras ob æstum contrarium, ob ventos semper aduersos deferrentur, nauigantibus enim à Gadibus Herculeis ad Equinoctium per Insulas Fortunatas, secundæ semper auræ flant, Redeuntibus verò in Europam per easdem Insulas venti adeò contrarij sunt, quod ipsi nauium præfecti tutius existimauerunt ipsi Septemtrioni, & navigationi maxime tempestate obnoxie se committere, quam in mari molli, & tranquillo ad longissima postea tempora cum vento, & æstu contrario oblectari. Desinant ergò inuidi mortales virtuti magni hominis detrachere; si enim Danaus Beli filius, qui Argoum imperium, olim fundauit, ob Europam gēti Ægyptiæ repertam celebre nomen adeptus est, si Iason ob Colchidem toti, Græciæ reclusam, ingentem laudem meruit, si Hercules ob Tyrannos domitos, ob monstra à to-

to

to orbe delecta, ob orbem longè, & latè peragratum immortalem gloriam consequutus est, longè maius nomen, longè maiorem laudem, longè maiorem gloriam è nouo orbe toti posteritati aperto, è populis nunquam antea notis, è nouis syderibus in alio Cælo detectis, ipse Colonus, quā illi tres magni antea Heroes reportauit. Qui non relatione hominum inanimum, non consilio Callicorum nautarum; sed certa ratione, certo Cæli, & terræ circuitu motus est, ad talem in longo Oceano expeditionem capiendam; sed iam tempus est, vt aliquid de Insula Hispaniola, vt aliquid de beata adeò regione enarremus,

Colonus
Cæli dimen-
sione motus
est ad exp-
ditionem ca-
piendam.

O

ALE-

per difficil-
limum ad
æquinoctiū.

Coloni lau-
dit.

Danaus.
Iason.
Hercules.

ALEXANDRI
GERALDINI
EPISCOPI.

LIBER DECIMVSQVINTVS.

ONSVEVERE olim Præfides provinciarum, consuevere ipsi Consules, qui publico patriæ nomine, provincias administrabāt, rationem omnium populorum, qui sub magistratu eorum continebantur, summis Romanorum Imperatoribus, qui in vrbe erant, vel ipsi Reipub. vno quoquo anno reddere. Nunc (Beatissime Pater) longè æquius est, Præfules omnes, qui sub vario per orbē axe, qui sub vario per regiones cardine agunt, tibi gentis humanæ Pastori, tibi vicem Æterni, & Immortalis Dei tenenti, rationem patriæ, & populi sui publicè exhibere. Tu enim pro regno Cælesti plebi tuæ tribuendo, quod sempiternum est, illi verò pro gloria hu-

Consules, & præfides Provinciarum de populis rationē reddebant.

ma.

mana gentibus terrenis impendenda, quæ breuis, & caduca est, elaborabant. Itaque (Pater Beatissime) quo bono Insula tua Hispaniola floreat, qua orbis parte sita sit, qua institutione mortales eius egere, & qua postea nece occubere, enarrabo. Tuam enim dixi, nam tua est. Alex. VI. Pont. Max. Insulam Hispaniolam, totum latè Æquinoctium, & omnes sub toto hoc Cælo regiones, Regi, & Regina Hispaniæ dono dedit; cum enim hæ terræ à Rege Lusitano è demensione quadam Cæli, & Terræ inter ambos Reges facta, repeterentur, Idem Pontifex, Iure suo in medium adducto, quo patebat omnes terras non antea notas, & in Oceano repertas, quæ fidelium Christi non essent, ad sedem pertinere Romanam, omne ab utroque Rege bellum, amouit; Iure igitur tuam esse dixi, cum publico sedis tuæ beneficio Regi, & Regina Hispaniæ data sit; sed vltra eundem est. Est Insula Hispaniola (Beatissime Pater) plagæ Æquinoctiali coniuncta, quæ forma quadrata agit, nisi quod sinistro per Septentrionem Latere longo, & obliquo planè spacio ad tertiam partem Insulæ introrsum, nec multum diminuitur. Longior aliquantulum, quam lata, vtraque Hispania maior est. Hic amenissimæ valles, latissima plana, multiplici arbore plena, al-

Alex. vi. Insulam Hispaniolam, & totam Æquinoctium Regi, & Regina Hispaniæ dono dedit.

Situs Insulæ Hispaniolæ.

Animalibus
quadrupedi-
bus caret.

Angues op-
timum ad edē-
dum.

Colūbi plu-
rimi ad vo-
lant.

Perpetuum
ver, & aestas.

eissimi montes, cliuo semper viridi, varij fructus sunt, tamen nullæ herbæ, nulla gramina, nullæ arbores eo modo, quo nostræ ante aduentum Coloni, nullum animal quattuor pedum erat, præter cuniculos, paulò supra mures. Nunc verò, quod mirum est, viginti annorum cursu, pulcherrimi greges, prægrandia armenta, ingens faccari copia, casta fistula, piper, & multa beatæ Arabiæ aromata sunt. Nullum genus serpentis, nullæ viperæ, nullæ nigæ ranæ, nullum virus in tota regione apparet. Quidam angues sunt, qui truci effigie se retegunt, præpingues, & esui nobiles. Nullæ aues, nisi virides per acrem volant, columbi, milui, falcones è genere accipitrum, hieraces, qui è Cimbrica Chersoneso in eam Insulam Europa, & Asia maiorem certa parte anni deferuntur, per totum planè Equinoctium vehuntur, & ad vicinas longè Insulas volando penetrant. Perpetuum ver, perpetua aestas, nullus dies sine sole currit, parui imbres, secundo, vel tertio mense vno momento desunt, magnæ in Aprili, & Maio aquæ sæpè sunt, maximæ mense Iulij, Augusti, & Septembris pluuiæ cadunt, tremenda in toto Cælo tonitrua tunc, quoque se pandunt. Quo tempore, antequam sanctum Christi nostri Sacramentum per templa Christiana colloca-

tum

tum esset, vno quoque triennio, quinquen-
nio, vel decennio, maximi venti, maxima
fulgura, stupendæ per totum Cælum tem-
pestates oriebantur, quæ aere vbique pal-
lenti mapalia, arbores, & totam planè pa-
triam perdebant, ipsa dolia farinæ, ipsi ca-
di in littore expositi, ipsi patriæ incolæ,
qui ad loca patriæ ima, vel per abrupta
montium antra non confugiebant, per al-
tum latè aërem ferebantur, cum grandi
frugum, cum grandi miserarum domuum
strage. Quam tempestatem ipsi populi è
casu foliorum quarûdam arborum præui-
debant, & tunc ab optimatibus patriæ ho-
mines eligebantur, qui longè, & latè euul-
gabant, Huracanum breui venturum esse.
Eo enim nomine publicam hanc pestem ap-
pellabant, in communi ad eò malo multæ
naues nostrorum, quæ in portu erant in-
sublime elatæ, in ipso postea mari periere.
Multi Hispani terribiles hominum effigies,
tremendas vbique larvas per aërem
concurrere videre, quæ omnia corpore
Dei nostri per templa Christiana consti-
tuto omninò cessauere! O miram ætherei
Regis potentiam! O miram superæ aulæ
pietatem! O miram summi Dei misericor-
diam, quæ magna vniciue genti reme-
dia, quæ magna vniciue populo auxilia,
quæ magnam vniciue regioni opem,

Ingentes
tēpestates.

Tempes-
tes e casu fo-
liorum.

Sanctiss. Sa-
cramentū Sa-
cramentū in-
teraculum.

O 3

præ-

præstas, huic patriæ ne nimia populi licentia lasciuirent, ne nimia passim libidine deperirent Huracantum dedisti, vt aliquo superæ aulæ metu reprimerentur. Deinde innumerabili palam clementiâ, qua agis, quo illum remedio euitarent è casu foliorum ostendisti; in Æthiopia quoque ne præuasta serpentum corpora greges, armenta, & totam vbiq; gentem, conficerent prohibuisti. Quin etiam cum tremenda in toto eo orbe fulgura assidue cadant cõchas purpureas totum illud mare effundere iussisti, vt eo se remedio mortales muniant, fulmine enim Cœlesti non tanguntur. In Italia cum innumeræ in Terra Marforum viperæ in quodam monte, coalescât, ea incolis illius Patriæ potestas data est, quod viperæ eos metuant, & toti apertè genti subditæ sunt. Manu enim capiuntur, nec vllum audent malum cui-piam inferre, in Africa in regione Psyllorum, vbi Basiliscus in nuda patriæ arena, oberrat, vbi viperæ adeò immanes sunt, quod subitam exteris populis necem afferunt, vbi serpentes nihil tutum esse sinunt, eo Psylli Imperio in eos viuunt, vt è vestigio eos interficiant, vt maxima toti vicinæ terræ remedia adhibeant. In Asia in ora Lyciæ, & in monte Chymera, vbi omnia veneno serpentum plena sunt, eam incolæ

mon-

Peculiarior,
certarum re-
gionum.

montis potestatem in eos tenent, vt eo se loco minimè mouere audeant, cum eos vident, & quod magis est, eis parèt. In Campania felici cum octauo ab hinc anno ab Hispania in Italiam cum Ferdinando Rege traiecissem, ego rerum antiquarû studiosus, quarum illa regio plena est, apud Baias aspexi quoddam paruum antrum, in quo vlrà medium eius, signum à gente Romana eo tempore factum erat, quo ipsi Quirites toto orbe potiebantur, quod si qui illud pertransibant, eo quamprimum, torpore afficiebantur, ea quamprimum, mentis obtusione, quod nullum magè sensum, nullum magè iudicium, nullum amplè spiritum tenebant, & nisi corpora eorum è vestigio in propinquum stagnum, mersa essent, mortua omninò remanebant! O immensa æterni Dei charitas! O inenarranda æterni Regis bonitas! O inestimabilis vilo modo clementia superni Cœlorum Principis, qui non credenda vnicuique malo, vnicuique damno remedia præstat, qui non putanda cum genere humano pietate viuunt, possent aliqui subdere cur ea incommoda gēti hominum mortali Deus præbet. Quibus ego respondeo, Deum Optimum Maximum innumerabilibus debere molestijs iure homines exercere. Si enim omnia per orbem fausta, omnia vbi-

O 4 que

que beata eis current, ea quidem crimina, ea quidem facinora, ea scelera coalescerent, quod nulla in aliqua regione facies virtutis apparet. Sed ad itinerarium meum, à quo me nimium seiungo, iam reuertar. Magna adeò vbertas, magna adeò Hispaniola Insula bona sunt, vt nõ facillè referri queant, Mala enim Medica, Citrea, Punica, Chrysomela toto anno è ramis pèdent. Ceteræ arbores còtinuos fructus, continua poma habent, plura tam vna anni parte, quam alia, & vites pari modo botros emittunt, pepones semel sati ad quintum annum durant, cum maiori quolibet anno prouentu, postea siccantur. Ocymum, & reliqua hortorum olera semper virent, & omnia semina, omnes plantæ ab Europa allatæ sunt. Nam ante aduentum Coloni nullos fructus è nostris, nulla olera hæc terra procreabat; sed priuatos, & suauis à se fructus, emittebat, qui alia forma, alia effigie, quam nostri erant, quorum plantas cum magna ad Beatitudinem tuam cura in Italiam afferre faciam, verum ignoro quid referam de tritico, feruntur frumenta, & ab vno grano plurimi è vestigio culmi oriuntur in quorum eupside longissima spicæ sunt. Inde è singulis internodijs multi procedunt rami, in quibus nouæ quotidie spicæ nascuntur, &

pri-

prima spica nondum matura recentes omni parte spicæ pullulant, quarum maturitatem operiri longum videretur, & veram, elicere messem, labor Sisyphus esset. De vino idem est, ponuntur malleoli, & secundo anno præalta vbique tabulara complent, quo horti, quo villæ, quo læta populi viridaria sunt, & ad quintum annum, cum maiori semper multitudine racemorum, postea fessæ vites ad quartum plane annum, nihil edunt, tamen in solo non longè à Ciuitate sancti Dominici duas, & vberes vno anno feturas præbent, è prima optima vna sunt, tamen vinum duraturum toto anno, ne acefcant, non credo exprimi posse, è secunda aciduli racemi cum ea, qua antea, vbertate, succedunt. Multi agricolæ dicunt montana patriæ loca adenda esse, quæ ea luxurie minimè agant, qua plana, & valles. Ego tamen credo diuifas esse frugibus, hærbis, graminibus, & floribus regiones, & hanc terram habere panem à natura datum, qui è radicibus est, tamen cum nullam operam agriculturæ dederim, nihil audeo veluti certum asserere; nisi quod si triticum, & vinum ferret, hæc patria esset omnium in toto orbe beatissima. Quædam arbores sunt magnoperè odoræ, quædam sub cortice nigra, veluti sepia est, quædam rubæ, & ex ijs omnibus per-

pul-

Bona non credèda Insula: Hispaniolæ.

Suauis fructus terræ Hispaniolæ.

Triticum vbertas.

Malleoli secundo anno maximi sunt, & post quartum annum nihil emittunt.

Duas in anno feturas vites edunt.

panis e radicibus.

pulchræ vndique tabulæ dedolantur, quædam adeò magnæ, quod è trunco vnius prælongam, & latam planè cymbam conficiunt, quædam magnos, eo modo ramos emittunt, quod grandes ad longum spatium umbras faciunt, quædam sine vilo ramo ad longum per aerem tractu se extendunt, & in ipso postea vertice paruos ramos & folia explanant, quæ spissa, & stricta omni loco folia, & ramos habent, & solos extra fructus cum mira pulchritudine exerunt, qui suauissimi sunt, & vocabulo à gente Hispana indito, mammei nominantur; sed ad alia bona eundum est. Fontes, & riuus vbique nitidi scaturiunt, parua, mediocria, & grandia flumina, omni loco, quo necesse est, veluti opus naturæ mirabile, se retegunt, referta piscibus, & magnis cæcris, qui in etiam omni parte Insulæ paulum vda ebulliunt. Portus insignes toto littore, quo maria se extendunt, hinc, inde patent. Greges, armenta, & omnia demum animalia, plures fortis, & maiores, quam in tota Europa edunt. Lacus, & stagna plurima, & maxima sunt, cum vario genere piscium, inter quæ in vno nullum inueniunt fundum; In remotissima Insulæ parte Septentrionem versus mons est altissimus, & omninò inaccessibilis, vbi homines siluestres sunt, toto corpore tecto longis vil-

lis,

Fontes.

Portus.

Homines
Siluestres.

lis, præterquam in ipsis pedibus, genibus, vtraque manu, & toto quoque vultu, vti in Italia, & Hispania per publica optimatû, & principum atria pinguntur, ij omnia hominum comercia euitant, & si quando ad loca plana descendunt, & aliquem peregrinum hominem intuentur, ea adeò velocitate se in montem referunt, quod à nullo possent equo superari. Per loca quæque finitima maximi lacerti per stagna sunt, qui nullam homini vim luce afferunt, si tamen in die dormientem, vel nocte vigilantem reperiunt, cum ore pendulum, indè exportant, & deuorant.

ALE-

ALEXANDRI
GERALDINI
EPISCOPI.

LIBER XVI.

Hæc habui (Pater Beatissime) quæ de solo Patriæ enarrarem, quæ tot, & tanta sunt, quod si recto omnia iudicio scribere voluisssem, longo in immensum volumine eguisssem: est enim res quæ longa vnius hominis vita nullo posset comprehendi, nec aliquis eam rem crederet, nisi coram vbique intueretur. Nunc ad incolæ patriæ eundem est, erant (Beatissime Pater) ij mortales vicini populorû Insulæ Hispaniolæ plane pij, in lege naturæ viuebant. Nullam alicui vim inferebant, matrimonia obseruabant. Summum Ius æqui, & boni menti innocuæ affixum nullo vinculo, sed quodam animi bono erat. Habebant Regulos pij populi, qui fronte lata,

& pla-

Descriptio
populorum
Hispaniolæ.

& plana, cum aluo materna egrediebantur ex industria facta in publicum prodibant, vt venerabiliori per populum effigie agerent. quos miro cultu prosequabantur, nec vlla bella, nisi pro tutando regum limite, eis erant; omnia habebant communia, preter domos, & priuata officia; minimi cibi erant, Potus aqua; panem è radicibus faciebant, quæ semel satæ ad longum tempus durant, & salubre toti genti nutrimentum præbent, tamen aqua ex eis expressa, mortem affert. Quædam etiam genera arundinum habent, è quarum internodijs rami cum botris candidis leguminum, & magnitudine, & rotunditate eicorum emittuntur, è quibus validum panem, & validum pro forti stomacho nutrimentum conficiunt. Obsonia erant magni cancri, magni lacerti, pisces ab Oceano aduecti, vel è flumine, vel è stagnis, & minuti cuniculi, Monoxylla tenebant excauata acutis lapidibus, optimè fabrefacta, sed longa, & nimium angusta, & ob eam rem periculo plena, quibus ob pisces mari, & flumine habendos. vtiebantur, ipsi tamen ea scientia natandi, qua agebant, nullum periculum obibant. In graui enim Oceani æstu cum euertebantur cum incredibili celeritate vrinando, ipsa supra Mare Monoxylla reducebant. Credebant animam

Communia omnia habebant preter domos.

Credebant immortalitatem animæ.

esse

efſe immortalem, & propterea nullam deſiderium mortuorum apud eos erat, publica reſponſa à Dijs eorum capiebant, qui immani paſſim effigie ſe offerebant. Cupiebant enim numina tartarea timeri, non amari, Patres tamen eorum vnum, principium, vnum Cœli, Terræ, & Pelagi Regem norant, vt antiqui eorum Reges mihi retulere. Extera bella cum Anthropophagis gerere inceperant, qui paulò ante acceſſum Coloni, vicinis, & remotis Inſulis nefanda ingluuie abſumptis ad prædam popularium meorum cum vario carinarum genere, traieciabant, cõtra quos, Inſulares mei innumerabili hominũ multitudine coadunata, cum venenatis ſagittis, cum fundis, cum longis ſudibus, cum telis in cuspide obuſtis accurrebant, & tunc qui è populo meo capiebantur à patria ſua ablati in crudelibus Caribarum, menſis apponebantur, vel reſecti ad genialia patriæ tempora reſeruabantur, qui verò Anthropophagorum ab Inſularibus meis prehendebantur ſimplici morte cõficiabantur, & cadauera humi demandabatur, tanta populo meo pietas à natura inerat, & tamen cum miti adeò gente, eo modo ſænitum eſt, quod partim eorum cum coniugibus, liberis, & tota familia, coacti antiqua ab alueo flumina mutare,

Effigies qua nomina eorum apponebant.

Vnum Deũ Regum credebant cœli & terræ.

Bella Caribarum.

vt aurum indè eruerent, cum nullo planè alimento, niſi paucorum piſcium nutrireſentur, in ipſo labore perire. partim in longo opere feſſi, & ob eam rem vulnere conſecti ſunt, ſceminæ fœtæ, cum quibus aliqua vtendum indulgentia erat, cum onera longè maiora ſubirent, quam vires earum tollerarent, abortu emiſſo, ſtatim cecidere, partim hominum per remota montium loca aduecti, cum ſolo cancrorum viſtu ſuſtentarètur, in medio rerum conatu deſecere, vel cum nulla in longo labore quies præberetur, animam inopinato emiſere, vel ab ijs, qui miſeræ præerant genti, ferro per viſcera ad actò, ſubitò ſuccubuerunt. In regione enim plena incredibili hominum multitudine cum omnia in vario metu eſſent, & populo ad remotiſſimos montes confugiente, panis è radicibus deeſſet, & frumentum, quod è Bætica aduehebatur, vix ipſis patriæ Hiſpanæ gentibus ſufficeret, omnia tragica fuere, & ipſi reguli, ipſi è primaria nobilitate viri, bonis exuti, cum aurum, quod non habebant, fateri cogerentur, inter dura tormenta animam exhalauere. Aurum enim inter priuata bona apud eos erat, Quare innumeri, vt crudelem adeò ſeruitutem enitarèt, vnd cum coniugibus, liberis, tota familia, & gente, violento ſe letho conſecere. Nam ij mor-

tales è communi maiorum instituto ignominiam omni neci anteponunt, & nullam esse mortem arbitrantur, vbi anima non moritur. Addo, quod multi è nostris Hispanis, vel nuda innocentissimorum hominum corpora cædebant, pro minima re. Nec mirum; adhunc enim cardinem mundi eo tempore, quo hæ terræ inuentæ sunt multi homines ob furta, ob homicidia, ob peculatus, ob latrocinia, ob sacrilegia, ob testata cum genere humano maleficia infames traiecerant, vel ij, qui auribus, vel aliquo membro mutilati in publicum prodire in patria eorum non audebant, vel ob publica per populos scelera domi esse non poterant. Hæc, & alia plura eo modo acta sunt, vt vltra decies centena hominum millia extincta sint. Nunc (Pater Beatissime) nefarii illi mortales, qui in homines, nudos, inermes, in lege naturæ viuentes, ad eò saluere ad templa Christiana confugiunt, & cum pij, sancti, & æqui ex omni religione viri, hæc facinora, cum genere humano commissa esse obstupeant, & cum eo genere hominum, apud quos nullum antea nomen Christi peruenerat, & omni crimine, nisi illo, quod cum iniuria, & detrimento gentis humanæ fiebat, liberi erant, ac propterea illos absolueret reformident, vnde in magno ob eam rem labore illi po-

puli

puli sunt, operæ precium erit, Te æterni Dei Vicarium, Te populi Christiani Pastorem, Te fidei retinendæ Præsidem imperare, vt considerato genere damnorum, considerata miserorum ærumna, considerata auri mole, quæ Hispani è priuato calamitosissimorum hominum labore conqueuti sunt, certam ad me partem, pro templo Episcopali, pro Æde primaria Diuæ Mariæ in Vrbe Sancti Dominici condenda, pro nomine Christi in hac parte mundi propagando, vbi nunquam antea transierat deferant, quam ego sub potestate eorum hominum constitutam, qui integritate, religione, vita, magno in Deum timore, testata apud gentes pietate viuunt, ac eo modo operam dabo, cum eo, quo Præsulem templi studio decet, cum ea cura, qua Antistitem planè Christianum oportet, vt Templum magnoperè illustre, ad quod omnes à toto Æquinoctio populi, ad quod omnes à terra Antipodum mortales, qui Tempula nullo sæculo Christiana conspexere, nec Deum aliqua ætate Christum audiueret, nec longè hinc sunt, cum admiratione concurrant, & aliquo in fidem nostram amore moueantur, ad quod omnes Europæ, Asiæ, & Africæ nationes, quandoque in hunc cardinem traiciunt; & cum nomen Beatitudinis tuæ per parietes sculptum,

P

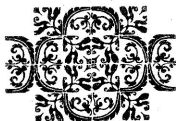
cer-

cernent, cum insignia Sedis Romanæ, ibi retenta cōspicient, Sanctitatem tuam vehementissimè commendabunt, quod nobile adeò opus in cardine à toto orbe Superiori semoto effecerit. Nam Ægidius Gonsalus homo è gente Ibera clarus, vt totum orbem huic patriæ apertum faciat, ad illam Insulam Europa, & Asia maiorem ad nauigauit, & eam cum curribus, armentis, gregibus, tormentis, & magno hominum numero, ea parte, qua illa angustissima est, prætergressus est, nauium classem in alio Oceano fruit, vt vndecim mille Insulas, quæ ab Aristotele referuntur, detegat, & postea Bactrianos, Nabatheos, auream Chersonesum, Indiam, Taprobane Insulam; quæ vltra Gangem est, Persidem, Arabiam, & totam planè Asiam, & Africam Insulæ Hispaniolæ peruiam faciat. Itaque (Pater Beatissime) foue hoc Templum, quod à toto tandem orbe adibitur, quod publico Sanctitatis tuæ nomine erigetur. In eo enim sublimia Pontificatus maximi tui elogia, excelsa familiæ tuæ monumenta, in clyta patriæ tuæ nomina vbique apparebunt, vt Deus optimus maximus Sanctitatem tuam in altissimo populi Christiani culmine, ad longissima tempora tueatur.

Hoc Itinerariū meum in magno Ocea-

no inchoatum, in Vrbe Sancti Dominici finitum est, eo tempore, quo multæ, & magnæ apud Ingatanum vrbes inuentæ sunt, & multa per Æquinoctium, & Antipodes Oppida; & Carolus Romanorum Imperator è Germania in Hispaniam traiecit, & gentem vbique rebellem domuit. Quarto decimo Kal. Aprilis M.D.XXII.

F I N I S.

V I T A
**ALEXANDRI
 GERALDINI
 AMERINI**
 EPISCOPI S. DOMINICI
 Apud Indos Occidentales.

AUCTORE

ONVPHRIO GERALDINO

DE CATENACCIS AMERINO I. V. D.

D. ALEXANDRI ABNEFOTE.

ALLEXANDER GE-
 RALDINVS Ame-
 rinus maiorum ve-
 stigia sequutus, ado-
 lescens in patria sub
 Griphone Philosopho educatus,
 omni litterarum genere abundè re-
 fertus, in Hispaniam cum Antonio

fratre proficiscitur, suaque consuetudine politoribus litteris; & poësi maxime imbutus, ac paulò post quam in ea substitit, primùm armis contra Lusitanos Hispaniam vltiorem inuadentes se se dedit, e castris deinceps ad Regiam aulam, à populo Elisabethæ Reginæ fuit, mox fratre Regio Legato, & Oratore destinato à Ferdinando, & Elisabetha ad Franciscum Brittonum Ducem, eundem comitatus, munere & ipse Regio fungens, ij vtroque obito ad suos Reges simul reuersi; Tum ipse rebus sacris addictus Protonotarij munus suscepit, & succedente tempore Episcopus Vulturariensis à Pontifice renunciatus, & à Rege Hispaniarum maior Cappellanus eligitur, à quo ad Pontificem Max., & Principes varios missus est.

Fœdera plura cum Alexandro Sexto Pont. Max. Cum Maximiliano Cæsare, cum Republica Venetorū, cum Duce Mediolani composuit, per quæ suo Regi pulcherrimæ, maximæque victoriæ obuenerunt. Ad Consilia sanctiora à Regibus Ferdinando, & Elisabetha adhibitus, dū Christophori Columbi expeditio proponeretur omnibus fere reluctantibus, & eam vti temerariam reijcientibus, varijs argumētis compressis, pacatisque animis dissentientium Mathematicis rationibus, atque demonstrationibus Columbi consilia iuuuit, & ita effecit, vt tantum opus à Regibus susciperetur, & expeditio iniretur, amicoque Columbo omni ope auxiliatus est. Ceterum dum suæ virtutis, & Pietatis non obscurum argumentū præbet;

erudienæ Regiæ proli Ferdinandi præfectus est, quo munere viginti totos annos maxima sui laude functus, Reginas quatuor Sanctissimis moribus, & Regijs ornamentis instituit, videlicet Elisabetham omnium natu maximam Ioanni Regi Lusitaniæ filio nuptam; Mariam Emanuelis Regis Lusitaniæ uxore, Catherinam Henrico VIII. Angliæ Regi traditam, ac Margaritam Austriacam Maximiliani Imperatoris filiam, Ioannis Principis Hispaniarum uxorem; quarum omnium nubili iam ætate cõnubia fanciuit, eorumque iura, & capita digessit, varijs propterea itineribus ad Reges susceptis; exinde in Angliã à Regina Elisabetha missus, ut ibi Reginæ Catherinæ fidam operam nauaret; vbi Protosacerdotis Regum hono-

re decoratur, & Nuntius Apostolicus à Rege expetitus; ob immanes simultates postea, & iurgia inter Regem, & Reginam exorta, cum parum gratus ea in aula sibi videretur esse, discessit, & in inferiorem Germaniam ad Margaritam Austriacam, olim alumnam contēdit, à qua honorificentissime exceptus in oppido Bruxellis, ab ea Romam inter nuncius ad Leonem X. Pont. Max. est missus; cumq. eo in itinere sūmis in Alpibus Maximiliano Cæsari Italiam petenti obuiam processisset, benignissimè habitus, ab eo ad Leonem X. ad Rempubicam Florentinam, & ad Urbem Neapolim Orator allegatur, atque Pontifici proponitur à Carolo Rege ad Episcopatum S. Dominici: Legationibusque Cæsaris Romæ, Neapoli,

Florentiæ peractis, à Leone X. Pont. Max. ad eundem Cæsarem, & omnes Reges, & Principes Christianos iterum Legatus mittitur pro fœdere inter Christiani orbis capita conciliando aduersus Selinum Turcarum Tyrannum. Ab Vrbe digressus ad Franciscum Primum Gallorum Regem pro obeunda Apostolica Legatione primum contendit ab eoque, non minus hilari vultu quam decenter exceptus: Inde ad Maximilianum Cæsarem Rhenum ultra in oppido Sicambro moram trahentem se contulit, reque Pontificis rite peracta; eodem consilio in Britanniam ad Henricum VIII. profectus est, postea ad Scotiæ; & Daciæ Reges, tum ad Regem Hungariæ, & ad Regem Russiæ peruenit, postremò in Hispaniam reuersus ad

Carolus Hispaniarum Regem accessit, & apud hos Reges Pontificis mandatis sedulò expositis, orationibus coram ipsis, & Proceribus habitis, illos ad obsequendum Pontifici, ad subleuandam rem christianam, fere collabentem, ad hostes Turcas obterendos omni conatu hortatus est; His peractis cum vix in Europa pro Republica Christiana magnum aliud facinus patrandum ad eius pietatis vota superesset, laborum maiorum pro Christi nomine propagando cupidus anno 1520. Hispali soluens annuente Pontifice ad Indos in fide erudiendos ad Urbem S. Dominici sui Episcopatus sedem, in Insulam Hispaniolam properauit. Primus ibi Antistitum Christianorum, in itinere gentium mores, quas adiuit

scrutatus est, & diligentissimè descripsit, Religiones, & Populos, illorumque antiqua monumenta exquisiuit, iura collegit, atque in volumen sui Itinerarij retulit. Vbi tandem ad Indos appulit, à prædicatione nunquam cessauit, sacris pijsque moribus, & institutis plebem sibi commissam erudiuit; Tempa more Christiano construxit; Sacerdotia instituit; iura disposuit; Sacrorum cultum adauxit; Officia ordinauit; Christi Gloriam propagauit; laboris nunquam expertus in Ciuitate S. Dominici magna Sanctitatis fama Septuagenarius obiit, Anno 1525. Relictis multis lucubrationum clarissimarum monumentis in quibus non minus Pius quam Doctus extitisse probatur. Ea videlicet sunt.

Itinerarium ad Regiones sub Æquinoctiali plaga constitutas.

Epitome Conciliorum ab orbe Christiano.

Summorum Pontificum acta.

Sacrorum carminum lib. vigintiquatuor.

Epistolarum lib. duo.

Officia varia Sanctorum.

Volumen Orationum ad Principes Christianos pro bello contra Turcas mouendo.

De Ijs, qui funguntur à secretis Principum.

De Educatione nobilium puerorum lib. vnus.

De Educatione nobilium puellarum lib. vnus.

De Officio Principis.

Elogia Virorum Illustrium Romanorum ab Ænea vsque ad Pom-

peium Magnum .

Vita S. Benedicti Sapphico carmine .

De Quantitate Syllabaria , & Carminum compositione .

Inuectiuę Liricę in Malam foeminam .

De Latij, & Romę laudibus, & antiquitatum præstantia Elegiaco Carmine .

Monumenta Antiquitatum Romanarum, e veteribus inscriptionibus recollecta suis itineribus, & studio .

Vita S. Catherinę Virginis, & Martyris. Carminibus latinis .

SER-

S E R M O
ALEXANDRI
GERALDINI

EPISCOPI S. DOMINICI
Ad Populum suę Ciuitatis .

V M Ecclesia nostra (nobilissimi, & Carissimi Fratres, & Filij mei) ad longa adeò tempora sine verò Pastore, sine vero Patrię patre, sine Præsule ab æterno, & immortalis Deo constituto fuerit, quid inde subsequi potuerit? longè magis vobis omnibus (qui præclara prudentia, illustri iudicio, & testata multarum rerum notitia floretis) quam vlli alij compertum est. Ego vero Patrię vestrę Pontifex, cui immeritò tantum onus attributum est, huc veni, vt populum mihi demandatum, vt gregem priuatim meum, vt prolem mihi peculiarem à primò tempore desertam vero Antistite, à prima insti-

tu-

tutione Ecclesiæ viduam vero Episcopo paterno amore retineam, & eos qui à vero itinere aberrauerint in rectum iter, & rectum Ecclesiæ tramitem reducam. Verùm (carissimi Fratres) Verùm; Amatissimi Filij (plurimum ego omnium hominum, ordinibus huius patriæ nostræ publicè & priuatim debeo, eo) quod meum in hac urbem aduentum tantopere desiderastis, & magno adeò cum studio à Carolo Cæsare D. nostro efflagitastis; propterea nunc; quod ipse Deus ad amatam diu sponfam, ad optatam sedem, ad desideratum diu Templum me trahit, polliceor in rebus patriæ publicis, vbi aliqua templi nobilitate opus erit, me omnem opem, quam potero vnique vestrum, allaturum esse, vel exigua prudentia mea nihil omnino prætermisurum, quod ad peculiare commodum, ad publicam utilitatem, ad commune ciuitatis nostræ bonum cedat. In rebus vero diœcesis nostræ, quod ad rem sacram attinet diu, est quod in animum meum induxi me omnibus viribus elaboraturum esse, vt omnia ad pium, ad sanctum, & æquum planè iter deducantur; Ad quam rem ego indignus nobilissimæ Patriæ vestræ Præsul priuatas, & publicas omnium Religiosorum, & populi mei preces imploro. Nam eo modo om-

nia

nia ad optatum scelicem, & beatum exitum peruentura spero. Præterea, si quid apud florentissimum Imperatorem Carolum Dominum Nostrum auctoritate valuerò, si quid potero, quod ad commune, huius Ciuitatis nostræ beneficium, quod ad generale vniuersæ Insulæ compendium cedat, quo maiori possum affectu precor, me, veluti Fratrem, veluti Filium, veluti Patrem, & dicatissimo veluti Ministro vtamini. Cæterum, spectatissimi Fratres, & Filij mei, licet res Ecclesiæ ipsi præcipuè Episcopo inhærere debeant, penes quem supremum fidei regimen inest; tamen, quoniam pij quique, & boni Præsules, qui sancti, quique populorum Episcopi, qui vltiori per populum gradu, quò maiori in Deum obseruantia vivere, eò maiori quoque studio decori earum multiplici hominum auxilio prospicere satagunt; Vos oratos velim, vt eas vnâ mecum gubernetis, me filiali amore emendetis, & omnes Sacerdotes fratres meos, & omnia Patriæ templa, & omnia religiosorum Patrum cœnobita modo commendata habeatis, vt magnum in hoc aduentu nostro beneficium se recepisse sentiant.

Q

ALE-

ALEXANDRI
GERALDINI

CARMINA.

DVM OCCVPARETVR IN VRBE S.DO-
MINICI apud Indos in Templo Diug
Mariæ Primario ædificando.

Nunc ego Templum studeo beatum
Magna Regina superum potenti,
Atq; cum multo per inane latum
Tollere honorem.

Et meas vires, eni munque totum
Spondeo, & magnos pariter labores,
Vndique vt digno niteant decore,
Omnia plena.

Numini magno genitricis almae
Ventre quæ summum potuit Tonantem
Ferre, sunt certè tribuenda quoque
Grandia multum.

Quæ supra gentes volitant caducas,
Sintque res pulchre similes Olympo,
Nilque terrena subeant ruina
Omnia mira.

Sed tamen nostrum capiet laborem
Illa cum vultu pietate pleno:

Nam

Nam solet totas refouere terras
Fronte serena.

Et solet gentes recreare mœstas,
Pallio subter retinere sancto;
Et solet turbę misere vocanti
Ferra leuamen.

Hæc supra celsas renitebit aras,
Picta præclari manibus magistri,
Atque cœlestis facie beata
Oreque miti.

Et leget psalmos veterum probatos,
Cum quibus cælum penetrabat altum,
Cum David sedes superum subibat
Pectore toto.

Nuncius stabit veniens ab astris,
Vndique insigni radiante vultu,
Lilium dextra retinebit alta,
Ore decorus.

Desuper magnis radijs Columba
Cincta consistet niueo colore:
Alites certe superabit omnes
Ore notando.

Ipsè tum nobis memoranda semper
Verba Diuini referet Parentis;
Nunc aue terras merito per imas
Gratia plena.

Tu quidem lato sacra Virgo Olympo
Ætheris Regem paries potentem,
Vnaque illæsos veteri recessus
Sola tenebis.

¶ 2

Par-

Parte sub templi media per amplum
Aeris tractum Cruce ritè Cbristus
Corpore, & totis manibus retentus
Ipse manebit.

Siuè se dextra paries retendet;
Siuè per partes retrabat sinistras;
Siuè quâ templum renstebit alta
Sede, vel ima.

Arte censèbunt veterum magistra
Cuncta præclaro fabricata cultu
Vndiq; & leta pia templa ubique
Luce nitebunt.

Aedis in prima facie sacrata,
Quâque consurgunt lapides quadrati;
Quâque se tendunt hominum labores
Arte notanda.

Fronte sub templi media superbi
Signa Romana veneranda sedis,
Et sacrum Papa diadema fulget
Vndique celsum.

Qui Caput trina redimens corona
Rite sub cælo residens Latino,
Iura dat toti sacra nempe Mundo,
Rektor ubique.

Inde cum pulchris Aquilæ Thiaris
Cæsaris partem relegunt sinistram:
Illa magnorum fuerant Quiritum
Stemmata quondam.

Marte qui totas tenere terras,
Subditum forti pelagusque dextra

Quâ

Quâ vagi phæbi radiant quaârige
Littore utroque.

At Geraldina sacra signa gentis
Inde cum multo veniunt honore,
Sydere interno peramanda multum,
Palladis ardor.

Quâ bonam præbens populis quietem
Bella per gentes remouet tremenda;
Regibus sanctum tribuit liquorem,
Chrismaque notum.

Sculpta, cum Præsul foret Urbis huius,
Nempe Alexander pietate notus,
Qui dedit multis documenta magna
Regibus olim:

Semper, & castas coluit Camenas;
Atque Parnassi iuga celsa montis
Sapè scandebat, sociatus illo
Ordine sancto.

Q 3

ALE-

ALEXANDRI
GERALDINI

O D E.

DE ADVENTV SVO AD TERRAS
Equinoctij.

Per mare veliuolum, noſtrae ultra ſydera
Venimus incolames. (terrae,
Sydera per cælum mutato currere vultu
Vndique conſpicimus:
Verſa, per Arctooſ longè diſtincta Triones,
Hic prope iuncta Mari:
Hic quoq. nō reſtuit Neptuni littora magni
Tenta per Oceanum:
Hic quoq. tam Pelagi ſe pandūt moſtra pro-
Turpia, & ore truci. (ſundi
Deterius nihil, & nihil eſt immanius uſquā,
Nil a teoque ferum.
Humane paſſim comedūt qua corpora gētis,
Voceque cum reſona;
Nullos eſſe Deos credunt, & numina nulla
Aethera per ſuperum.
At decus aternū multo qui robore praſtant,
Per populos capiunt.
Regna per immēſas ſunt haec diſfuſa rotatus
Quā volitant oculi.

In-

Innumera paſſim ſe pandunt vndiq. gentes,
Oppidaque innumera:
Atq. venenatas iaciunt per bella ſagittas,
Et nece cum ſubita.
Frōte truci, nimium Truculēto deniq. vultu,
Praha cruda mouent.
Haec ego per terras ignoti in cardine Mundi,
Haec ego perq. plagas,
Poſt multos menſes longo poſt tempore veni,
Claffe ſecante mare.
Gentibus, & populis ſanctiſſime ſigna ſecutiſ,
Qua veneranda micant.
Et me Paſtorem vitę voluere tenenda
Eſſe ſuum penitus:
Pontificem Populi longas legere per oras
Innumero ſpatio.
Me miſerum tota mundi regione remoui,
Quā decus ingenij.
Linquere forte datū populos, & regna potētū,
Qua ratione vigent.
Et nūquā in terras equidē remeabo Latinas,
Quā genus, & proauī,
Oſſa mea Matris recubāt, ubi marmore tecta
Cbaram mihi nimium,
Et pater, & proauī, noſtrique ex ordine fratres
Membra ſepulta tenent.
Hic me barbaricas inter ſuſſistere gentes
Sors inimica iubet.
Intrabit quōdā ſacra haec per templa futuri
Noſter ubi tumultus:

Q 4

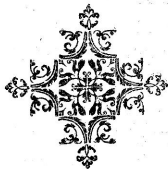
Atq.

Atque in specūātes nostros e marmore vultus,
 Stemmata celsa Domus.
 Terrarum dicent tali subsistere parte
 Hic homo natus erat:
 Vrbe diu p̄sul quondam permansit in ista,
 Nomine cum celebri:
 Et docuit vulgo Christi documenta beati
 Iure sequenda fore.
 Maxima per nostras induxit cōmoda gētes:
 Pastor ubique pius.
 Hic referavit iter lati per sydera cœli
 Gentibus, & populis.
 Et merito viuet magno cum nomine semper
 Qui bona tanta tulit.
 Sed nostras penitus laudes numerare relin-
 que mibi sunt odio. (quam,
 Ad me cum magna certe ratione redibo,
 Quod mibi iure licet;
 Qui varios casus per totas vndique terras,
 Per pelagusque vagam,
 Ac animo intrepido discrimina cūcta subegi,
 Quæ renuunt reliqui.
 Me superi nimium radiantia numina Phœbi
 Heu penitus lacerant;
 Humida terra nocet; prosūt alimēta nec vlla,
 Pomaque nulia placent.
 Hic mibi nēpē seni funus iam fata maligna,
 Sors, & amara parant.
 Debebam nostros populos à cardine motos
 Quarere per pelagus.

Ac

Ac alia auersi multum per sydera cœli
 Cum rate vela dare.
 Fata valēt nimium, fatis agitamur iniquis,
 Sic tolerante Deo:
 Et sepē in toto pariter nos cernimus orbe
 Quid mala fata ferant.

LEO-

LEONI X.
 SUMMO
 CHRISTIANORVM
 PONTIFICI,
 ALEXANDER
 GERALDINVS,
 EPISCOPVS VLTVRARIENSIS
 F. S. P. D.

ENI (Sanctissime, & Beatissime Pater) ab ultimo plane Occidente, in quo quattuor, & triginta nobis anni pertransiere; in quo meliora omnia ætatis nostræ tempora in quatuor Reginarum institutione præteriere: Verum antequam ultimo Iberiæ cardine egrederer, Cantabrico, & Gallico Oceano classe adnavigato ad Carolū Regem ætate puerū, altitu-

di-

dine iudicij, & Regio decore senem, traieci; qui, & memoria veterum officiorum meorum in Margaritam, Amitam suam, Maximiliani Imperatoris, Filiam, mulierem omnibus antiqui sæculi comparandam, & fide mea in, Auos Reges cõperta, vehementissimè me fouit, & tandem ad Episcopatum S. Dominici apud Indos me præsentauit. Quæ sedes, Pater Beatissime, ab omni Europæ Asiæ, & Africa limite semota, nullum cum aliqua natione Orbis nostri commercium habet: Nunc ego (Pater Beatissime) à postremo illorum Morinorum ore iam senex, & multa fortunæ varietate quassus, ad altissimum solium Sanctitatis tuæ per inferiorem latè Germaniã contendi, & te supremum Populi Chriftiani Pastorem vnicum gentis humanæ præsidium, & Æterni Dei Vicarium oro, vt ex Vulturariësi, transferās ad eundē me Episcopatū. Cupio enim, postquam matè adeo Regine meæ se discipulæ mecum habuere, & alij, quibus benefacta mea tantum profuere in regione Mundi nunquam antea reperta, & sub sydere nulla ætate maiorum cognito, viuere vbi Regi Regū causę operã dādo, fidē sanctā propagādo æterna retributione nō carebo; & ita spero magnū Sedi tuæ Pontificæ incrementum me daturum esse, & ingentem sæ-

culo

culo tuo lucem allaturum. Est siquidem ea gens innumerabili per Septemtrionem, Austrum, & Orientem (spatio diffusa, quæ Deum effigie horribilem colit; Mostra immania, cum incredibili animorum metu adorat, & ea habere numina cupit, quæ populum humanum vultu apertè crudo, & truci teneant. Sic quando (Sanctissime Pater) aliquod: mihi minimè datum est in axe mundi cognito præmiū, vbi tot, & tam testati cū magnis Regibus, & Principibus labores mei perire, & vbi ipsi Mortales ratione vtuntur, & vbi vera æterni, & immortalis Dei documenta obseruant, permitte tu (Pater Beatissime) cum gente Mundi nullo sæculo audita, rationis, & consilij experte, & cum populo extra omnia sidera nostra manente, planè, & apertè vitam ducere. Spero enim me effera, & incultu illa mortalium ingenia cum religione exolliturum; barbara omninò corda eorum hominum, qui more belluarum viuunt, doctrina, & prædicatione sedaturum; & nomen Iesu Christi Domini Nostri Sanctitatis, solijque tui in toto eo cardine sempiternum effecturum. Vale Pater Sanctissime, quem Deus Optimus Maximus in felicissimo isto Sedis Romanæ culmine ad longa, & diuturna tempora faustum, & beatum,

red

reddat. E Colonia Agrippina inferioris Germaniæ Vrbe pridie Kal. Iulij 15 16.

QVÆ EGO

ALEX. GERALDINVS EPISCOPVS

à S. D. N. supplex peto,
hæc sunt.

VONTIAM Populi mei sub alio Mundi cardine siti, nihil cū Europa, Asia, Aphricâ commune habent, & in eo axe sunt, ad quem innumera à tota plaga Equinoctiali gentes confluunt, supplex oro, vt prænobile Annuntiatae Diuæ Mariæ templum ibi adificari queat; vt vnum ritu Christiano iubilæum, & multæ, & magnæ à Sanctitate tua indulgentiæ, quolibet Festo Sanctissimæ Mariæ per annum cursum, concedantur, quas non tantum Insulæ Hispaniolæ populi, sed omnes Cubæ, Diui Iannis, Americæ Magnæ Insulæ incolæ, etiã omnes, & operantes sub eo celo constitutæ consequantur; Quædam pecuniarum summa pro eodem templo primario Beatissimæ Annuntiatae Diuæ Mariæ in Vrbe sancti Dominici condendo iam antea est soluta, & ego polliceor in celebri quoque templi mei loco prænobile familiæ stem-

ma,

ma, & in primario magni ostij pariete hoc
elogium me positurum esse.

LEO X. PONT. MAX. IN VRBE FLVENTINA
ORTVS E NOBILI, ILLVSTRIORIMEDICORVM
GENTE, HOC TEMPLVM, IN AXE A TOTO ORBE
REMOVEDO, OB COMMVNE FIDELIVM
CHRISTIBONVM FIERI IMPERAVIT.

Igitur supplex, & humilis peto, vt ij morales,
qui sub alio mundi Axe, sub alio Septentrione,
& sub alio Oceani tractu in plaga Æquinoctij
viuunt, aliquo in fidem nostram amore moueantur;
vt aliquas, & magnas Sanctorum reliquias per
Luciũ Geraldinum Nepotem meum ad me mit-
tat, eorum dico Sanctorum, qui euulgato
vbique martyrio agunt: Publicum enim
sanctitatis tuæ opus est, vt fides tua magnum
in alio orbe incrementum capiat. Ego sub fide,
à Præsule templi rite obseruata, recipio quod hæc
sub tabernaculo sanctorum litteræ notatæ erant.

LEO X. ROMANORVM PONT. PRIMVS
RELIQVIAS SANCTORVM IN HVNC
CARDINEM MVNDI A TOTA GENTE
HYMANA SEIVNCTVM, IN QVEM
NULLVM ANTEA NOMEN DEI
NOTI PERVENERAT, EA RATIONE
MISIT, VT FERA BARBARORVM
CORDA RELIGIONE EMOLLIRET, ET

MVL-

MVLTA CHRISTO ANIMAS
CONQVIRERET.

Item quoniam Regij in vrbe sancti
Dominici Magistratus, me suadente nobile
pauperum Domicilium condere cœperet,
in quo soli finitimarum Insularum populi,
solæ sub Æquinoctio gentes, quæ fidei
lacrum receperet, & in hanc Urbem
spontè, vel vi aduenere, quæ planè
innumera sunt, si egrotarint, admittatur,
& hoc opus nisi publica Sanctitatis
tuæ ope iuuetur, ad longa sæcula
iturum est: quò maiori possum studio
precor, vt in die Petri, & Pauli
festi aliquæ Indulgentiæ ibi concedantur.
Quod miserorum receptaculum, licet
multa civium adminicula habeat, quæ
operi conficiendo non sufficiunt, post
quam indulgentiæ sedis Romanæ
vbique euulgata erunt, totum
Beatitudinis tuæ erit, & in magno
populi ob eam rem gaudio agent,
& hoc à me monumentum in
marmore in primo domus ostio
ponetur.

O PII SVB TOTO AEQVINOCTIO
MORTALES, O BEATÆ SVB CLEMEN-
TICŒLO GENTES, QVÆ AD
SANTAM DEI FIDEM VENISTIS,
LEO X. PONT. MAX. PATRIA ETRVSCVS,
MEDICEVS GENERE, ANIMI MAGNITV-
DINE, DOCTRINA, ET RELIGIONE
MAGNVS, HANC PROSEVIAM VE-

STRAE

STRAE TAMTVM GENTI, VESTRAE
SOLVM POSTERITATI EREXIT. PRO-
SPICITE NVNC QVÆSO SVMMAM VI-
CARIÏ DEI PIETATÈM, QVÆ AB VRBE
ROMA IN IGNOTVM VSQVE ORBEM
VESTRVM SE PROTENDIT.

Præterea (Pater Beatissime) ille Deorum
imagines, quas ad Sanct. Tuam mitto pu-
blica toti Patriæ responsa dabant, quæ
postquam Corpus Dei nostri per templum
nostra collocatum est, loqui omnino desie-
re: & aduertat Beatitudo Tua, quod illa ef-
figies, quæ truculento palam ore te effert,
primarius harum regionû Deus erat, qui à
tota miserorum hominum mortalitate ti-
meri cupiebat, formæ vero Deorum acu-
phrygionis pictæ, eorum hominum erant
qui pij, & iusti cum testato aliquo per po-
pulum merito, vixerant, & communi Sa-
cerdotum, & Patriæ Apotheosi inter san-
ctos connumerabantur; & dentes qui in
ore se exerunt à cranio pendent humano,
quod sub opere phrygio delitescit; & hæc
quoque effigies hominum inter sanctos
relatorû aperta per populum oracula red-
debant, quæ aduentu Dei nostri per hanc
patriam omnino obmutuere; (Nunc Pa-
ter Sâctissime) in manifesto adeò miracu-
lo supplex oro, vt Deos à te victos (Præ-
sules enim, & Sacerdotes à Beatitudine,

tua

tua constituti tantum toti patriæ bonum
ferere) in ingressum ædis Lateranæ, & in
vestibulo Diui Petri, vna cum hoc Elogio
suspendi diuino oraculo tuo mandes.

HÆC SVNT IMMANIA NVMINA A
LEONE X. PONT. MAX. VICTA, ET AB
ALEXANDRO GERALDINO EPISCO-
PO, BEATITVDINIS EIVS SERVO AB
ÆQUINOCTIALI PLAGA MISSA, QVÆ
MODO TACENT, ANTEA LOQVE-
BANTVR.

Item quoniam Hispani Colono Lygu-
re Æquinoctialis plagæ inuentore morte
sublato, vltra decies cetera eorum homi-
num milia, qui boni erant, vario lethi ge-
nere confecere; qui cum magna erant cu-
ra ad Fidem nostram ducēdi, & ad præsens
scelerati homines secreta patrati facino-
ris conscientia mouentur, & ipsi omnium
Religionû Cōfessores apertè renuunt eos
absoluere, nisi bona, labore illorum parata,
ante à restituant, quos vbique peremere:
humiliter peto, vt aliqua nummorum,
summa pro Templo maiori Episcopali cō-
struendo imponatur, qua ab omni postea
confessione libere absolui queant; & ego
hunc in marmore titulum sculpi curabo.

O CIVES! O POSTERI! QUI ANTI-
QVA MAIORVM FACTA SCIRE ANI-
MŌ HABETIS, QVÆ MAGNO POSTE-

R

RITATI

RITATI EXEMPLO SVNT. LEO X. PONTIF. MAX. GENTE FLVENTINA, ET ROMANA EMISSVS, E FAMILIA MEDICES EX VRSINA MATRE EST, LEO VERI DEI VICARIVS, IVDICIO DIVINO, INGENIO PER TOTVM ORBEM SVBLIMI AGENS, HOS PARIETES MAGNI TEMPLI DIVÆ MARIE A SVPREMO ILLO PETRI SOLIO, QVOD IN LATIO EST, ERIGI FECIT. MVLTA ILLIS IMPOSITA, QVI DVRAM CAEDEM IN MISEROS INSVLÆ HISPANIOLÆ INDIGENAS, QVI DAMNATA IN ANTIQVO; SCELERA PATRA RVNT.

Item quoniam in Insula illa quæ Europa, & Asia est maior, quam indocti Continentem Asiæ appellant, & alij Americam, vel Pariam nuncupant, & in alijs Insulis, in quibus aliqua habere cõmercia Hispani cæpere, Barbari illarum nationum alios à remotissimis regionibus Barbaros in servitute tenere, quos Hispanæ genti è mutuo commercio vendere consuevere, & quidam religiosi per publica fora, per publica templorum pulpita inexplabile, veluti scelus eos emi prohibent; supplex oro Sanctitatem tuam, vt apertè imperet servos exleges à gente exlege, vt Christiani fiant, libere emi, & ipso Fidei lau-

cro plebi licere Christianæ publicè servire. Præstat .n. hominem infidelem emi, & vera æterni Dei lege recepta sub populo Christiano servitutem tolerare, quâ testata in sola Patriæ suæ libertate sine Fide nostra frui; quanto magis qui ipsi exleges sub Imperio exlegum servi sunt. Qua in re Beatitudo tua immortale apud Deum meritum consequetur.

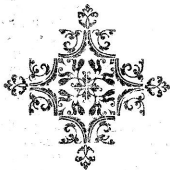
Item quoniam si qua à Vicario meo interdicta emittuntur, si qui publica hominum communione privantur, è vestigio per templa eorum admittuntur, & publicæ abfoluuntur, affirmantes interdicta Vicarij mei minimè æqua esse; in tanta iniquitate minimè oportet te veri Dei Vicarium ea tolerare.

Præterea, vt memorabile aliquod Sedi Romanæ incrementum, in longo adeò ab Europa Asia, & Aphrica intervallo afferre queam, & æternū Fidei tuæ fundamentum iacere, supplex peto, vt me Legatum natum, cum ea auctoritate crees, qua Cantuariensis, & Eboracensis Archiepiscopi in Britannia Insula pro eo populo in lege Christi retinendo perpetuo creati fuere; quod quidem, tantò æquius cum Insula Hispaniola fiet, quãtò longius à toto aperto orbe, quam Britannia abest. Accedit ad hoc, quod Imperium Karoli Cæsaris in-

stabile sub hoc Axe erit, nisi Præsules Patriæ cum ea sedis Romanæ potestate agât, ut contra profanam late gentem cum testato Pontificis Max. Imperio assurgere possint. Itaque, sanctissime Pater, pro publico altissimi solij tui honore, p̄ publica Caroli Augusti quiete precor, hoc munus mihi concedi. Hæc Patria tua est. Ab Alex. enim Sexto Pont. Max. Regibus Hispanis attributa est. Non ego homo barbarus, non à ratione alienus, alioquin templâ ubique tua, & Antistites tui ab omni parte cadent. Ego enim homo Latinus ad Cubam, quæ Insula non longe ab insula Hispaniola sita est, munita classe, ad commercia sub toto co cælo exigenda misi, & tandem cum Præfectus classis omnia littora milite armato plena spectaret, & se à populis recipere nolle intelligeret, nec bellû cum ea gente decernere tutò se posse cognosceret, ad submotas longè Insulas adnauiganit, & prælio cû gente nuda cômiso, cum victor euasisset missus, & pace composita regimen patriæ recepisset, inenarrabili auri mole ad Karolum Regem destinata, à Governatore Cubæ defecit. Nunc Figueroa Insulæ Hispaniolæ Præsides nouam classem ad eosdem populos quæ vrbes oppida, & arma more nostrorû militum culta tenent, mittit. Qua reuer-

sa omnia memoratu digna Sanctitati tuæ significabo: & ut ad finem Epistolæ veniam (Pater Beatissime) cum ea quæ humiliter peto, & præsentî populo, & toti posteritati sub æterno Pontificum Maximorum auspicio futura necessaria sint; quo maiori affectu, quo maiori possum studio rogo, & obsecro, ut ea mihi concedantur, cum præsertim non ad meum priuatum, sed ad publicum gregis tui commodum; non ad aliquam mihi fortunam comparandam, sed ad immortale Sedis Romanæ columen, & ad sempiternam Beatitudinis tuæ gloriam petantur: scient posteri te Pont. Max. generi humano præfidente, latissima sub alio Cælo regna, & varia mortalium genera reperta esse, in quibus aliqui medioeri statura, aliqui procera; aliqui gigantea apertè agunt. Vbi ad longissimum Mundi ignoti tractum sub regione Australi mortales omnes toto corpore nudi sunt. Postea sub aere paulum seuerro, pudenda, pulchro linteo tecta habent, & multi solum tunicam interiorem è genere gossipij ubique phrygiato varijs coloribus tenent; domicilia e tignis erigunt: horridè sub frigore à Septétrione abrepente Vrbes habent ritu Europæe munitas, cum mœnibus, piñis, propugnaculis & admirando turrium genere; in quibus

fora, templa, Aedes, & loca Patriæ publicæ, magno sumptu condita sunt. Verum Præsules, & Sacerdotes ritu immani homines per altaria Deorum immolant, & tale sacrificium toti Patriæ utile esse censent. Hæc omnia superiori anno detecta nõ integrè explorata sunt, cum nostri incognitè non auderent genti se committere. *Reliqua desiderantur.*

K A R O L O
C A E S A R I
S. P. D.

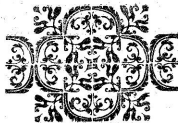
ET ABAR paulò antè, Karole inuictissime Imperator, te in primo ætatis flore, eo tempore quo alij voluptati, & lasciuia incumbunt, & ad vitam adolescentiæ temperandam multiplici ductore egent, iudicio senili agere, veterem magnorum Principum gravitatem referre, & in ijs, artibus versari, in quibus summi quoq; antiqui seculi Imperatores magna cum laude sunt versati: Quod quidem certum veluti præfagium dignitatis futuræ erat. Nunc vero in immensum lator, in immensum gaudeo, in incredibili palam voluptate, ego te ad altissimum columen Imperij; te ad publicum, & sublime populi Christiani regimen, non sine numine diuino, electum esse. Iacebant res Fidei nostræ, Karole, florentissime Cæsar, & manifestum omni parte casum ostendebant. Quid enim spe-

randum erat, Republica Christiana in ultimo Angulo Europa retrusa, & Selimo Turcarum Tyranno ad imperium Orientale, traducto, nisi manifestum excidium ultimæ Europæ brevi cernere? Itaque ipse, Deus ab alto Cælo Religioni suæ consulēs, te prima ætate agentē ad imperium elegit, ut te genti humanæ præsidente arma barbara conterantur, & sublime Constantinii Imperium sub potestate barbara delatum, Hierosolyma Vrbs, cum ipso Redemptoris Sepulchro, & omnia Orientis Regna sub gladio tuo succumbant. Sic igitur, potentissime Imperator, instrue prænobile istud adolescentiæ tuæ decus ad præclara aliqua per Orbem facinora peragenda, & in memoriam reuoca Alexandrum Philippi filiū, ea ætate qua tu agis, Asiam aggressum; toto Oriente potitum esse; excita potentiam tuam toti Orbi testatam, ad memorabile aliquod pro Fide, pro lege tua, & pro Deo tuo bellum capiendum: excita virtutem tuam ad immortalem genti tuæ gloriam, & sempiternum Cæsareæ dignitati tuæ nomen comparandum, & reminiscere te Cæsarem, & Augustum appellari, quod Imperatores latum in toto genere humano Imperium habere, & oportere te aliquid opus magno Cæsare dignum efficere. Vale Karole,

vere

vere Cæsar; Cuius Imperium ipse æternus, & immortalis Deus ab Occidēte in Orientem, cū ipso magni Oceani termino proferat. Ego paulo antē in hanc Urbem descendī, nec ē longa adeo nauigatione adhuc conualui, ac propterea ingenio meo vndique titubāte, litterę meæ nulla dignitate agent. Vale iterum, altum seculi tui lumen. Ex Vrbe Sancti Dominici. Idibus Maij 1522.

ALE-

ALEXANDER GERALDINVS,
Episcopus S. Dominici,

CAROLO REGI
S. P. D.

QVONIAM summi Terrarum Imperatores, veluti Constantinus, Iustinianus, Carolus re, & cognomento Magnus, & reliqui è genere tuo Cæsares, & summi Principes sempiternum in omni gente nomen è præclara munificentia sin immortallem Deum, in templa sanctorum vsa comparauere: Nam Constantinus urbem Romam, Bizantium, Coloniam, & totam late Europam, & Asiam nouis templis impleuit: Iustinianus Macedoniam, Pontum, Propontidem, Ægyptum, omnes Vrbes, & omnia Africa oppida, sublimes sacrorum ædificiorum genere ad fretum vsque excoluit: & Carolus è gente Austria ortus, nam triennio iam exacto, cū in Aquisgrana, Inferioris Germaniæ vrbe, Essem ad sepulchrum eius cum magna primariorum hominum frequentia concessi, vt ex annalibus eius excerpfi, mille per Europam,

Tem.

templa erexit. Nunc, florentissime Carole, cum te Principem nostra ætate maximum cernam, nemini illorum virtute antiqua, & altis meritis cessurum esse, à te, supplex peto, quoniã Celsitudo tua duo in Vrbe S. Dominici domicilia habet, & ego Episcopus nullū tugurium, nullum tegumen habeo, vt vnum sedem meæ Episcopali domicilium è tuis des, ac eo modo ipse, Deus, cui altissimum in Mari, in Terra, & Cælo imperium subest, istam adolescentiam tuam, istam floridam viuētē ætatem, nobile istud naturæ decus, quod ante annos tibi obuenerit, altissimo per Orbem Imperio decorabit. Præterea, quoniam Templum sedis meæ Episcopale, è tignis, è celspitibus, è materia, tenui, è tabulis, è luto, è ramis arborum veluti topiaria arte, intertextis, erectum est, vnde noctu, sacri Libri, Organa ipsa, Altarium ornamenta, à sacrilegis sublata sæpè sunt; nec ipsum Dei corpus, à furibus, à latronibus, à Magis, à Negromantibus, ac Auruspicibus, ab Ariolis, à Pithonibus, à Phanaticis, à sceleratorum igne, tutum est; Te precor omnium sæculi nostri Excellentissimum, vt octo millia pondo auri à Ferdinando olim Rege pro Templo meo Episcopali condēdo relicta, & Pefsinuntio Quæstore collecta, mihi persoluantur imperes, quæ ego

in te-

in teſtitudineo tholo maioris Altaris per-
agendo exponam. Conſtitui enim è publi-
ca Leonis X. Pont. Max. Indulgentia, & cū
corporibus Sanctis, que ab Vrbe expecto,
eo modo totam eam gentem ad immor-
talem Deum miro cultu proſequendum,
mouere: quod Templum adeò illuſtre in
eo Axe condam, ad quod Barbari oēs, qui
ſub Æquinoctio ſunt, ad nouum, & memo-
rabile veluti ſpectaculum concurrent, ac
ibi in omni tēpli loco ſublimia Ceſtitudi-
nis tuæ elogia, in æreis tabulis, in marmo-
re, in anaglyphico quoq; opere, eo modo
ſe exerent, quod nomen Regiæ Sublimita-
tis tuæ, in toto eo cardine Mundi, ſempi-
ternum erit; Sic igitur, Excellentiſſime, &
Inuiſiſſime Carole Magne Rex, cum ea,
que ſupplex oro, ad manuſcru immortalis
Dei obſequium, ad æternum Ceſtitudinis
tuæ decus cedant, iure precor, ne Epi-
ſcopo à te factō, ne mihi Antifiſiti à te e-
uocato denegentur. Et Deus omnipotens
te Conſtātino, Iuſtiniano, & Carolo maio-
rem, & Auguſto Cæſari ſimilem reddat.

R E.

REVERENDISS. D.
ÆGIDIO CARDINALI
S. P. D.
ALEXANDER
GERALDINVS
EPISCOPVS
S. DOMINICI

Vò maiora, Reuerendiſ-
ſime D. tua beneficia in
me extitere, cum ipſo
temporum curſu cupio
maiora fieri, adeò vt ni-
hil integrum mihi in vi-
ta mea de me remaneat,
ſed omne eo modo ius in te ſit, vt liceat
tibi homini maximo me mancipium,
pro quolibet voles precio diſtrahere.
Quod cupio hoc eſt: Episcopatus meus nul-
lum habet domicilium, quo ego Episco-
pus ſubſiſtam, & Karolus Rex duo habet
domicilia, in quorum altero Peſſimutus

Pro-

Provincia quæstor publica patriæ negotia obit, in altero nemo est. & Templo meo coniunctum est, ego Episcopus supplex, & humilis, veluti Bonifacius olim. Quartus Pont. Max. petijt à Phoca Cæsare Imp. Pantheon, Templum Cybelis Deæ, & Dijs Romanis sacrum sibi, & Reipublicæ dari, quod bello ante à Germanico vorum M. Agrippa Consul IIII. transrhænanæ longè, & latè Germania subacta condiderat. Ita nunc à Karolo Rege omnium sæculi nostri excellētissimo hoc domicilium mihi, sedique meæ, & Episcopis in ea Vrbe futuris perpetuò attribui peto. Quæ in re eius Celsitudo prænobile, & sempiternum in aula ætheræ patriæ domicilium sibi comparabit, & Reuerendissima Dominatio tua, vna cum Reuerendissimo Domino Card. Dertusensi, ad quem amplè scribo, immortale apud æternum Deum meritum nanciscetur. Præterea, quoniam Episcopale Templum Insulæ meæ è ramis arborum, è palmis, è cespitibus, è virgis, è tignis, è materia periculo plena erectum est, qua sanctissimum Sacramentum Dei nostri à sicarijs, à sacrilegis, à sceleratis, à vicino igne minime tutu est, quo maiori possum studio precor, vt octo aureorum millia à Ferdinando Rege ob Templum, construendum relicta, & à Pessinunto

Quæ

Quæstore prouinciali collecta, à Karolo Rege assignari pro parte Templi ædificanda impetrentur, nam ego celebre, & magnopere sublime ibi templum, e publica Leonis X. Pont. Max. indulgentia condere institui, qua in re Reuerendissima Dominatio tua, & Reuerendissimus Dertusis Cardinalis testata, & manifesta à Deo Nostro Optimo Max. præmia recipient, & idem, Deus omnipotens ad altissimum Ecclesiæ suæ culmen Reuerendissima Dominationē tuam promoueat.

LVCIO PVCCIO CARDINALI SS.

Quatuor Coronatorum.

ALEX. EPISCOPVS S. DOMINICI
S. P. D.

Reuerendissime in Christo Pater, & Domine, Domine Colendissime, ac Meritissime.

MICABERE forte, amplissime Pater, & Domine, quod longo a deo tempore conticuerim, cum præsertim, ea in Reuerendissimâ Dominationē tuâ obseruatiā ab eo planè die, quo eam vidi, fuerim, qua quispiam in aliquem esse ho-

mi-

minem, mortalem queat. Conspexeram enim eam eo moderamine in populo christiano ubique temperando uti; eo consilio dissonas exterarum regionum gentes, remotos populos; & varia hominum ingenia gubernare, ut eam crederem diuinum potius hominem, quàm humanum esse. Verum ne miretur; ij siquidem labores in longa apud Belgas, & Anglos peregrinatione; ea præterea incommoda, Magno Oceano à Britania Insula ad Gades vsque adnavigato, mihi fuere, ut mei immemor diu extiterim. Nunc vero iam liber, nihil conuenientius mihi esse existimaui, quam ad antiquam vitæ meæ institutionem redire, & meum animum in aliqua re, saltem tenui, cum in magna nequeam, ei aperire. Nam ea consuetudine à prima ætate egi, ut nulla terrarum, & pelagi intervalla ab amore in heros meos retinendo me se iungerent; & ipsa tempora, quæ magnam oblivionem genti humanæ inducere consueverunt, maiorem mihi obseruantiam, quò vltèrius progrediretur, in eos iniicerent, quos semel integrè colere incæperam. Itaque, Reuerendissime Domine, ac Pater, exiguum aliquorum Psittacorum munus, in quodam veluti testimonium maximi mei amoris; maximæ fidei, & maximæ quoque obseruantie, ad Reuerendissimum D. tuam

mit-

mitto. Quam supplex oro, ut eo planè animo, quo mittuntur eos accipiat. Hoc tamen dico, me pregrandem vnum ex eo genere ad eam destinare, eo quod Republica Populi Romani per totum Orbem propagata, nullum similem Roma rerum domina quondam vidit. Imperio enim veterum Quiritum in omni gente promotore minuti, & communes à Regione Indorum psittaci in Urbem deferebantur, & ij modo ab Occidète, & à Regione lóge ab Indis constituta aduehùtur. Verùm Pater Amplissime si ipse me Deus iuuet, quò Domino Antonio morte sublato; nihil mihi iucundum, nihil verum oblectabile affurgit. Voluissè profectò meum in aliqua re animum illi exerere, à quo ingètia in me beneficia collata erant. Mitto præterea ad ad S. D. N. gallum sub Æquinoctiali plaga ortum, vna cum gallina alba, & alios psittacos; Sed in gallo opus naturæ mirabile apparet; quotiens enim ritu à natura indito illi auium generi, cum magna coniugem pompa, corpore vndique erecto, hinc inde ambit, varios toto capite colores modo recipit, modo deponit. Mitto Deos illarum Gentium immanes, qui publica toti populo responsa redderant, & postquam S. Redemptoris Sacramentum in eo Axe constitutum est, loqui

S

desie-

desiere. Scribo latissimas litteras, & memoriale in quo suplex p̄cto ad hunc nouū Orbem Europa, & Asia maiorem sub iure Christi deducendum, multas à Sede Romana Indulgentias Templis meis concedi, Illustres aliquas magnorum Sāctorum Reliquias attribui: Leget igitur Reuerendissima D. tua memoriale meum, & cum ea, quæ suppliciter oro æqua sint, & ad commune fidei nostræ bonum cedant, quò maiori possum studio precor, vt ea mihi concedantur, & magna quoque mihi, & fedi meæ priuilegia tribuantur, & inter cætera depicta familiæ Medices, & familiæ Pucciæ insignia, per Didacum familiarem meum, hominem magnopere probatum, mihi afferri imperet. Nulla enim Templa in eo cardine sine publico Sanctissimi D. N. & Reuerendissimæ D. tuæ stemmate, erunt. Interim si qua in re sub eo Æquinoctij Axe, quoad ibi me tenebo Reuerendissime D. tuę morem gerere poterò, me perpetuò nexum; perpetuò mancipium habebit, qui omnia admiratione digna; quæ sub eo mundi climate se retegent, ad eam mittam, Vale Reuerendissime D. ex Vrbe S. Dominici.

RE-

REVERENDISS. D.
CARDINALI S. CRVCIS
ALEX. GERALDINVS EPISCOPVS
S. P. D.

*Reuerendissime, ac Colendissime Domine
Meretissime.*

I frequentes litteræ meæ in istam curiam non sunt, oro Reuerendissimam D. tuam ne miretur; sum enim in Regione Antipodum longè ab hemisperio vestro constituta; nam, vt Geographi metiuntur hæc Insula, in qua ego sum, sub Gallia Narbonensi est, & latissime reliquæ per Æquinoctium Regiones sub Italia, Græcia, & Asia diffusa ad longissimum Terræ humanæ spacium sunt. Accedit ad hoc, quod elaboro res Episcopatus mei vbique componere, vt in Italiam me referam, vt sub optatissima Reuerendissime dominationis tuæ clientela perpetuò agam. Cupio enim, in vrbe Roma, olim Domina rerum, nunc fidei capite, diem obire, & ossa mea inter ipsa incognitorum Martyrum sepul-

S 2 cra

cra tenere. Tempa enim omnia Romana Martiribus antiquis plena sunt; Aliquod enim boni pro sanguine eorum effuso, pro nomine Christi, & pro obseruantia, in æternum, & immortalem Deum retenta, cum tanto studio, & fortitudine, mihi obueniet. Cæterum Reuerendissime Domine, quod vehementissimè me torquet hoc, est biennio iam exacto, cū Vrbe deberem Hispali ad Episcopatum meum egredi, reliqui ducentos aureos Petro Sorie mercatori Hispano Pont. Max. soluendos pro dimidio anni Episcopatus mei, cum priusquam Vrbe Roma exissem, cētum per manus Cardinalis Egidij dependissem pro diplomate Pontificio, hoc est pro bollis ritè expediendis. Verum ille, vt me tota Hiberia egressum vidit, fraude Idumæ, qua valet, solitam mercaturam, cum meis, & suis pecunijs exercuit, & me plane amicum deseruit. Nunc, quoniam ipsa pecunia per Centurionem, patræ Lyguræ mercatorem in ista Vrbe sunt, supplicem oro Reuerendissimam D. tuam, vt Lucio Geraldino Nepoti meo, pro me in ista Curia laboranti, vehementissimè faueat. Præterea quoniā idem Lucius pro habendis Sāctissimorum Martirum corporibus in remotissimum hunc Axem deferendis, toto studio incumbit, quo maiori possum affectu

Re-

Reuerendissimam D. tuam precor, vt in ea re, & pro me Legato nato in hanc patriam efficiendo, & pro Iubilæo pro Templo meo concedendo plurimum eum foueat. Non enim res mea priuata agitur, sed latissimum in tota patria Antipodum, in tota gente Æquinoctiali Imperium Sedi Romanæ comparatur: Comperio enim Romanos Græcos, Ægyptios, & Persas, quæ de situ orbis scripsere, nihil integrè posteritati demandasse, cum ipsi per Æquinoctium populi, cum longissimæ Antipodum Regionis longe maiori per occidentem, & orientem spacio protendantur, quam Europa Asia, & Aphrica in nostro apertè emispherio effundantur. Cæterum vt aliquid Reuerendiss. D. tuæ de rebus huius patriæ nouis exploratum sit, hoc renūciabo, quod Cortesius insulæ Cubæ Præfectus, quæ insula huic Episcopatu meo finitima est, Septemtrionem versus ad nauigans felicissimam patriam detexit, in qua admiranda in omni littore oppida erant, per Tempa vero patriæ homines, qui serui erant, vel animalia manibus eorum per Altaria immolabantur, & inter cætera Urbem intrauit in medio lacu ad centesimum lapidem constructa, miro ordine turrium, pinnarum, & propugnaculorum, in qua Regiæ ædes, & Tempa cum

S 3

sum-

summo cultu condita erant. Ægidius vero Conſalus Abulenſis vniuerſę patrię noſtrę Nauarchus ad noua in omni cardine perſcrutanda, America inſula Æuropa.] & Aſia maiori, ea parte, qua anguſtiſſima eſt decurſa, claſſem ſtruxit, & Occidētem verſus vela tendens innumerabiles Inſulas, innumerabiles Populos adiuit, qui Vrbes, & Oppida optimis legibus, & ſapientiſſimis inſtitutis conſtituta habebant. Hęc habui quę ad præſens ſcriberem, & in poſterum omnia, quę detegentur, quę non niſi maxima, & admiratione plena eſſe poterunt fideliffimè exarabo. Interim quod ſupplex, & humilis oro eſt, vt Lucium Nepotē meū cum hiſce rebus expeditum, quas à Sanctiſſimo Domino Noſtro petij, ad me remittat nihil enim, vt dixi, mea cauſa ſit, ſed Sedes Romana ipſum latè Cœlū ſæculo poſterum continget, & longo adeo imperio fulcietur, per quę ſæcula omnia antiqua patrię noſtrę redibunt. Vale Reuerendiſſime Domine, quem Deus omnipotens ad maiora quotidie ornamēta reſeruet ex Vrbe S. Dominici Oſtano die Aprilis. 1523.

MAGNO BVRGVNDIAE CANCELLARIO S.P.D.

ALEXANDER EPISCOPVS
GERALDINVS.

CLARISSIME DOMINE.

ET OR vehementiſſime te, hominem doctrina, meritis, & virtute excellentem, magnum integritatis nomen in toto Occidente reliquiſſe, & veluti alius Cancellarius ſempiternam, ignominiam, e venditis vniuerſę Hiſpanię magiſtratibus, cōſecutus eſt; ita te, & cum ea integritate geſiſſe, vt memorabile, nomen, & indelebile apud poſteros famam ex equitate ritè obſeruata per omnes planè populos, per omnes latè Vrbes merito, & iure retinuiſſe. Aſſurexere poſt diſceſſum veſtrum truculenti barbari, aſſurexere immanes gentes in Imperatorem noſtrum prima gr̄ate agentem. Veniat, veniat Cęſar, & magna vbique clementia, & Cęſarea vbique vltione, cum ſumma fortitudine vtatur, ne Maieſtas in poſterum, Auguſtalis; ne Imperatoria apud minores dignitas contemptui habeatur; Ego pro

ALEXANDER, EPISCOPVS
S. DOMINICI,

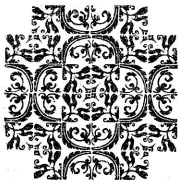
REVERENDIS, ET RELIGIOSISS.
*Patribus, qui in Vrbe S. Dominici
sunt S. P. D.*

RATO tantum animo accipi Paternitates vestras toti isti Insulae praepositas a Rege D. Nostro esse, veluti si memorabile aliquid inde ornamentum mihi accideret, quid enim equè iucundus mihi esse posset? quā audire sapiētes in eo cardine esse, qui praepara, adeo magnorū hominū institutione vndequaqueget? Nam ex illustri illa Platonis sententia probatū est, tunc Vrbes bene regi, si a laudato hominum genere regantur; tunc lata per Orbem Regna bene administrari, si a testato sapientium ordine temperentur: Itaque cum doctrinam, religionem, integritatem, & reliqua laudabilia animi, & naturę muna, quibus Paternitates vestrę florent, intelligerem, primum incredibili cępi gaudio mecū gaudere, deinde toti isti patrię, & antē omnia vobiscum gratulari, & nisi

publica Leonis X. Pont. Max. & publici Christianorum Pastoris mandata me impedissent, iam pridem ad Episcopatum ego meum adnavigassem, & vestro Collegio aggregassē; cupio enim (si Deus me adiuuet) & vestro quoad viuam contubernio frui, & omnia in posterum tempora vobiscum exigere. Verum inausita seculi nostri tempora me inuitum retinere. Seli-mo enim Turcarum Imperatore tota penē Asia potito, & Republica populi Christiani in manifesto periculo agente, necessarium mihi fuit, publico Sanctissimi D. N. nomine ab insula Britanna, vbi ad octo menses me teneram, ad Scotos, ad Serenissimum Cęsarem, & ad omnes Sac. Rom. Imperij Principes proficisci, vt latius a Quęstore istic Prouinciale Domino Pessimuntio amico meo, & homine magnopere Claro poteritis audire. Nunc quam primum eo onere soluar, & Paternitates vestras adibo, quas eo modo, quo magnum, aliquod mihi bonum, videre cupio, vt omni postea vitę meę tempora cum eis viuam: Interim commendo Paternitatibus vestris Onuphrium, & Didacum Gervaldinos Vicarios, & Procuratores meos, commendatione tamen, non vulgari, quorum alter nepos est, alter vero a prima puericia mecum educatus, ac propterea mihi

carissimus. Quicquid enim pro eis fiet, pro me fiet. Valet Patres Veneratiff. & Alexandrum amate Episcopum, qui vos vehementer amat, & obseruat. E Londino Insulae Britanniae Vrbe Idibus Septembris 1517.

I N D E X
LOCVPLETISSIMVS
RERVM NOTANDARVM
ITINERARII ALEX. EPISCOPI
Geraldini.

A

A Cies infidelium profligata à caelestibus agminibus in fauorem Christianorum. pagina	179
<i>Aëton Rex Malangoneus.</i>	26
<i>Aëtoongous Regis Malangonei filius scribit ad Alexandrum, quod eum videre cupit, & ad eum properat.</i>	86
<i>Aëtoongoi comitiua.</i>	86
<i>Aëtoongous cum Alexandro in Naui conuiua in lecto recumbit.</i>	87
<i>Africa pro habendo Imperio Orbis bella maxima exercuit, cum S.P.Q.R.</i>	10
<i>Agricola aliqui Aethiopes nocte opera rusticorum exercent.</i>	142
<i>Agarea Regio.</i>	68
<i>Alboor Rex Melli.</i>	63
<i>Alexander Hispani discedit.</i>	3

I N D E X.

<i>Alexander Gades adit.</i>	3
<i>Alex. Atlantem lustrat.</i>	11
<i>Alex. ab Insula pluuiaria discedit.</i>	38
<i>Alex. Aethiopiam sub meridie deliberat adire.</i>	38
<i>Alex. Naulum naute auget ut populos Aethiopia videat.</i>	39
<i>Alex. liberalissime exceptus à Rege Melli Mabumetano.</i>	63
<i>Alex. creditus homo Diuinus consors Luna.</i>	77
<i>Alex. obuam it Aetongoo filio Regis indutus Pontificalibus.</i>	86
<i>Alex. honorificētissime exceptus à Sacerdote, & Magistratibus Caput Curuati.</i>	125
<i>Alex. Antiquitatum indagator.</i>	147
<i>Alex. qua vidit, & à Clarissimis viris audiuit descripsit.</i>	184
<i>Alex. nauigationem reliquerat in flumine Riuo Aethiopiae, ut melius describeret, qua non viderat.</i>	185
<i>Alex. primus Episcopus ad Ciuitatem S. Dominici appulit.</i>	199
<i>Alex. honorificentissime exceptus.</i>	199
<i>Alphonsus Mansus Episcopus Insulae S. Io. Baptista.</i>	199
<i>Amphisbeatrum Illustre apud Gades.</i>	3
<i>Amosenna Ciuitas.</i>	165
<i>Amentes Populi.</i>	183
<i>Annaam natio stolidi.</i>	57

I N D E X.

<i>Annea Regio.</i>	107
<i>Animarum curam ministris superis datam credunt.</i>	167
<i>Anima immortalitatem credebant Populi Hispaniola.</i>	221
<i>Animalia bruta sibi parcunt.</i>	194
<i>Anmosa Rex Barbagina terra.</i>	119
<i>Annum Aethiopes habent vnus mensis, & aliqui trium.</i>	105
<i>Antiquitas Basse Regionis.</i>	42
<i>Antiqua Numina colere imperantur.</i>	46
<i>Antiquitas triginta millia annorum.</i>	43
<i>Antarcticon Cassion dictum.</i>	42
<i>Anthropophagorum Insula à Colono detecta.</i>	205
<i>Antonius Geraldinus Legatus Regius Colonus iuuit.</i>	203
<i>Aqua corpus lauant ante sacra.</i>	93
<i>Aqua è radicibus, ex quibus panis fit mortem affert.</i>	221
<i>Arabes freto Herculeo superato Libiā Africam, & Hispaniam occupauere.</i>	6
<i>Arbores, ex cuius trunco cimba confici possēt.</i>	218
<i>Arbor vnus generis, in pluuiaria Insula aquam ex internodijs foliorum emittit, qua populo sufficit.</i>	36
<i>Aristotelis Cosmographia.</i>	183
<i>Argumentum pro Deo vno.</i>	72
<i>Armata acies in aere apparēt singulis triennis.</i>	

<i>nis.</i>	159
<i>Arma Aethiopum.</i>	77
<i>Arma cum quibus certant populi patria deserta.</i>	25
<i>Arzila Vrbs Mauritania Caesariensis.</i>	7
<i>Atei Populi.</i>	126
<i>Atlans Mons.</i>	11
<i>Atlans ab Antiquis celebratus.</i>	12
<i>Atlantis fabula.</i>	12
<i>Atlans homo, qui ingenio scientias caeli, & Astrologiam conquist.</i>	12
<i>Atlans Mons inaccessibilis à Romanis creditus.</i>	13
<i>Atlantem Romani quando adiuerint.</i>	14
<i>Atlantis fertilitas.</i>	15
<i>Atlantem Montem Suetonius Paulinus praetergressus.</i>	14
<i>Aues Insula Hiasaniola virides sunt.</i>	212
<i>Augustus Iano Clauffo homines in Mauritania destinavit, ut secreta montis Atlantis scrutarentur.</i>	13
<i>Aurum detegere cogebantur Populi Hispaniola.</i>	223
<i>Autbelolum Campi Elephantis Referti.</i>	11
<i>Azagani vultum tectum tenent.</i>	39
<i>Azagani Mabumetum colunt.</i>	39
<i>Azagani cur vultum semper tectum teneant.</i>	41

B

<i>Baanassarius Deus Natura.</i>	131
<i>Bagarus Basse Regionis Praesul.</i>	79
<i>Basae antrum.</i>	215
<i>Bamba Vrbs Mauritania Iulia campestris dicta.</i>	11
<i>Banassa nunc nova Valentia.</i>	11
<i>Barbazina terra descriptio.</i>	118
<i>Barabei in memoriam victoriae uno quoque quinquennio Ludos, cum Camelis, & Elephantis faciunt.</i>	44
<i>Bassa Regionis Populi varia Numina adorant.</i>	39
<i>Bassa Regionis Pontifex obviam it Alexandro Episcopo, et eum honorificentissime excepit.</i>	40
<i>Bassarous Rex Barabae terra.</i>	44
<i>Bassiana Vrbs Regia.</i>	67
<i>Bellum amovit Alex. VI. Pont. Max. inter Ferdinandum Regem, & Lusitania Regem iure suo in medium adducto.</i>	211
<i>Bella populorum Hispaniola cum Caribis.</i>	222
<i>Bella populi Hispaniola non faciebant nisi pro tutando Regno, & Patria limine.</i>	221
<i>Benassarus Sacerdos legislator.</i>	119
<i>Beriqueria Insula nomen Gratiolae matris</i>	

I N D E X.

<i>Alexandri à Columbo inditum .</i>	191
<i>Blasphemi lapidantur .</i>	176
<i>Bona non credenda Insula Hispaniola .</i>	116
<i>Boscana Vrbs .</i>	100
<i>Brandisina Ciuitas Regalis Amosa Regis .</i>	92
<i>Budomela Regio .</i>	76

C

C <i>Alongea Regio .</i>	134
<i>Cameli Malangonei duas cœcavitates in dorso habent .</i>	87
<i>Canaria vna ex insulis fortunatis colonia</i>	
<i>Bethica .</i>	35
<i>Caninsea vrbs ;</i>	73
<i>Cansa Vrbs .</i>	119
<i>Canneseum Regnum .</i>	159
<i>Cantabrorum , & Vaccuorum montana in Hispania Arabes non occupauerunt .</i>	6
<i>Capraria insula modo Tenariffa .</i>	36
<i>Capus viridis Promontorium .</i>	91
<i>Caput Album .</i>	44
<i>Carnem non comedunt aliqui populi .</i>	136
<i>Caribarum Insula .</i>	187
<i>Carit & Carne Humana Vescuntur .</i>	188
<i>Caribe 100. Insulas occupauerunt .</i>	188
<i>Caribe Atsi sunt .</i>	988
<i>Caribarum Arma, & prelia .</i>	118
<i>Caribe homines Saginant .</i>	188
<i>Cariba nobile nomen significat hominem</i>	

bello

I N D E X.

<i>bello fortem .</i>	290
<i>Caribę mulieres non comedunt .</i>	190
<i>Cariba Demones alloquantur .</i>	190
<i>Cariba Primarij Alexandrum adeunt .</i>	193
<i>Caribas Alex. per familiares prohibet ne se adeant .</i>	194
<i>Cariba impetu factu Alexandrum adeunt , & se excusant .</i>	194
<i>Cariba se nobilissimos iactant .</i>	193
<i>Castitatem seruunt mulieres .</i>	114
<i>Calum saluberrimum montis Atlantis .</i>	15
<i>Calum noxium insularum Hesperiarũ .</i>	31
<i>Cbialous Calangea Terra Antistes .</i>	61
<i>Christiana fidei miraculum in Regno Ma- nicongo :</i>	179
<i>Christophorum Columbum Colonum nun- cupat .</i>	202
<i>Christopheri Columbi patria .</i>	202
<i>Cibaria delicata non comedunt populi pa- tria deserta .</i>	26
<i>Cyclopes epulis hominum coalescunt .</i>	197
<i>Ciuitates incolere precipiebant Imper. Rom. populis patria deserta sub pena seruitutis :</i>	27
<i>Ciuitas S. Dominici pulchra uti florentia .</i>	200
<i>Ciuitas S. Dominici in Insula Hispaniola .</i>	206
<i>Circumciduntur aliqui populi, qui non mo- saicam , nec Mahumetanã legem sciunt ,</i>	

T 2

nec

I N D E X.

<i>nec audierunt.</i>	119
<i>Columna multæ cum Aediis Imperatorum apud populos patriæ desertæ.</i>	30
<i>Columnarum limites Romani ex aediis Imperatorum pertransire non poterant.</i>	33
<i>Columna patriæ desertæ designabant limen certum Romanorum.</i>	32
<i>Colonia Constantina.</i>	6
<i>Columna cum inscriptionibus Imperatorum Romanorum.</i>	23
<i>Columna innumera in exitu patriæ desertæ sunt posita.</i>	32
<i>Columbus varia loca adit, & Consilium noui mundi proponit.</i>	103
<i>Columbi calamitas à Fr. Io. Maracena subuenta.</i>	203
<i>Colonus euocatus à Ferdinando, & Elisabetha Regibus.</i>	204
<i>Columbi propositio Heratica reputatur Alexander obiectis satisfacit.</i>	204
<i>Columbus petit pro expeditione tria millia, & duas naues.</i>	204
<i>Columbi consilium pro navigatione incunda.</i>	205
<i>Columbus quas terras primus inuiserit.</i>	205
<i>Coloni obiecta varia reiecta ab Alex.</i>	208
<i>Columbi laudes.</i>	208
<i>Communia omnia habebant populi Hispaniæ.</i>	221
<i>Concursus ad templa Christiana.</i>	225

I N D E X.

<i>Conorbani Regis, & Terra Cannosea Praefulis monumentum.</i>	16
<i>Cononen Atea Antistia monumentum.</i>	114
<i>Cosmographi de Aethiopia male sentierunt circa fines.</i>	142
<i>Consules si non sumministrabant patriæ desertæ artifices ab Imperatore amouebantur magistratu.</i>	23

D

D Abiri Monumentum nouem annorum millium.	44
<i>Damnea Regio visu oblectabilis.</i>	73
<i>Damnasea Ciuitas.</i>	171
<i>Damniana Ciuitas Paniani.</i>	175
<i>Decies centena hominum millia truci morte occubuerunt.</i>	223
<i>Delictorum pœna.</i>	177
<i>Dei Consilij templum.</i>	176
<i>Deserta patriæ descriptio, & consinia.</i>	23
<i>Deserta patriæ populi assidue bella gerunt.</i>	24
<i>Deserta Regio saluberrima est.</i>	25
<i>Detraكتورum inuestiua.</i>	207
<i>Deum unum cali, & terra, & Pelagi adorant.</i>	222
<i>Deus ante omnia precant.</i>	174
<i>Deum in se omnia continentem aliqui adorant.</i>	172

I N D E X.

<i>Deo parendum.</i>	135
<i>Deum cali nuncupant Aethiæ Naasamon</i>	
134	
<i>Deum, qui alia effigie quam humana effingunt amentes sunt.</i>	132
<i>Deus qua effigie sit non posse comprehendere credunt.</i>	130
<i>Deorum cultum, & Sacerdotum est peculiare populorum Basse patriæ.</i>	45
<i>Deorum ex cultu bona obuenire putant Barabei.</i>	45
<i>Deum quomodo Massiani noscant.</i>	49
<i>Deus Salutaris vocant Maia Brenesim.</i>	53
<i>Deum Natura Rex Bassarous adorat.</i>	68
<i>Dei Natura effigies.</i>	68
<i>Deus Natura hostium agmina prostrigauit.</i>	68
<i>Deus sine principio, & sine.</i>	72
<i>Deus superioribus luminaribus potentiam prabet.</i>	69
<i>Deos nigros, vel rubeos Aethiopes fingunt.</i>	77
<i>Deorum apparitio sub effigie belluarum.</i>	79
<i>Deum prudentia, & sapientia aliqui populi adorant.</i>	82
<i>Deus Sapientia quomodo per aerem populis appareat.</i>	82
<i>Deum sapientia nihil latet.</i>	84
<i>Deus Aethiopum Reginam compressit in formam Cameli.</i>	126

I N D E X.

<i>Deo humana effigies adoptanda non est.</i>	129
<i>Dij omnia sciunt.</i>	45
<i>Dij desunt morti hominum.</i>	74
<i>Dij ubi mali sunt nullum Religionis vestigiū a parre.</i>	74
<i>Dij, qui nullum malum in eorum terra permittunt.</i>	100
<i>Dij bona, & victoriae renuntiant.</i>	102
<i>Dij ex hominibus facti credunt.</i>	162
<i>Dij populis Hispaniola responsa reddebant.</i>	222
<i>Dies Aethiopum quomodo numerentur.</i>	106
<i>Didacus Cardinalis Mondoza.</i>	204
<i>Discessus Alex. ab insula pluuiialia.</i>	38
<i>Domos ad hoc ut populi patria deserta, et Ciuitates construerent Imper. Rom. munitarunt, ut Libia, & Maritania artifices mitteret.</i>	22
<i>Dona data Alexandro ab hominibus excussis.</i>	69
<i>Dona data ab Alexandro legato Regis Agari.</i>	75
<i>Dona Aethiopi filij Regis Malangonei Alexandro missa.</i>	88
<i>Dona Rabiam in pauperes distribubat.</i>	135

E

Ecclesia Episcopalis, e luto, et tignis edificata erat. 220

I N D E X.

<i>Edictum Regum Zona Torrida quando in publicum exeunt.</i>	157
<i>Edificia è luto, & ceno.</i>	133
<i>Edictum Pontificis Igomai.</i>	58
<i>Edomai Regis legati ad Alboroum.</i>	67
<i>Edomus Rex Bassa Regionis.</i>	67
<i>Effigies, & habitus Alborois Regis.</i>	64
<i>Fr. Egidius Consalvus progressus ad nouum orbem reperiendum.</i>	226
<i>Egiptus antea Nilus dicebas.</i>	42
<i>Elatio Regum Aethiopiae.</i>	156
<i>Electioes Praesulum terra Palantera.</i>	93
<i>Elephantes caecidi sunt ultra Zonam Torridam.</i>	178
<i>Elephantes praeraltos Aethiopia gignit.</i>	139
<i>Elephantes Maximi cum ligneis turribus.</i>	87
<i>Elephantis praenatis uehuntur Reges, & Primarij uiri.</i>	87
<i>Elisabetta Regina Hispaniarum pecuniam, & naues tribuit Columbo pro nouo orbe reperiendo.</i>	205
<i>Episcopi rationem reddere debent Pontifici quolibet anno de populo sibi commisso sicut olim faciebant Consules, & Praesides prouinciarum Romanis.</i>	210
<i>Epulas tripudia Choreas exercet in Templis in die comitijs dicato.</i>	62
<i>Eternitatem aliqui populi non curant.</i>	75
<i>Aethiopia qualitas.</i>	33

Aethio-

I N D E X.

<i>Aethiopia descriptio, & diuisio.</i>	141
<i>Aethiopia dicta ab Aethiopo Vulcani filio.</i>	141
<i>Aethiopum differentia.</i>	182
<i>Aethiopes hospitales sunt.</i>	34
<i>Aethiopiam, qua tributa Romano Imperio non soluebat inuadere licebat militibus legionarijs pro seruis capiendis.</i>	34
<i>Aethiopes liberi Imperio Asia, & Europa.</i>	38.
<i>Aethiopia mar lene, & nullum in eo periculum.</i>	39
<i>Aethiopes ingenio acuto.</i>	38
<i>Aethia in littore Oceani ignobilis est, in interiori habet maximas, & claras Vrbes, & templa.</i>	53
<i>Aethiopia diffusas leges, & lites reijcit.</i>	43
<i>Aethiopia tota gubernatur, uel Edictis Praesulum per templa scriptis, uel decretis Regum, uel Oraculis Deorum.</i>	43
<i>Aethiopes sunt adeo hospitales quod ad triuum sine ulla pecunia hospites tenent.</i>	60
<i>Aethiopes unum elementum pro nomine multarum litterarum habebant.</i>	69.101
<i>Aethiopes equis carent abundant camelis, & elephantis.</i>	77
<i>Aethiopes sagittis lanceis, & scuto ualent alij armis carent.</i>	77
<i>Aethiopia omni metallo abundat.</i>	78
<i>Aethiopes benignitate ceteros omnes superant.</i>	

rant.

I N D E X.

<i>rant.</i>	83
<i>Aethiopia latissima est, & pars mundi non credenda.</i>	78
<i>Aethiopes trimesfri spatio messem capiunt.</i>	100
<i>Aethiopes tantum ferunt, quantum unicuique familia sat est.</i>	100
<i>Aethiopes in solo tapetis strato comedunt.</i>	105
<i>In Aethiopia tantum pluit in mensibus Augusti Septembris, & Octobris.</i>	140
<i>Aethiopes Aegypto imperauere.</i>	182
<i>Aethiopia vastissima.</i>	178
<i>Exercitus Maximi Zona Torrida.</i>	158

F

F <i>Affeoli magnitudine glandium.</i>	100
<i>Faunorum vana.</i>	15
<i>Ferdinandus Rex, & Elisabetha Regina columbum suscipiunt.</i>	203
<i>Flumina multa Atlantis montis.</i>	14
<i>Folie arborum lanam gungunt.</i>	175
<i>Forum maximum vrbs Nafaea.</i>	128
<i>Fortunatas Insulas Quintus Sertorius adire statuit.</i>	37
<i>Fulmine caelesti conche maris purpurea non tanguntur.</i>	214
<i>Fusci homines in campis Atololum longis lanceis decurrunt.</i>	11
<i>Fructus toto anno è ramis pendent in terra Hispaniola.</i>	21

Ga-

I N D E X.

G

G <i>Ades Tyriorum opus.</i>	3
<i>Gades Tyriorum colonia.</i>	3
<i>Gades quingentos equites habebat, qui iure gaudabant Romano.</i>	3
<i>Gades maiorem principatum in tota Hispania habuit quam cetera vrbs.</i>	4
<i>Galangea Terra Pontifex.</i>	61
<i>Gallonsa Vrbs maxima.</i>	158
<i>Galloneus Pontifex mitra utitur.</i>	159
<i>Gamba Regnum immane.</i>	185
<i>Gannaea Vrbs.</i>	149
<i>Gannaea Vrbs ingentes exercitus in bellum emittit.</i>	149
<i>Gens equinoctij ob nimiam terræ ubertatem segnis est.</i>	183
<i>Gentes nigrae non minorem partem occupant, quam alba. 159. 201</i>	
<i>Gentes in littore Oceani gregatim viuunt.</i>	126
<i>Generari omnia ex aspectu Solis, & Luna credunt.</i>	70
<i>Gentes Europa, qui incolunt ciuitatem S. Dominici.</i>	200
<i>Ginea Populi patres, & fratres vendunt.</i>	185
<i>Fr. Gonsalvus Casalia.</i>	20
<i>Gnogor Presul Aethiops.</i>	52

Gno-

I N D E X.

Gnogor viso Splendore cæli docuit incantamentum contra serpentes. 53
Gongonea Vrbs. 86
Gorgona Insula feminas truci effigie habent. 47
Græges Imperatores imperabant, ut à seruis custodirentur. 27
Guadalupium nobile Hispania Canobium. 193

H

H *Abitus populorum patria deserta.* 25
Habitus populorum Regni mellis. 64
Habitus aliquorum Regum, cum in publicum prodeunt. 157
Herculeum fretum apud Gades. 5
Herculeum templum, & columnæ ad quod voti causa confugebant mortales. 5
Hercules Spheram ab Atlante didicit. 13
Heraclius Phocam occidit. 30
Heraclius Persarum Ducem superavit, & Cosdram Regem coegit. 30
Heraclius ad artes magicas versus. 30
Hesperides Insule. 51
Hispanus vocari nõ vult Olimissa subuenris. 9
Hispania à Romanis culta. 9
Hispania ab Africanis sæpe victa. 10
Hispaniola insula sic appellata à Columbo prius

I N D E X.

prius Item vocabatur. 206
Hispani quid fecerint populis Hispaniola. 224
Hispaniola Insula cum alijs Aquinoctij ab Alex. VI. Pont. Max. dono data Regi Ferdinando. 211
Hispaniola habet arbores animalia, & omnia alia diuersa à nostris. 212
Hispaniola 20. annorum cursu habet optimos greges è nostris. 212
Hispaniola habet angues optimos ad edendum alijs caret. 212
Hispaniola Insula habet perpetuum ver, & æstas. 212
Historia vera debet esse, nec ei quicquam vulgare admisci debet. 125
Homines debent molestijs confirmari. 216
Hispani esules patriæ, & insanes primum in Insulam Hispaniolam traiecerunt. 224
Homines siluestres. 218
Homines Insula Hispaniola pij erant in lege naturæ vivebant. 220
Homines Insula Hispaniola se interfecerunt, ut crudelitates euitarent. 223
Hominum Autololum habitus, & arma. 11
Homines Insularum fortunatarum diuissime viuunt. 35
Homines exusti ad intuendum Alexandrii veniunt. 59
Homines exusti in terram procumbunt, &

I N D E X.

<i>venerantur Alexandrum .</i>	60
<i>Homo ex illis, qui videri nolunt capitur.</i>	67
<i>Homines proceræ statura.</i>	98
<i>Homines capti viridis credebant, quod homines albi comederant homines nigros .</i>	92
<i>Homines fallere datum est Deos vero non .</i>	114
<i>Homines imbecilli ad muliebria tantum ap- tu sub Imperio mulierum .</i>	111
<i>Homines comedunt homines .</i>	196
<i>Hominum virtus in præstanti corpore, & ro- bore Caribe tenent .</i>	195
<i>Hominum Immolatio apud druidas .</i>	197
<i>Hospitalitas, & subuentio pauperum com- mendatur populis Basse Regionis.</i>	45
<i>Humana res comparatione cælestium nihil sunt .</i>	4

I

I <i>Anab Magni Massiana terra Antiflitis Monumentum .</i>	48
<i>Ianob Rex .</i>	165
<i>Iguinus Præsul .</i>	144
<i>Ignominiam neci anteponunt populi Hispani- niola .</i>	224
<i>Imperatorum Romanorum ædificia, ut popu- li patriæ deserte ciuitates habitent .</i>	21
<i>Imperatorum monumenta collecta à F. Gon-</i>	

sal-

I N D E X.

<i>saluo Casalia apud patriam desertam .</i>	26
<i>Imperatores magni sub Zona Torrida .</i>	143
<i>Imperium scæminarum .</i>	169
<i>Incantamenta serpentum .</i>	55
<i>Incantatio pro sagittis venenandis .</i>	78
<i>Incola Montis Atlantis nobis iudicio .</i>	15
<i>Infernâ, qui credant .</i>	167
<i>Ingratitudo vituperata .</i>	104
<i>Ingentia vuidiora, ubi nimio calore vel al- gore libera sunt .</i>	15
<i>Inonsenne Regiones Pulcherrimum Regem cæli dicant, & effugant quatuor capiti- bus è lirice .</i>	168
<i>Insula Aethiopum ex sententia Platonis maior Asia, & Africa .</i>	182
<i>Insula Caruqueria Guadalupia nuncupata .</i>	193
<i>Insularum plurium nomina .</i>	197
<i>Insula S. Io. Baptista olim Beriqueria .</i>	198
<i>Insule Tiriana quomodo nunc nominentur .</i>	198
<i>Insula fortunata .</i>	35
<i>Insula fortunata prius steriles nunc omni- bus rebus abundant .</i>	35
<i>Interfectores Sacerdotum qua pena punian- tur .</i>	136
<i>Interfectores Pontificum acri pena punian- tur .</i>	136

Io-

I N D E X.

<i>Iogoman terra Pontifex.</i>	54
<i>Ioquelus Pontifex terra Massabea.</i>	101
<i>Iona Rex Calongetus electus.</i>	135
<i>Ioanna Sacerdos obuiam it Alexandro.</i>	123
<i>Inuidia laborans melius est uiuat in loca r-mota à patria quam in manifesto odio.</i>	17
<i>Itinerarium Alexandri in magno oceano inchoatum.</i>	97
<i>Isis Dea prima frugum inuentrix.</i>	41
<i>Iseenna Maida Ozonae terra Regina.</i>	109
<i>Itinerarium Alexandri perfectum anno, 1522. 227</i>	
<i>Itim Insula, nunc Hispaniola.</i>	206
<i>Iugomannus Rex Summi Dei Nepos.</i>	127
<i>Iunonis ara à Gaditanis condita.</i>	36
<i>Iunonia insula nunc pluuiatia.</i>	36

L

L <i>Acerti maximi, qui homini vigilantia nullam vim inferunt si dormientem reperiunt occidunt.</i>	219
<i>Lana grægis in folijs arborum.</i>	140
<i>Lapidantur, qui castitatem non seruat.</i>	117
<i>Legum transgressores, qua pena puniatur.</i>	176
<i>Leges Barbaxina terra.</i>	120
<i>Leges Aethiopia sūt, Pōtificum Edicta, Pa- triae decreta, Deorum Oracula.</i>	180
<i>Leones lincibus admiscentur.</i>	7

I N D E X.

<i>Leones Mauritania non ita fortes.</i>	8
<i>Libri magni animos hominum offendunt.</i>	97
<i>Libertatem Populi caput curuati fortissime tutantur.</i>	98
<i>Libera Regio.</i>	123
<i>Ligneum ense Caribarum.</i>	190
<i>Litteræ Alexandri ad Aethionem Regem.</i>	84
<i>Littera Regis Aethionis ad Alexandrum.</i>	88
<i>Lixon maior Caribagine Zopbi nūcupatur</i>	6
<i>Logosenna Vrbs maxima.</i>	131
<i>Luna Dea simulacrum.</i>	143
<i>Lunam multi colunt eo quod desiderant re- frigerari.</i>	143
<i>Lunam colunt Populi Anaam solidi.</i>	58
<i>Lusitani plura Oppida detinent in littore Oceani Mauritania.</i>	7
<i>Lusitani Lixon detinent.</i>	7
<i>Lusitanus Rex ad fidem adduxit Regem Manicongum.</i>	179

M

M <i>Alangonei Populi assidua Soli, & Lu- na sacra faciunt.</i>	91
<i>Magistratus Regiones aliquas regunt ab- que regibus.</i>	98
<i>Manicongous Rex christianus ad fidem ad- ductus à Rege Lusitano.</i>	179
<i>Marmorum genera innumera Aethiopia & patria deserta gignit.</i>	32
<i>Marmor Nigrum nullo estu, & consuetu- poris corrumpitur.</i>	42

I N D E X.

<i>Manes quorū adorare populi debeat.</i>	48. et 49
<i>Manaliū Pontificis aedificium.</i>	131
<i>Mar Oceani Atlantici Navigabilium aliorum.</i>	13
<i>Mar rubrum ubi Arena rubra.</i>	186
<i>Mar nigra.</i>	186
<i>Marmor candidissimum.</i>	186
<i>Mar in fluxu, & refluxu Lunā sequitur.</i>	4
<i>Massani.</i>	48
<i>Matrona Iura reddunt in Imperio mulierum.</i>	113
<i>Matriis Alexandri laudes, & monumentum.</i>	192
<i>Mauahienus Rex.</i>	127
<i>Mauritania Tingitana usque in Aethiopicam se protendit.</i>	5
<i>Mauritania Tingitana vocatur à Tingi Arabi Oppido.</i>	6
<i>Mauritaniae immutatio.</i>	6
<i>Mauritaniae Vbertas.</i>	7
<i>Mauritania Tingitana Africae Provincia.</i>	9
<i>Mauritania siti laborat.</i>	7
<i>Mauritaniam C. Iul. Caesar debillavit.</i>	13
<i>Mauri vicatim habitant post Arabum cladem.</i>	7
<i>Mabumetem aliqui populi montis Atlantici colunt.</i>	14
<i>Mabumetus Hebraeam, & Christianam legem norat.</i>	30
<i>Mabumetus legatum summi Dei se nomi-</i>	

na-

I N D E X.

<i>nabat.</i>	31
<i>Mabumetus ortus in Arabia ex ignobili gente tempore Heraclij Imper. curam Imperij relinquentis.</i>	30
<i>Mabumetus ex Christiana, & Hebraea novam legem finxit.</i>	31
<i>M. Aurelij Imperatoris monumentum.</i>	34
<i>Mellis Vrbs.</i>	63
<i>Melius est locus exiguus in caelo quam latum imperium in terra.</i>	81
<i>Menechei Patarei Epitaphiū apud Gades.</i>	4
<i>Menecheus Patareus primus Gaditanis aperuit mar Lunam sequi in fluxu, & refluxu.</i>	5
<i>Malongonei populi assidua Soli, & Luna sacra faciunt.</i>	91
<i>Malongoneum Regnum.</i>	86
<i>Monumenta Gaditana antiqua.</i>	4
<i>Monumentum Olimise apud Subur.</i>	8
<i>Monumentum montis Atlantici.</i>	15
<i>Monumentum M. Antonij Veri Imperatoris.</i>	35
<i>Monumentum Dabiri Bassae Regionis Praesulis.</i>	44
<i>Monumentum Gnogori Pontificis Terrae Iogoman.</i>	54
<i>Monumentum Chialoi Antistitis.</i>	61
<i>Monumentum Onob Sirien.</i>	71
<i>Monumentum Bagaris Bassae Regionis Praesulis.</i>	79

V 2

Mo-

I N D E X.

<i>Monumentum Sacrae Praefulis Palantere terra.</i>	93
<i>Monumentum Ioueli Pontificis.</i>	101
<i>Monumentum Imperatricis mulierum.</i>	109
<i>Monumentum Benafaris Sacerdotis Barbazina Terra.</i>	120
<i>Monumentum Igomanni Regis Altissimi nepos.</i>	127
<i>Monumentum Inonse Calongea terra.</i>	129
<i>Monumenta Antiqua Aethiopiae non comparanda cum rebus Europa.</i>	147
<i>Monstra terribilia.</i>	187
<i>Mores Regum mali.</i>	75
<i>Mores Populi patriae deserte.</i>	24
<i>Mortuorum nulla cura apud populos Hispaniola.</i>	222
<i>Mortem nil esse arbitrantur, ubi anima non moritur.</i>	224
<i>Mulieres ubi Regnent.</i>	109
<i>Mulieres quare Imperent.</i>	109
N	
<i>Nabooris Regis Praefecti Alexandrum decenter excipiunt.</i>	76
<i>Nabonea Ciuitas ubi Illustre templum.</i>	134
<i>Naafamon Praeful terra Barbazina.</i>	106
<i>Nanfenna Vrbs mulierum.</i>	113
<i>Nansea Ciuitas Grandis quatuor dierum itinere.</i>	126
<i>Naazabea Vrbs.</i>	143
<i>Nationum varia Budia.</i>	19

Na-

I N D E X.

<i>Nationum varietas.</i>	57
<i>Nationes qua sapientes emisere.</i>	142
<i>Nauigantibus à Gaditus Hercules ad aequinoctium per insulas fortunatas secunda aura flant.</i>	208
<i>Nauigatio Oceani Gallici difficillima ad terras Aequinoctij, sed facillima in reditu.</i>	208
<i>Nilus bifariam diuiditur.</i>	41
<i>Nilus per septem ora ab una parte in mare labitur.</i>	41
<i>Nili altera pars per Aethiopiã diuiditur.</i>	41
<i>Nilus plura ostia in Aethiopia habet.</i>	43
<i>Ningaria Insula fortunata, nunc Gomera dicitur.</i>	35
<i>Nobiles in magno precio apud Aethiopes.</i>	60
<i>Nobiles patriam administrant.</i>	61
<i>Nobilitas à pluribus populis culta.</i>	148
<i>Nobilitatis laudes.</i>	148
<i>Noctæ ad orandum surgunt.</i>	120
<i>Noctes inter dies Aethiopes non habent.</i>	106
<i>Nomen Dei prudentia, & sapientia.</i>	82
<i>Nouitunij sacra.</i>	150
<i>Nudi populi Reges adeunt.</i>	158
<i>Numina Pegasiorum.</i>	64

O

<i>Obrion Insula habet ferulas nigras ex quibus aqua amara, & ferulas albas ex quibus optimum liquorem.</i>	36
<i>Otrion Insula stagnum in monte habet.</i>	36

V 3

Oceani

I N D E X.

<i>Oceani Numinis simulacrum, & Oraculum.</i>	
150. 151.	
<i>Oceanus Aethiopicus Vrbes in littore non habet.</i>	126
<i>Oëtoanna Antistia.</i>	112
<i>Odenum Oppidum Arabum Emphorium.</i>	63
<i>Olei genus dapes croceas effingit.</i>	99
<i>Oniob Syrien Agareæ gentis Pontifex.</i>	701
<i>Oppida e luto erecta</i>	46
<i>Oraculum Dei prudentia.</i>	85
<i>Oraculū Dei sapientia Annæ Regionis.</i>	107
<i>Oraculum Oriſſæ Dei.</i>	169
<i>Oraculum Deæ Lunæ.</i>	144
<i>Oraculum Dei cæli.</i>	136
<i>Orant pro remiſſione peccatorum.</i>	129
<i>Orandi forma.</i>	8
<i>Orbi vriles leges dare Romanorum opus erat.</i>	27
<i>Orbis mutationem aſſerunt poſt mortem.</i>	81
<i>Orbis vti creatus à Philoſophis Aethiopia.</i>	
163	
<i>Oriza peculiare ædulum Aethiopia.</i>	140
<i>Orous Rex genitus ab Iſidi Dea leges Aegyptio dedit.</i>	41
<i>Oſculando pollices homines venerantur.</i>	60
<i>Oſianna animas præſentare credunt.</i>	167
<i>Ozea patria Regnum mulierum.</i>	114
P	
P <i>Alantera terra.</i>	93
<i>Palma Inſula.</i>	37

I N D E X.

<i>Panis, & radicibus in Inſula Hiſpaniola.</i>	
217	
<i>Pannianus Proſacerdos Calongeus.</i>	135
<i>Patria deſeri non debet.</i>	145
<i>Pauli Emilij Caſtrici monumentum.</i>	16
<i>Penitentia forma populorum Zona Torrida.</i>	151
<i>Pelagi numen aliqui populi adorant.</i>	149
<i>Pepones ſemel ſati durant ad quintum annum.</i>	204
<i>Perſeus ad Atlantem contendit.</i>	13
<i>Philophorum genus.</i>	166
<i>Piſtagoreum dogma aliqui populi ſeruant.</i>	
139	
<i>Piſces ad iſtum funda longi.</i>	186
<i>Plato Terras, & alij etiam peragrarunt, vt doctiores fierent.</i>	49
<i>Planaria inſula habet herbas pannis tingendis optimas.</i>	37
<i>Plato ad Gymnoſophiſtas contendit.</i>	182
<i>Platonem à colono lectum.</i>	203
<i>Pontifices Aethiopia mitram gerunt.</i>	145
<i>Pontifices mali populi peſſimi.</i>	715
<i>Pontifici Dei Natara Rex dexteram, & honorem dat.</i>	68
<i>Populi quidam à nulla gente externa videri cupiunt.</i>	66
<i>Populi qui manes patrum adorant.</i>	47
<i>Populi Inſularum fortunatarum funda valet, & e folijs palmarū veſtiti incedunt.</i>	37

<i>Populi Patria deserta pone Atlantem sunt.</i>	
20	
<i>Populi patrie deserte semper vagi sunt Reges non habent.</i>	20. & 24
<i>Populi patrie deserte capite nudo progrediuntur.</i>	25
<i>Populi patrie deserte ad antiquum vagandi morem redire.</i>	31
<i>Populi patrie deserte se Africa nobilissimos iactant.</i>	25
<i>Populi patrie deserte inuadunt Aethiopian homines capiunt, & illos in Asia vendunt.</i>	25
<i>Populi patrie deserte in extrema senectute occubunt.</i>	25
<i>Populi interioris Aethiopia adorant varia numina.</i>	126
<i>Populorum varia dogmata.</i>	139
<i>Populorum Hispaniola Ruina seruitutes mortes, & damna.</i>	223
<i>Præses Prouincia vocatur Roboan.</i>	59
<i>Preces optimorum defunctorum deos spectare credunt Massiani.</i>	50
<i>Preces caesarum Gatum libenter à Dijs audiuntur.</i>	153
<i>Promontorium capitis Albi sperinoceras dicitur.</i>	47
	Q
<i>Qualitates Aethiopum.</i>	181
<i>Quando securius viuunt tunc magis</i>	

<i>excitabilia mala.</i>	152
<i>Quatuor Pontifices habet Vrbs maxima Gannaea.</i>	149
<i>Quatuor maxime vrbes citra, & ultra Zonam Torridam posita singulis quinque mensibus populum numerant, si auctum vident multa sacrificia faciunt, si imminutum triduo latent.</i>	156
<i>Quinquies in anno celebrant Pontifices Gannaei.</i>	151
<i>Qui Sartoris fortunatas Insulas adire constituit, ut bella ciculi se liberaret.</i>	37
	R
<i>Rabias Praesul Calongeus.</i>	123
<i>Rabias eliminatus à Sacerdotio, Sanctitatis signa debet.</i>	123. 134
<i>Rangzonus Sacerdos comes Alexandri.</i>	171
<i>Reb. les Regni Manicōzoi aditus Templorum Christianorum in panam facti sunt.</i>	179
<i>Regna quae rectis legibus gubernantur ad longa tempora durant.</i>	178
<i>Regum aedificia ad instar urbium.</i>	156
<i>Reges Aethiopia mimio illiniuntur.</i>	69. 156
<i>Regiones aliqua Oricalcum auro anteponunt.</i>	78
<i>Regio libera.</i>	97
<i>Regio omnium amenissima.</i>	98
<i>Reges Aethiopes summa potestate in populos agunt ita, ut eas vendant.</i>	105
<i>Reges aliquos Aethiopes interfecere.</i>	105

I N D E X.

<i>Regnum mulierum auro, & argento nobile.</i>	
113	
<i>Remedia contra luxuriam.</i>	115
<i>Rex qui se appellat Altissimi Nepos.</i>	126
<i>Rex in rebus Pontificum se non immiscet.</i>	69
<i>Rex Bassianus quo contendit simulacrum Dei sui Geri dorso Elephanti, & quinque ad orandum in nocte surgit.</i>	68
<i>Rex qui genus à Dÿs se iactat ducere.</i>	79
<i>Rex Concoo.</i>	101
<i>Rex Bassarus ducenta hominum millia in aciem Ducit.</i>	67
<i>Ribera Alexandri familiaris.</i>	194
<i>Rivus Fluvius.</i>	134.185
<i>Romæ Laudes.</i>	146
<i>Romani quid compertum habuerint de monte Atlante.</i>	14
<i>Romanos Imperio Orbis patitos credunt Aethiopes, & Atlantici.</i>	16
<i>Romani nullum Imperium in Aethiopia habere voluerunt.</i>	33
<i>Roogonus Pontifex.</i>	166
<i>Rustici Capitis viridis Benigne excipiunt Alexandrum.</i>	91

S

<i>Sacerdotes patria Barabæ singulo Lustro Sacerdotem constituunt qui res eiusdem describat.</i>	44
--	----

Sa-

I N D E X.

<i>Sacerdotes Aethiopes syderum documenta habent.</i>	126
<i>Sacerdotes Zona Torrida continua castitatis.</i>	151
<i>Sacra lites à Pontificibus in Aethiopia terminantur.</i>	43
<i>Sacra loca frequentanda.</i>	72
<i>S. Dominici portus ingreditur Alexander.</i>	199
<i>S. Dominici Ciuitas quare sic vocata.</i>	206
<i>Sanctissimi Sacramenti Escaristia miraculum.</i>	202
<i>Sagittæ Aethiopum maiora mala efficiunt quam vlla setarum tela.</i>	77
<i>Sala oppidum patria deserta vicinum.</i>	11
<i>Salem Populi qui videri nolunt quomodo vendant.</i>	66
<i>Sara Palantera terræ Præsul.</i>	93
<i>Senatores trecentum habet Vrbs Gaanæ.</i>	150
<i>Senega flumen è brachijs Nili.</i>	41
<i>Senega flumen ab vna parte ripæ homines Nigros habet ab altera vero sub fuscos.</i>	39
<i>Septim L. Septimij patria.</i>	7
<i>Sepulchra ex auro purissimo.</i>	79
<i>Septemtrionem aliqui populi Aethiopiæ adorant.</i>	142
<i>Serpentes alati immobiles Aethiopiæ incantamento iacent.</i>	52
<i>Serpentem cum magnis alij Alboor Rex in desi-</i>	

desi-

I N D E X.

<i>delicijs habebat.</i>	65
<i>Serpentes mites.</i>	65
<i>Serpentes dono dati Alexandro.</i>	88
<i>Serpentes maxim.</i>	181
<i>Serpentes Asia in monte Chymera contra incolas non se mouent.</i>	215
<i>Syderum simulacra Populi Bassa Regionis colunt.</i>	42
<i>Syderum maxima potestas.</i>	57
<i>Sydera Europae quando amissa.</i>	123
<i>Sirien Rex electus Populi tumultu.</i>	138
<i>Solem execrantur Populi Annaam.</i>	58
<i>Solem, & Lunam colebant Malangoneus Rex, sed credebat Deum supra illos.</i>	90
<i>Solem orant Aethiopes.</i>	142
<i>Subur Ciuitas.</i>	8
<i>Superbia Regum Zona Torrida.</i>	158

T

T <i>Empla maxima Aethiopum absque monumentis Praesulum non sunt.</i>	43
<i>Templa Bassarorum sine armis adiri de- bent.</i>	79
<i>Templi Primarij construendi contributionem petit. 225. & opem à Pont.</i>	201
<i>Templum ingredi non possunt Galangei nisi mundi.</i>	61
<i>Templum cum Rege Mahumetano Alex. adire noluit.</i>	63
<i>Templum Episcopale Alexan. sua oratione curat ut adificetur.</i>	291

Tem-

I N D E X.

<i>Tempestates passus est Alex.</i>	199
<i>Tempestates maxima in Insula Hispanio- la cassare statim ac seruari capis San- cti. Sacramentum.</i>	213
<i>Tempestates prauidebant.</i>	213
<i>Terrarum varia afflictiones, & remedia contra illas.</i>	214
<i>Terra nouiter reperte ad Sedem Romanam pertinere iure suo ostendit Alex. VI.</i>	211
<i>Terra primum à Columbo detecta.</i>	205
<i>Terra noua effigies.</i>	51
<i>Terra nimio calore laborans.</i>	46
<i>Tingi oppidum Iulia dictum.</i>	6
<i>Titaani Damnaei Praesulis monumentum. 172</i>	172
<i>Tyrij quatuor Colonias condidere.</i>	3
<i>Triumphantium arcus, & Theatra dele- bant.</i>	147
<i>Tritici Vbertas terre Hispaniola.</i>	216

V

V <i>Arietas in gente humana causatur à rebus superis.</i>	19
<i>Vespasiani Aedictum.</i>	22
<i>Vestales Regni mulierum.</i>	115
<i>Viri sacri non debent interfici à gente profa- na.</i>	95
<i>Viri sub Imperio mulierum.</i>	108
<i>Viduuarum, & pupillarum cause à Pontifi- cibus cognoscuntur.</i>	177
<i>Vites duas saturas in anno praebent.</i>	217

Vi-

I N D E X.

<i>Vinum terra Hispaniola arescit.</i>	217
<i>Vitium malleo i secundo anno maximi sunt & post quartum nihil edunt.</i>	217
<i>Viperæ maxima.</i>	52
<i>Visitant plurimi populi Alexandrum in Regione Budomela.</i>	83
<i>Vnum Deum Adorat Regio Barbazina.</i>	119
<i>Vnum elementum vniq̄ nomen, & integram significat orationem.</i>	69.101
<i>Vnum Deum, & vnum Regnum Oynob cupit.</i>	71
<i>Vndecim mille insula ab Aristotile relata.</i>	226
<i>Vnguenta salubria e malleolis vitium.</i>	175
<i>Vrbes è luto erecta.</i>	149
<i>Vrbium ruine apud populos patria deserta.</i>	26
<i>Vxores Regis Alhooris ultra centum erant.</i>	64

Z

Z ona Torrida in solo Aethiopia intemperatissima est.	142
<i>Zona Torrida character diuersum ab elementis Terræ Aethiopia.</i>	144
<i>Zona Torrida populi omnium nobilissimos se saciant nec aliquem nisi nobilem in pretio habent.</i>	148
<i>Zona Torrida populi non omnes descripti ab Alexandro.</i>	149
<i>Zubui. nunc Oppidum Azamorum.</i>	6

I N D E X

Alter singulorum capitum huius voluminis.

I Tinerarium ad Regiones sub Æquinoctiali plaga constitutas libb. 16. à fol. 1. vsque ad 227	
<i>Vita Alexandri Geraldini.</i>	219
<i>Sermo ad Populum S. Dominici.</i>	239
<i>Carmen saphicum de Cõstructione Templi Diuz Mariæ.</i>	242
<i>Carmen de aduentu suo ad terras Æquinoctij.</i>	226
<i>Epistola Leoni X. Pont. Max.</i>	250
<i>Petitio facta Leoni X. pro Rebus Indicis.</i>	253
<i>Carolo Cesari.</i>	263
<i>Karolo Regi.</i>	266
<i>Ægidio Cardinali.</i>	269
<i>Lucio Puccio Cardinali.</i>	271
<i>Cardinali S. Crucis.</i>	275
<i>Magno Burgundiæ Cancellario.</i>	279
<i>Capitulo S. Dominici.</i>	250
<i>Patribus qui in Vrbe S. Dominici sunt.</i>	282

ERRATA SIC CORRIGAS.

Pag.	Verf.	Errata	Corrctio.
3		proccndat	proccndat .
6	25	lixos	lixos .
7		Luſitaniz	Luſitani .
11	24	filio	filio .
11	11	Emplorium	E. nphorium .
21	7	Peco	Pecone .
22	10	Imp. C. Aug.	Imp. Cæſar Veſpeſianus Aug.
43	20	Baſſe	Baſſa .
67	17	Alboacem	Alboroum .
76	2	Vltiora	Vltiora .
75	23	Numeribus	Muneribus .
90	21	ſuſcepta	ſuſpta .
99	5	vitta	vitta .
126	11	Generatim	Gregatim .
131	20	Igoſenne	Logoſenne .
154	7	diuina	diuina .
159	29	ceunt	cœunt .
206	22	taſta	facta .
233	1	Erudienne	Erudiende .
218	24	foctus	foetus .
248	25	noce tprofant	Noct. profunt .
271	20	Micabere	Micabere .
280	6	Euehuda	Euellenda .
282	14	Incundus	Iucundius .

R O M Æ,
Typis Guillemi Facciotti . M. DC. XXXI.

Superiorum Permiſſu .

